

A

— ADVOKATBLADET —

NR. 5 2019 99. ÅRGANG

NYTT ORGAN

- Viktig demokratisering
av Advokatforeningen

SPEILER NYE NORGE

Hjelper klientene
på ti språk

NISJE-
ADVOKAT

ENKELTPERSON-
FORETAK

FUSJONS-
ADVOKATER

SLIK STARTER DU

EGET FIRMA

Nye bøker på Juridika

Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer ligger nå på Juridika.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHold

Nr. 5 2019

SKAPER SIN EGEN ARBEIDSPLASS

Mange advokater vil gjøre noe nytt – starte for seg selv, lage et spesialist-firma, eller fusjonere med andre. Det krever ikke blod, svette og tårer å lykkes, sier Silje Roaldstveit Frisak.

TEMA SIDE 18

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 43

Lederens kommentar
SIDE 49

Debatt
SIDE 50

Månedens advokat
SIDE 54

Medlemsnytt
SIDE 58

Nytt om navn
SIDE 60

Advokatansvar
SIDE 65

Sosiale medier
SIDE 67

Gikk hele veien

Rune Opdahl startet som resepsjonist i Wiersholm. I dag er han fagsjef for teknologi og immaterielle rettigheter.

SIDE 16

Styrer forventningene

I Help snakker advokatene ti morsmål. Det bidrar til å forventningsstyre klientene, forteller Sargi Singh.

SIDE 32

Den største sommerfesten

Se bildene fra Advokatfesten der Dagny (bildet) fra Tromsø var ett av trekkplastrene. 700 advokater fant veien.

SIDE 46

SAGT I DETTE BLADET

– Tilsynsrådet har besluttet å stille i bero rapportering etter hvitvaskingsloven § 46 som følge av denne saken.

SENIORRÅDGIVER JONAS HAUGSVOLD, PÅ SIDE 8

– Jeg er absolutt ikke Advokatforeningens mektigste mann. Men funksjonen er viktig.

ADVOKAT FRODE SULLAND, PÅ SIDE 12

– Bør det være lov å ta livet av et dyr fordi du skal på ferie?

ADVOKAT VEGARD BØ BAHUS, PÅ SIDE 43

Vil du jobbe i et miljø preget av samarbeid og nytenkning?

Vi skal ansette 15 advokater og advokatfullmektiger

I Thommessen er vi opptatt av mer enn juridisk kompetanse, og ser etter medarbeidere som kan utfylle teamene våre. Sjekk ut mulighetene på thommessen.no/karriere.

FØLG OSS

ADVOKATFIRMAET
THOMMESSEN AS

OSLO | BERGEN | STAVANGER | LONDON

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRÅD

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Digitale verktøy og etikk: HVOR STÅR ADVOKATENE?

Ny teknologi og sosiale medier endrer måten advokater jobber på. I mange land, også i Norge, pågår en debatt blant advokater om de etiske implikasjonene av ny teknologi, og advokaters ansvar.

«Kunstig intelligens og lignende banebrytende teknologier fører til mange komplekse, etiske problemer og utfordringer som utsetter advokater for risiko», skriver det amerikanske nettstedet Above The Law.

I USA har advokatforeninger i over tretti stater lagt til følgende formulering i sine etiske regler:

«For å opprettholde nødvendig kunnskap og ferdigheter, bør en advokat holde seg oppdatert med endringer i loven og sin praksis, herunder fordelene og risikoene knyttet til relevant teknologi.»

Under Advokatenes fagdager i Oslo i mai holdt Haavind-partner Johnny Johansen og Wiersholm-partner Ronny Lund et foredrag om advokateikk i en digitalisert hverdag.

Reglene for god advokatskikk sier ikke noe eksplisitt om advokaters plikt til å holde seg digitalt oppdatert, men kravet er til en viss grad dekket av RGAs punkt 3.1.2 om å ivareta klienten og hans interesser raskt, samvittighetsfullt og påpasselig, påpekte Johansen og Lund.

Sjef for digital innovasjon i Haavind, Arne Steen Slåttå, var inne på det samme da han i forrige utgave av Advokatbladet sa at gammeldagse advokater som jobber på en utdatert og tidkrevende måte, kan komme til å bryte regelverket knyttet til salærberegning.

«På mange måter er ingen ting forandret. Den generelle etiske plikten til advokater forblir konstant, på tvers av teknologier», skriver Above The Law, men fortsetter: «På andre måter, er alt forandret. AI og andre innovative teknologier skaper, og vil fortsette å skape, nye situasjoner som ikke eksplisitt er adressert i de advo-

katetiske reglene – og som de som i sin tid utformet reglene aldri engang hadde kunnet forestille seg».

Et eksempel er en stemmestyrte research-assistent som kan lete frem informasjon i dommer og juridisk litteratur. En slik tjeneste ble utviklet under arrangementet Global Legal Hackathon 2018 – for øvrig verdens største juridiske hackaton, som også ble arrangert i år.

Hvem regulerer bruken av et legal tech produkt som research-assistenten, og hvem er ansvarlig for innholdet? Fortrolige opplysninger kan komme på avveie på helt nye måter.

Advokaters bruk av sosiale medier er et kapittel for seg. Å legge ut en skrytemelding på LinkedIn om et nytt oppdrag for en ny kunde, slik enkelte advokater gjør, kan for eksempel være et brudd på fortrolighetsplikten, ifølge advokatene Johansens og Lunds foredrag på Advokatenes fagdager (les mer om det på våre nettsider).

Andre advokater bruker Facebook til å rekruttere klienter på en måte som er i en etisk gråsoner.

Kunstig intelligens og sosiale medier reiser en rekke ulike etiske problemstillinger for advokater som gjør det vanskelig å navigere. Tiden er moden for å utarbeide rettelser eller etiske punkter som kan veilede advokatene i deres bruk av digital teknologi.

For, som Above The Law også påpeker; å la være å bruke kunstig intelligens og ny teknologi i frykt for å begå etikkbrudd, kan også være et etikkbrudd.

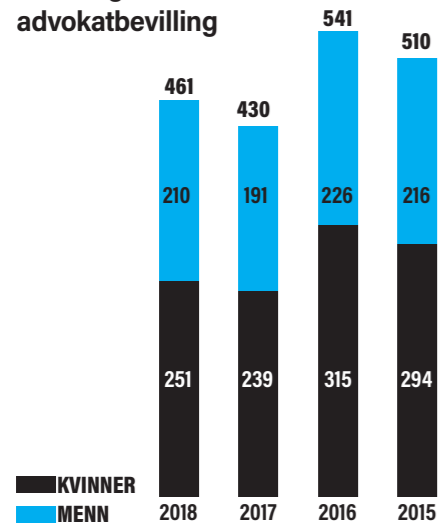
NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Så mange fikk advokatbevilling

Kilde: Tilsynsrådet

Thommessen best i fersk kåring

Thommessen er kåret til årets norske advokatfirma av Who's Who Legal. Dermed kan Norges nest største advokatfirma skilte med å ha toppet undersøkelsen elleve år på rad.

Utmerkelsen viser at klientene verdsetter vårt bidrag inn i deres prosjekter, sier Thommessens managing partner, Sverre Tyrhaug til firmaets nettsider.

Også Wikborg Rein-partner Kaare A. Shetelig kommer godt ut av kåringen, og er inkludert i listen over «Future Leaders of Arbitration».

Who's Who Legal har siden 1996 rangert forretningsadvokatfirmaer over hele verden, basert på spørreundersøkelser blant både klienter og advokater.

NYTT OM FOLK

Ny styreleder i Wiersholm

Kjersti T. Tøbråten er utnevnt som Wiersholms nye styreleder.

Jeg gleder meg veldig til å ta fatt på jobben sammen med resten av styret. Wiersholm har hatt en stødig og god ledelse i mange år, og vi skal sammen jobbe for at det fortsetter slik fremover, sier hun til firmaets nettsider.

Tøbråten er også leder av Advokatforeningens lovutvalg for bank, finansiering og valuta, og regnes som en av landets fremste advokater innen verdipapirrett og rammevilkår for bank og forsikring.

– Vi beklager dette sterkt, og spør om lovgiver helt forstår hva vi som arbeider i strafferettspleien holder på med, sier Marius Dietrichson, leder av Forsvarergruppen i Advokatforeningen. Foto: Henrik Evertsson

Ny utilregnelighetsparagraf:

Frykter fengslene vil fylles av syke folk

Stortinget vedtok i starten av juni en ny utilregnelighetsparagraf, etter massiv motstand fra Advokatforeningen, fagmiljøer og Riksadvokaten. Ordet «psykotisk» i straffeloven § 20 er erstattet med ordene «sterkt avvikende sinnstilstand». Paragrafen, som tidligere het tilregnelighet, skal nå få navnet skyldevne.

Marius Dietrichson, leder av Forsvarergruppen i Advokatforeningen, frykter konsekvensene av lovendringen.

Den vil medføre at fengslene fylles opp av syke mennesker, av utilregnelige slik vi i dag kjenner de. Og det vil nå, etter lovendringen, være umulig å si noe sikkert om hvem som kan straffes eller ikke. På den annen side er det ikke mulig å se noen fordeler ved lovendringen. Dette er ikke en rettsstat verdig.

Bakgrunnen for saken, er at det er vanskelig å skille mellom det juridiske og det medisinske psykosebegrepet, og at det er mange som har psykose-diagnose som ikke er psykotiske etter straffeloven, sa Frida Melvær (H), saksordfører for saken, da den ble debattert på Stortinget.

Dietrichson stiller seg undrende til at Stortinget vedtok forslaget, til tross for advarslene som kom fra både fagmiljøer, Riksadvokaten og Advokatforeningen.

Det er et samstemt fagmiljø som sterkt advarer mot lovendring på dette punkt, alt fra advokater, øverste påtalemyndighet til rettens medisinske sakkyndige. På den annen side er det ingen som med tydelighet argumenterer for lovendringen. Likevel vedtas den. Da må det være betimelig å spørre hva som foregår, og minne om at vi er en rettsstat med forutberegnelige regler med et rasjonelt regelverk, sier Dietrichson.

VISSTE DU AT...

Opp mot 28 prosent av norske advokater og jurister har opplevd mobbing på arbeidsplassen, og rundt 20 prosent har blitt utsatt for seksuell trakassering. Det viser en ny undersøkelse fra IBA gjort blant syv tusen jurister i 135 land, inkludert 509 norske. Globalt viser rapporten at en av to kvinner og en av tre menn har blitt mobbet på arbeidsplassen, samt at en av tre kvinner og en av 14 menn har opplevd seksuell trakassering.

450

DELTOK PÅ LOVSPRÅK-KONFERANSEN I JUNI

På programmet stod blant annet temaene Norsk lovgivning - styrker og svakheter, lovspråk og juristspråk - metoder og verktøy, samt presentasjon av UiO-prosjektet Den digitale juristen.

Initiativtager og klarspråk-general Jon Christian Fløysvik Nordrum holdt selv konferansens første faglige innlegg om temaet lovgivning og lovspråk i de 21. århundre.

Det er ikke mulig å se for seg fremtidens samfunn uten lovgivning eller en form for sivilisasjon uten lovgivning. Lovgivning er selve statsstoffet. Med lov skal landet bygges, og slik vil det forbli, innledet han.

FJERNER UBETINGET ANKERETT I SEKSÅRSSAKER

Tidlig i juni vedtok Stortinget å avskaffe domfeltes ubetingede rett til ordinær ankebehandling av straffesaker som gjelder lovbrudd med strafferamme over seks års fengsel. Også anker i de alvorligste straffesakene vil kunne nektes fremmet til ankeforhandling når det er klart at de ikke vil føre frem, heter det i lovforslaget, som ble vedtatt med 52 mot 46 stemmer.

Forslaget møtte sterk motstand fra forsvarerhold. Grunnprinsipper i norsk rettspleie står for fall, advarer leder av Forsvarergruppen i Advokatforeningen, Marius Dietrichson.

Det er i strid med norske rettsstatsprinsipper at store straffesaker nå skal avgjøres ved at en dommer i lagmannsretten siler bort tiltaltes anke, kun på bakgrunn av politiets saksdokumenter, og helt uten anvendelse av grunnprinsippene bevisumiddelbarhet, muntlighet og kontradiksjon, sier Dietrichson.

ANNONSE

Regjeringsadvokaten

Ledige stillingar som advokat/advokatfullmektig

Regjeringsadvokaten har ledig nokre faste stillingar og nokre vikariat som advokat/advokatfullmektig. Regjeringsadvokaten er prosessfullmektig for departementa i rettssaker og gir råd til forvaltninga i rettslege spørsmål. Embetet har i dag 47 advokatar og kan by på eit godt miljø fagleg og sosialt. Arbeidet er juridisk variert og omfattar både offentlegrettslege og privatrettslege spørsmål. Arbeidsoppgåvene er utfordrande, sjølvstendige og gjev brei røynsle i prosedyre. Det blir stilt svært høge faglege krav til søkjarane. Det vil bli lagt stor vekt på personlege eigenskapar og evna til å fungera i rolla som prosessfullmektig for staten. Arbeidet fører med seg ein del reiseverksemd. Vi oppmodar kvinner og nyutdanna om å søkje. Årets kandidatar kan òg søkje.

Vi gjer merksam på at informasjon om søkjaren kan bli gjort offentleg sjølv om søkjaren ber om å ikkje bli ført på søkjarlista.

For tida er advokatfullmektigane løna i ltr. 60-63, advokatane i ltr. 72-81 og advokatane med møterett for Høgsterett i ltr. 93-98.

Ved behov for nærare opplysningar kan advokat Magnus Schei eller advokat Ingrid Skog Hauge kontaktas på telefon 22 99 02 00. Sjå òg www.regjeringsadvokaten.no.

Søknader sendes **innan 16. august 2019**, elektronisk via jobbnorge.no, id 170843.

Hvitvaskingsstriden uavklart – tilsyn i bero

Tilsynsrådet har besluttet å stille hvitvaskings-tilsyn av advokater i bero i påvente av en avklaring fra Finansdepartementet.

TEKST: NINA SCHMIDT

Som Advokatbladet skrev om i forrige utgave, har Tilsynsrådet henvendt seg til Finansdepartementet for å få avklart hvitvaskingsstriden med Advokatforeningen.

Stridens kjerne er hvordan rapporteringsplikten og konfidensialitetsplikten skal balanseres i forhold til den nye hvitvaskingsloven. Både Advokatforeningen, lederen av Hvitvaskingslovutvalget Jon Petter Rui og advokat Jeppe Normann har tatt til orde for at Tilsynsrådet tolker rapporteringsplikten for vidt, og at plikten ikke gjelder for «egentlig advokatvirksomhet».

Tilsynsrådet, på sin side, mener at det da vil være fint lite igjen, og har derfor bedt Finansdepartementet om å avklare om rettskildebildet Advokatforeningen og Hvitvaskingslovutvalget legger til grunn er holdbart, fortalte assisterende direktør Dag Eriksen til Advokatbladet i mai.

BESLAG- OG BEVISFORBUD

I et ni sider langt brev til Finansdepartementet gir Advokatforeningen sitt syn på saken.

«Det er Advokatforeningens syn at unntaket fra advokaters taushetsplikt i hvitvaskingsloven korresponderer med beslags- og bevisforbudene i prosesslovgivningen. Dette innebærer at advokater ikke skal rapportere om forhold de er blitt kjent med i forbindelse med «egentlig advokatvirksomhet», det vil si ved juridisk bistand og rådgivning i eller utenfor rettergang», skriver foreningen.

«Oppsummert er det Advokatforeningens syn at Hvitvaskingslovutvalgets innstilling må legges

Faksimiler fra Advokatbladet nr. 3 og 4 i år.

til grunn for lovtolkningen, og advokaters plikt til å rapportere må tolkes innskrenkende», skriver foreningen.

Finansdepartementet ønsker foreløpig ikke å uttale seg.

– Vi kan bekrefte at vi har mottatt brevene, og vil behandle dem på ordinær måte. Vi har ikke mer å tilføye på nåværende tidspunkt. Derfor er det heller ikke naturlig for oss å gi noe intervju om dette nå, sier kommunikasjonssjef Therese Riser Wålen i Finansdepartementet.

I BERO

Jonas Haugsvold i Tilsynsrådet avventer også Finansdepartementets tilbakemelding.

– Tilsynsrådet har besluttet å stille i bero rapporteringer etter hvitvaskingsloven § 46 om tilsynsmyndighetens rapporteringsplikt som følge av denne saken. Øvrige rutiner når det gjelder oppfølgingen av advokatenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket er ikke blitt endret, sier Haugsvold. •

Nå slipper du å legge deg oppi dine ansattes mobilbruk

Nyhet! Flyt for bedrifter.

Mobilabonnementet Flyt tilpasser seg automatisk databruken til hver enkelt ansatt. Bruker noen mer enn inkludert datamengde en måned, får de automatisk påfyll til en fast lav pris. Ubrukt data blir med til neste måned. Med Flyt får bedriften forutsigbare kostnader og fornøyde ansatte. Det gir god flyt i arbeidshverdagen.

Den Norske Advokatforening har tegnet en avtale med Telenor som gjør at du som medlem får spesielt gode betingelser. Kontakt oss i dag på tlf 09000.

Opprettelsen av arbeidsutvalget ble vedtatt med knappst mulig flertall på årets representantskapsmøte, som ble avholdt på toppen av Folketeaterbygningen på Youngstorget i Oslo den 23.mai. Foran til v. Kyrre Osmundsen, leder av Trøndelag krets.

Lederens stemme avgjorde vippe-posisjon

16 stemte for og like mange stemte imot da Advokatforeningens øverste organ vedtok å innføre et nytt arbeidsutvalg som skal sette dagsorden for møtene og lede dem.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: MONICA KVAALE

Leder Jens Johan Hjort – som ifølge vedtektene bare har stemmerett i representantskapet ved stemmelikhet – sørget med sin stemme for at forslaget ble vedtatt. Møtet valgte deretter Frode Sulland som leder av arbeidsutvalget, og representantene Stian Bråstein, leder av Sør-Rogaland krets, og Trude Marie Wold, leder av Midt-Hålogaland krets, som medlemmer.

Det var Brynjar Østgård, representant fra Oslo krets, som i fjor fremmet forslag om å innføre et formannskap i Advokatforeningens øverste organ.

– FOR PASSIVT

I notatet som fulgte forslaget, skrev Østgård at representantskapet etter hans syn ikke fungerte tilfredsstillende, og et stykke på vei som et «sandpåstrøingsorgan».

– Hovedstyret kontrollerer i dag hele settingen;

ikke bare hvilke saker som skal opp, men også hvordan tiden disponeres, rekkefølgen på sakene, samt møteledelsen og også debatten. Alt dette til sammen gjør at representantskapet blir passivt, og det ser jeg ingen grunn til at det skal være. Det burde heller være motsatt; aktivt og selvstendig, sa Østgård til Advokatbladet i november i fjor.

Hans forslag har i vår vært på høring i kretsene. Flere pekte på at begrepet «formannskap» er gammeldags, og ønsket en mer kjønnsnøytral betegnelse.

Da forslaget ble fremmet på representantskapsmøtet, var ordet «formannskap» byttet ut med «arbeidsutvalg».

– Møteledelsen i representantskapet bør være frikoblet fra den utøvende makten i hovedstyret, sa Brynjar Østgård.

Et operativt organ innad i representantskapet bør stå for både innkallelsen

til møtene, møtenes agenda, og møteledelsen, fremholdt han.

– Organet vil representere kontinuitet mellom møtene, fange opp signaler fra medlemmene om hva som rører seg, og sette agenda til neste møte i samarbeid med hovedstyret, sa Østgård.

SKEPTISK

Marte Svarstad Brodtkorb, tidligere leder av Oslo krets, uttrykte skepsis.

– Jeg synes forslaget setter fingeren på et viktig moment; at vi ikke er aktive nok. Men forslaget innebærer mer byråkrati. Jeg forstår ikke hvordan det skal føre til et større engasjement blant representantskapsmedlemmene, og

derfor støtter jeg det ikke, sa Brodtkorb.

Østfold og Follo krets var av en annen oppfatning.

– I forslaget ligger det ikke en kritikk av ledelsen, men en systemkritikk som vi støtter, sa kretsleder Lars

Winsvold.

Jens Johan Hjort mente at det er en god idé å opprette et arbeidsutvalg som kan vitalisere representantskapet, og stemte derfor for.

TROR PÅ VITALISERING

– Jeg er glad for at det var tilstrekkelig flertall for å opprette et arbeidsutvalg. Da har vi fått det organisatoriske på plass for å styrke representantskapet og gjøre det til foreningens øverste organ, ikke bare i navnet, men også i gavnet, sier Brynjar Østgård til Advokatbladet.

Utviklingen videre vil i stor grad avhenge av hvem som blir valgt inn i arbeidsutvalget, mener han.

– Det utvalget som nå trer i funksjon vil nok være med å sette en standard, så det hviler et visst ansvar på deres skuldre. Jeg ønsker dem lykke til, og jeg har tro på en positiv vitalisering av representantskapet, sier Østgård. •

”
Jeg er glad for at det var tilstrekkelig flertall for å opprette et arbeidsutvalg.

— Representantskapet blir nå mer uavhengig

En viktig demokratisering av Advokatforeningen, mener Frode Sulland.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Kjernen i opprettelsen av et arbeidsutvalg er at representantskapet, som foreningens høyeste organ, nå får en mer selvstendig og uavhengig rolle. Det er bra, sier Frode Sulland.

— Er du nå i realiteten Advokatforeningens mektigste mann?

— Hahaha, nei, absolutt ikke. Jeg og arbeidsutvalget har jo ikke annen makt enn at vi kan innkalle til møter, og stå for styringen og ledelsen av representantskapsmøtene. Men det er representantskapet som er øverste myndighet, og som kan sies å ha en form for makt. Arbeidsutvalget vil kunne ta initiativ som kan få betydning, både om hva representantskapet skal behandle og når det skal gjennomføres møter. Slik sett er funksjonen viktig, men foreningens leder har fortsatt stemmerett ved stemmelikhet, sier Sulland.

RESPEKTERTE ORGANISASJON

At det høyeste organet i en organisasjon skal ha størst mulig grad av uavhengighet, vil alltid være et gode, mener han.

— Det er ikke noen tvil om at Advokatforeningen har respekt og gjennomslag i samfunnet. At en så fremtredende organisasjon har en god demokratisk struktur, er veldig viktig. Denne mener

— Jeg synes forslaget var et prisverdig initiativ fra Brynjør Østgård, sier Frode Sulland, som er valgt til leder av det nye arbeidsutvalget.

jeg er blitt forbedret gjennom vedtektsendringen, sier Sulland.

Opprettelsen av arbeidsutvalget er ikke et uttrykk for kritikk mot Advokatforeningens ledelse, mener han.

— I en stor organisasjon vil det alltid være ulike synspunkter om hva som skal prioriteres. Slik vil det alltid være i en så bred organisasjon. Jeg oppfatter ikke at det er noen generell misnøye blant medlemmene knyttet til Advokatforeningens prioriteringer.

KJENNER FRA INNSIDEN

Frode Sulland har i en årrekke hatt ulike verv i Advokatforeningen. Han var leder av Forsvarergruppen i tolv år, og har sittet fire år i hovedstyret. Han er medlem av representantskapet, og av lovutvalget for strafferett og straffeprosess.

— Jeg tror det vil være en stor fordel at jeg kjenner foreningen godt, og i bredden. Representantskapet skal representere hele foreningen, sier Sulland.

Det nyvalgte arbeidsutvalget har foreløpig bare hatt et kort møte etter at det ble valgt.

— Vi ønsker å ha en løpende dialog for å fange opp synspunkter og initiativer, slik at representantskapsmøtet ikke blir en hastverksoppgave. Vi ønsker å legge til rette for grundigere drøftelser på møtene. Vi fikk signaler om at flere på det siste representantskapsmøtet synes de hadde for liten tid til rådighet til å behandle sakene, sier Sulland.

Representantskapet skal ikke involvere seg i Advokatforeningens løpende arbeid, understreker han.

— Vi skal bare behandle de sakene som blir forelagt representantskapet.

Det er kretsene som er Advokatforeningens lokale forankring, og medlemmene bør følge denne strukturen, mener han.

— Arbeidsutvalget må finne en form for å ivareta sine oppgaver. Primært vil det være ved å etablere en kontaktflate mot kretsene, og mot de som sitter i representantskapet. Å få en dialog med kretsene er viktig for å fange opp saker og synspunkter som representantskapet bør engasjere seg i, sier Sulland. •

Advokatforeningen vil flytte og selge

Advokatforeningens hovedstyre har besluttet å selge seg ut av Juristenes Hus i Kristian Augusts gate 9 i Oslo, og har startet jakten på nye lokaler. Men først må foreningen bli enig med sameier Juristforbundet om hva lokalene er verdt. Merete Smith orienterte om beslutningen på møtet.

Advokatforeningen og Juristforbundet eier Juristenes Hus i fellesskap.

Nye retningslinjer for forsvarere vedtatt

— Forslaget har vært ute på høring, både i vårt eget system og utenfor, og vi har fått en rekke tilbakemeldinger som vi har lyttet til og gjort endringer i tråd med, sa Forsvarergruppens leder Marius Dietrichson.

Forsvarers aktivitetsplikt i avhør, hvorvidt siktede skal rådes til å nekte å forklare seg, og en innføring av gaveforbud fra forsvarer til klient er forslagene i de nye retningslinjene til forsvarere som har skapt mest debatt.

Se de endelige nye retningslinjene på Advokatbladet.no.

Andre saker i Repskapet

Advokatforeningens strategi for 2018-2020. Revisjon av retningslinjer for sertifiserte meklere.

Valg av observatør til hovedstyret fra Yngre advokater (advokat Anton Forssten fra Øsfold og Follo krets ble valgt).

Dagens lokaler er stadig mindre egnet til å utvikle Advokatforeningen i tråd med våre oppgaver og medlemmenes behov. Samarbeidsavtalen som ble inngått med Juristforbundet for 28 år siden er ikke like godt egnet for den utviklingen vi ønsker, sa Smith.

— Flytting vil gjøre det lettere for begge organisasjonene å utvikle sterkere identitet og den sunne konkurransen oss imellom, sa Smith.

24 MILLIONERS SPRIK

Både Juristforbundet og Advokatforeningen har innhentet verdivurderinger av bygget, men disse spriker med 24 millioner kroner: Mens Advokatforeningen mener byggets verdi er 115 millioner kroner, mener Juristforbundet at verdien er 91 millioner kroner.

— Vi prøver nå å forhandle om en sum vi kan bli enige om. Men vi må kanskje benytte den prosessen som ligger i aksjonæravtalen, sa Smith.

Ifølge avtalen kan den parten som

ønsker å selge seg ut, kreve at hele selskapet legges ut for salg i markedet, med mindre den andre parten er villig til å kjøpe aksjene for markedspris.

I den skriftlige redegjørelsen lister sekretariatet opp flere grunner til at den ønsker å flytte:

- Ønske om å tilby kurs, nettverkssamlinger og debatter i representative lokaler.

- At lokalene skal være et fint sted å stikke innom for medlemmene, med mulighet for utlån av kontor og trådløst nett.

- Ønske om å styrke Advokatforeningens identitet, adskilt fra dagens «samboere» Juristforbundet og JUS og husets to andre leietagere.

- Dagens eieform er ressurskrevende og gir en tidkrevende beslutningsprosess.

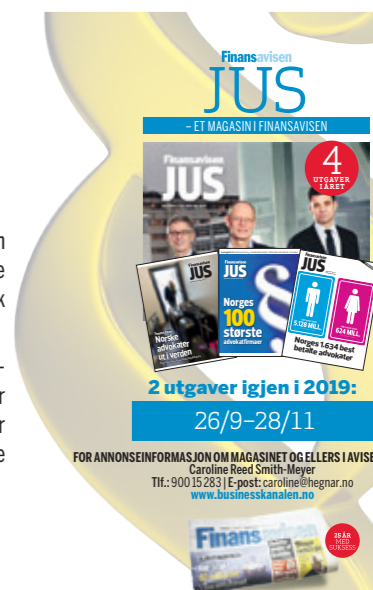
- Dagens lokaler er lite fleksible for forandring.

- Mye av arealet forsvinner i fellesområder som ganger og lagerlokaler.

- Dagens eie- og leieforhold er kompliserte.

ANNONSE

Finansavisen
JUS 2019

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Glade vinnere: Wikborg Reins styreleder Geir Sviggum (tv), advokatfullmektig Kevin Brandsrød, partner Ingrid K. Høstmælingen og CIO Mette Ahlquist.

– Prisen er utrolig fortjent, det er gøy at Wikborg Rein lager et eget fag på NHH, og engasjerer seg utover det som skjer i firmaet, sier prisutdeler Merete Nygaard, her med Geir Sviggum.

Wikborg Rein vant årets talentpris!

«Kreativ», «innovasjonskultur», «modig» og «nytenkende» var ordene juryen brukte for å begrunne årets talentprisvinner. En ikke-advokat ble gitt en stor del av æren.

TEKST: THEA N. DAHL OG HENRIK SKJEVESTAD FOTO: MONICA KVAALE

Da styreleder Geir Sviggum holdt taketale, var han spesielt opptatt av å fremheve CIO Mette Ahlquist som en «essensiell drivkraft».

Ahlquist, som er leder for marked, digitalisering og kunnskap i Wikborg Rein, har teknologibakgrunn. Tidligere i vår ble hun kåret til en av Norges femti ledende tech-kvinner.

– Talentutvikling er en ekstremt viktig del av vår firmakultur. Nøkkelen i dette, er at drivkraften må komme innenfra, sa styreleder Sviggum.

– Jeg vil takke alle i Wikborg Rein, fra våre aller yngste til hele firmaet, og spesielt Mette Ahlquist. Hun er ikke advokat, men hadde det ikke vært for Mette, hadde vi aldri vært der vi er i dag, sa Sviggum.

– Det er kjempehyggelig å få en slik bekreftelse. Det er mange gode kandidater, og vi er strålende fornøyd med å komme på toppen, sier Mette Ahlquist.

VILLE SEG SELV VOND

– Hvordan var det å komme inn i advokatbransjen for å skape en innovasjonskultur som du nå er blitt berømmet for?

– Jeg synes det har vært utrolig gøy. Jeg kommer fra IT-bransjen, og der var det flere som lurte på hvorfor jeg i all verden ville meg selv så vondt. Jeg har opplevd at advokater er ganske endringsvillige, og det var nok administrasjonen som var

tyngst å få i gang. Når de først så at de kunne gjøre gøyere ting, var også de «all in». Men det er klart, det er alltid en utfordring å få advokaters tid, det må jeg si, sier Ahlquist.

Dette er ikke første gang Wikborg Rein drar hjem talentprisen. I 2014 vant de da tema handlet om muligheter til å jobbe internasjonalt, og kanskje ikke helt overraskende er styreleder Sviggum godt fornøyd med å lande talentprisen også i år.

– Vi er fryktelig stolte. Når temaet er så dagsaktuelt og fremtidsrettet som det er i år, synes vi det er utrolig stas å vinne i veldig tøff konkurranse. Vi har rettet oss mot utlandet for å se hva andre har gjort, og også samarbeidet med ledende bedrifter på teknologi og digitalisering utenfor advokatbransjen, forteller Sviggum. •

5 nominerte

Advokatforeningens åttende talentpris hadde i år teknologi som tema, og gikk til selskapet som best evnet å finne, vinne og utvikle juridiske talenter.

De nominerte var Wikborg Rein, Wiersholm, Thommessen, Simonsen Vogt Wiig og Help.

**”
Talentutvikling er en ekstremt viktig del av vår firmakultur.**

Har du noe å fortelle får vi folk til å lytte

Det er, bokstavlig talt, gull verdt å dele gode idéer, kompetanse og erfaring!

Har du og/eller din bedrift gode, innovative ideer, produkter og prosjekter som dere ønsker å dele med andre? Quality Norway har lang erfaring i å utvikle, selge og gjennomføre kurs og konferanser. Vi samarbeider med de beste! Høyt faglig innhold, dyktige og motiverende forelesere og profesjonell gjennomføring er avgjørende. **Kontakt oss og vi ser på muligheten for et verdifullt samarbeid!**

QUALITY NORWAY

KURS. KONFERANSER. SEKRETARIAT.

Fra resepsjonist til partner

Selv om han er den første som har gått hele veien fra resepsjonist og trainee til å bli partner og fagsjef i Wiersholm, tror ikke Rune Opdahl karriereveien hans blir unik i fremtiden.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

I 2001 satte den daværende førsteårs jusstudenten Rune Opdahl foten sin i Wiersholms lokaler for aller første gang. Fjorten år senere, i 2015, nådde han toppen i firmaet som partner. Nylig ble Opdahl rangert som en av landets ledende advokater både i kategoriene «Immaterialrett og media» og «Personvern» i Finansavisens årlige advokatundersøkelse.

Han ble også rangert på topp 10 blant advokater i Norge totalt – som den desidert yngste på listen.

På up and coming-listen i førstnevnte kategori havnet han aller øverst. Opdahl mener teamet han leder skal ha en stor del av æren for at han kommer så godt ut av undersøkelsen.

– Egentlig er det en logisk brist i å være spesialist på flere ulike fagfelt. Noe av grunnen til at både Morten Goller og jeg klarer det, skyldes at vi jobber i veldig gode team, som kanskje i enda større grad er spesialister på de ulike fagområdene, slik at vi kan lede teamene og være ansiktene utad, sier Opdahl.

SAMME KRAV

I fjor fikk han også rollen som fagsjef, og tar nå del i både ledergruppen og Wiersholms innovasjons-team.

– Jeg var nok den første, men definitivt ikke den siste som har gått hele veien gjennom firmaet. Alle ferske fullmektiger vi ansetter nå, har jobbet her som studenter. Når vi ansetter resepsjonister, er det fordi vi tror de kan bli partnere en gang i fremtiden. Vi stiller de samme kravene til en som skal sitte i resepsjonen, til dem vi ansetter som advokatfullmektig. Og alle vi ansetter blir fullverdige Wiersholm-ere fra dag én. Kanskje er det en av grunnene til at vi nylig ble kåret til det mest attrak-

tive stedet å jobbe blant jusstudentene av Prospera, sier Opdahl.

En resepsjonsjobb kan være en perfekt jobbsøknad, mener han.

– Da jeg kom inn i firmaet første gang hadde jeg egentlig planlagt å jobbe som menneskerettsadvokat. Å få jobbe i resepsjonen er en fantastisk mulighet til å lære firmaet å kjenne, sier Opdahl.

Han oppfordrer studenter til å gripe mulighetene som kommer, slik han selv har gjort i Wiersholm.

– Jeg jobber med rettsområder i dag jeg ikke kjente til da jeg begynte her. Og rettsområdene de som sitter i resepsjonen i dag skal jobbe med om ti år, vet vi kanskje ikke om i dag, påpeker Opdahl.

- GI DE UNGE PLESS

Ifølge Opdahl gjelder samme tanke sett enten man er resepsjonist eller partner:

– Du skal tilfredsstille et behov med kvalitet. Jeg hører stadig vekk klienter som skryter servicen i resepsjonen vår opp i skyene. Nettopp det ønsker vi oss av partnerne også, sier Opdahl.

Som advokat på et krevende teknologisk fagfelt er det ifølge Opdahl helt avgjørende å holde seg faglig oppdatert.

– Vi må følge med på hvordan rettsområdene som bruker data på medieområdet fungerer. Data er verdidriveren, og for meg som advokat er det avgjørende å forstå for eksempel hvordan programmatisk annonsering fungerer, og hvordan flyten av informasjon med aktører som Facebook, Google, Amazon og Finn.no skjer. Han mener firmaene bør gi rom til fullmektigene.

– Mitt råd til advokater og advokatfirmaer må

I Wiersholm stilles det de samme kravene til resepsjonistene som til advokatfullmektigene, forteller Rune Opdahl.

være å gi plass til de yngre som har et engasjement for et nytt og spennende fagfelt, slik jeg følte jeg fikk her. Fagfelt som immaterialrett, media og personvern er de unge kanskje enda bedre rustet til å jobbe med enn de som har vært med i mange år. Klientene er unge og fremadstormende, og arbeider med ny teknologi som man er nødt til å være familier med, sier Opdahl.

MER OPPOFRENDE NÅ

Opdahl peker på tre klare forskjeller på jobben som forretningsadvokat i dag kontra for ti-femten år siden:

– Firmaet er mye mer endringsvillige i dag, og anerkjenner at det vi gjorde i går ikke er bra nok i morgen. Advokatene jobber i team – snarere enn flere enkeltpersoner. Team-elementet og kollektivismen er helt annerledes. Og så har vi et sterkere klient-fokus. Vi er mye mer «på», proaktive, oppofrende, og serviceinnstilte enn det vi var. •

”
Når vi ansetter resepsjonister, er det fordi vi tror de kan bli partnere en gang i fremtiden.

STARTET BOUTIQUE
Advokat Erling Grimstad

STARTET NISJE-FIRMA
Olga Halvorsen og Gracja Skallerud

STARTET BOUTIQUE
Advokatene Runar Hombles og Ole Kristian Olsby

STARTET ENKELTPERSON-FORETAK
Silje Roaldstveit Frisak

INNGIKK FUSJON
Aksel Haraldsen og Knut H. Strømme

Slik lykkes du med

GRÜNDER-DRØMMEN

Vurderer du å starte eget advokatfirma, enten for deg selv, eller kanskje i samarbeid med andre? De siste årene har mange nye nisjefirmaer, eller boutiques, sett dagens lys, og i små og mellomstore byer har flere advokatfirmaer fusjonert. Vi har undersøkt hva som skal til for å lykkes.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD OG NINA SCHMIDT

”

Jeg har tro på at boutiqueer i stor grad er fremtiden

Advokat Joakim Bakke-Nielsen i nyetablerte IBF Legal

1 FØR DU GÅR I GANG

- Hva er bakgrunnen for at du ønsker du å bli selvstendig advokat?
- Forretningsplan – hva skal du drive med?
- Valg av foretaksform.
- Eierskap – hvordan skal virksomheten organiseres? Det er særregler for advokatselskaper.
- Ekstern bistand og rådgivning er lurt, og minsker risiko for feil.

2 OPPSTART OG DRIFT – DETTE MÅ DU GJØRE

- Registrering i Enhetsregisteret for organisasjonsnummer.
- Registrering i Foretaksregisteret.
- Registrering i Merverdiavgiftsregisteret.
- Virksomhetens navn – hva skal firmaet hete? Firmanavnet må inneholde ordet «advokat».
- Sikkerhetsstillelse og profesjonsansvarsforsikring for advokatvirksomhet.
- Villighetserklæring fra statsautorisert eller registrert revisor.
- Melde oppstart til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.
- Betale bidrag til Disiplinærnemnden og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.
- Opprette driftskonto (og klientkonto dersom du skal håndtere klientmidler).
- Skaffe revisor og regnskapsfører.
- Oppfylle markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften.

DETTE MÅ DU TENKE PÅ

Å være en god næringsdrivende er ikke det samme som å være en god advokat. En ting er å skaffe klienter, men hva med alt det andre? Her får du en oversikt over det mest nødvendige å ha på plass.

TEKST: THEA N. DAHL KILDE: ADVOKATFORENINGEN

4 FØR KLIENTEN KOMMER

- Lag en standard oppdragsbekreftelse.
- Etablere et fakturerings- og timeregistreringssystem.
- Har du den nødvendige kompetansen?
- Har du en god rutine for sjekk av interessekonflikter?
- Har du god nok forsikringsdekning til å håndtere denne saken?
- Har du eventuelt interne oppdragsrutiner?
- Hva med personlig sikkerhet ved potensiell vold eller trusler?

3 DISSE RUTINENE BØR DU HA PÅ Plass

- GDPR-rutiner for arkivering og oppbevaring av personopplysninger.
- Rutiner for oppbevaring av saksdokumenter.
  - Rutiner for oppfyllelse og etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.
- Rutiner for oppfyllelse og etterlevelse av Regler for god advokatskikk.
  - Rutiner for oppfyllelse og etterlevelse av taushetsplikten og fortrolighetsplikten.
    - IKT-rutiner for sikkerhet under arbeidet og i kommunikasjon med klienten (bruk av trådløse nett og e-post).
  - Rutiner for oppfyllelse og etterlevelse av frister.
- Retningslinjer for ekstern kommunikasjon (media).
- Retningslinjer for bruk av sosiale medier.

DEN ÅRLIGE KONTROLLEN

Advokatforeningen anbefaler å gjennomføre en årlig kontroll av virksomheten, blant annet for å forebygge at man kommer i personlig ansvar for feil, får misfornøyde klienter, eller blir klaget inn til disiplinærmyndighetene. Her er forslag til praktiske kontrollspørsmål:

1. Er alle rutiner oppdatert?
2. Drives virksomheten i henhold til aktuelle lover og forskrifter?
3. Drives virksomheten i henhold til anbefalingene som gjelder?
4. Oppfyller jeg etterutdanningskravet til Advokatforeningen?

>>

Mange har spådd landhandleradvokatene nedennom og hjem i vår spesialiserte tidsalder, og i de siste årene har antallet enkeltpersonforetak i advokatbransjen sunket. Men fortsatt lever mange slike firmaer i beste velgående, og fortsatt finnes det unge advokater som starter for seg selv, og har klokketro på en god fremtid med allsidig praksis.

Advokat og teamleder Kjersti Ringdal i Advokatforeningen og hennes medarbeidere opplever stor pågang fra advokater som ønsker råd om hva som er viktig når man skal starte opp ny advokatvirksomhet.

– Vi får flere henvendelser fra medlemmer om oppstart av advokatvirksomhet hver uke, og har tre advokater i foreningen som svarer på spørsmål om dette temaet, sier Ringdal.

FLERE AKSJESELSKAP

Tall fra Advokatforeningens bransjeundersøkelse bekrefter at flere advokatvirksomheter nå organiserer seg som aksjeselskap.

I 2016 var det 245 registrerte aksjeselskaper i advokatbransjen, i fjor hadde antallet steget til 279, en økning på nærmere fjorten prosent. Antall enkeltpersonforetak gikk ned fra 1520 i 2016 til 1347 foretak i 2018, en nedgang på elleve prosent.

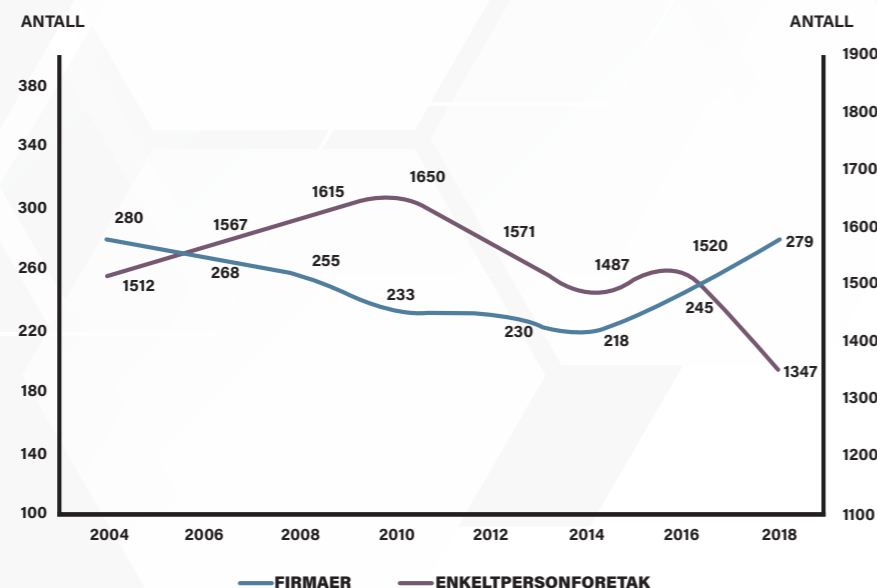
Enkelte advokater velger å organisere virksomheten sin som aksjeselskap, til tross for at de jobber alene, forteller Martin Kaasgaard Nielsen i Advokatforeningen. Han er politisk rådgiver, og har ansvar for foreningens bransjeundersøkelse.

Han tror økningen av aksjeselskaper skyldes at det de senere årene er blitt enklere å lage aksjeselskap, og at en slik selskapsform åpner for en utvidelse av firmaet på et senere tidspunkt, dersom dette er ønskelig.

NYE EKSPERT-FIRMAER

De siste årene er det blitt populært å

Antall firmaer og enkeltpersonforetak* 2004–2018

* med registrerte virksomhetsmedlemmer i Advokatforeningen

starte opp egne boutique-firmaer som spesialisere seg innen et spesifikt fagområde.

Advokatbladet har de siste årene skrevet om flere slike, for eksempel advokatfirmaet Glittertind, som har spesialisert seg på sivilrettslig tvisteløsning innen helt konkrete områder.

Et annet er Indem advokatfirma, som ved lansering markedsførte seg selv som et firma som «utfordrer måten mange juridiske tjenester leveres på», og som blant annet tar bestemte typer erstatningssaker på vilkår om «no cure, no pay».

Ett av de mest kjente nisjefirmaene var Michelet & Co., som ble etablert av Christian Fredrik Michelet sammen med tre andre advokater fra Arntzen de Besche og to engelske kolleger i 2015.

– Man må få mye mer skitt på fingrene og gå ned i alle detaljene som et

fungerende advokatfirma ikke trenger å tenke på, sa Christian Fredrik Michelet til Advokatbladet noen måneder etter åpningen.

Firmaet spesialiserte seg innen olje- og offshore med kontorer både i Oslo og London, men ble i november i fjor fusjonert med Schjødt.

STYRER HVERDAGEN SELV

Et annet nyetablert nisjefirma er IBF Legal, som ble etablert i mars i fjor, og har spesialisert seg innen forsikring, bank og finans.

– Jeg har tro på at boutiqueer i stor grad er fremtiden, sa advokat Joakim Bakke-Nielsen til Advokatbladet ved åpningen.

– Dels fordi man i en advokat-boutique kan jobbe mer spesifikt med enkelte fagområder, og dels fordi man kan styre hverdagen selv. •

TEMA:
OPPSTART AV
ADVOKATKONTOR

BOUTIQUE-FIRMA

Henter ideer i startup-klynge

Blant forskere og IT-eksperter i Forskningsparken i Oslo har advokat Erling Grimstad utviklet hvitvaskingsapp og laget chatbot. Han mener at partnermodellen er avleggs, og at flinke medarbeidere i dag forventer å få sin del av kaken med en gang.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Erling Grimstad sluttet som assisterende Økokrim-sjef i 2004, og har siden startet opp flere firmaer. Advokatfirmaet han grunnla i 2017 spesialiserte seg på å hjelpe kunder med anti-hvitvasking og compliance. Firmaet bærer Grimstads navn, men nettsiden har navnet Governance.no (governance = styre, ledelse).

– Vi føler at vi er et godt stykke foran i utviklingen av fremtidens advokatprofesjon, og måten å drive advokatvirksomhet på. Mange av virksomhetene her i Forskningsparken er våre samarbeidspartnere. Vi er ikke her for å skaffe oss et kundegrunnlag, men for å utnytte kompetansen som finnes på tvers av disiplinene og virksomhetene. Kompetansen bruker vi for å sørge for at kundene våre får den juridiske rådgivningen og bistanden de trenger i ulike sammenhenger, sier Grimstad.

De mest synlige produktene firmaet har vært med på å utvikle er en opplæringsapp i anti-hvitvasking, som den siste tiden er blitt et høyaktuelt risikoområde, samt en chatbot om personvern, en advokat-robot der kundene kan få svar på spørsmål om personvern.

Om lag tre tusen mennesker har sin arbeidsplass i Forskningsparken i Oslo, de fleste i oppstartsselskaper innenfor IKT, mobilitet, mediekunnskap, helse, klima, miljø og nanoteknologi, for å nevne et utvalg. Parken, som har eget T-bane-stopp og ligger i nærheten av universitetet på Blindern,

huser blant annet sekretariatet for det som kalles Oslo Science City, som tar mål av seg til å bli «Norges sterkeste klynge for kunnskap, IKT og helse».

VIL LØPE SAKTERE

Grimstads firma består foruten av ham selv av to advokatfullmektiger og en spesialrådgiver på datasikring og analyser.

– Vi får oppdrag i både Norge og i Norden for øvrig, men også utenfor. Kunnskapen fra ikke-juristene i Forskningsparken er med på å gi oss helt nye utfordringer, sier Grimstad.

I fremtiden vil advokatfirmaene måtte finne nye, økonomiske modeller, tror han.

– Jeg synes den partnereide organisasjonsmodellen er foreldet, og tror ikke at den vil overleve om fem til ti år. I fremtiden vil man ikke få medarbeidere til å løpe så fort i hjulene som det de må for å generere inntekter til de få som sitter på toppen. Jeg tror de flinke medarbeiderne vil ha en del av kaken mye før, og vil ta mye større eierskap til det som skjer på et tidligere tidspunkt. Det vil også påvirke den økonomiske styringen, sier Grimstad.

GIR FLEKSIBILITET

Advokaten styrer firmaet etter en såkalt «beyond budgeting»-modell som Statoil i sin tid var foregangsselskap i å utvikle.

Prinsippet handler om å styre gjennom bestemte tydelige verdier, mål og grenser, ikke detaljer

– Vi sier gjerne nei til oppdrag hvis jeg tror det vil medføre ukesvis med kveldsarbeid på flere medarbeidere, sier advokat-gründer Erling Grimstad.

te regler og budsjetter. Han mener det er viktig å være moderat i inntekt- og utbyttekravene de første årene.

– Vi ønsker ikke å la oss stresse hvis vi ikke når økonomiske måltall. Vi vil ha fleksibilitet til å hoppe på muligheter og behov vi ser i markedet – uten å ha satt av penger til dette ett år i forveien. Hadde vi budsjettert på den tradisjonelle måten, hadde vi aldri klart å utvikle AML-appen eller chat-boten. Fleksibiliteten som ligger i at vi ikke styrer etter et spesifikt måltall, skaper mulighet for å ta posisjoner når det kommer opp gode muligheter, forteller Grimstad.

Han er kritisk til partnermodellen som andre advokatfirmaer styrer etter.

– Hvis man skal utvikle faglig dyktige ansatte, må du ha ansatte som kan påvirke hvilke saker firmaet skal påta seg, hvem som skal gjøre de ulike oppgavene, og være med å ha eierskap til kundene og prosjektene man løser.

– Hva mener du er det aller viktigste når du skal starte et advokatfirma?

– Å forstå at du må hjelpe kundene med problemene deres! Det finnes forskjellige menneske-

typer. At man har den hjelpe-funksjonen i seg er noe jeg leter etter når jeg søker etter medarbeidere. Du må forstå kundens utfordringer, ikke bare kunne vise til fordeler og ulemper ved ulike valg – men faktisk innimellom tørre å gi kunden konkrete råd om hva de må gjøre for å håndtere risikoen, sier Grimstad.

! Seks tips til boutique-firmaer

- Sørg for at alle ansatte kan påvirke utviklingen av arbeidsplassen, og involver medarbeidere i veivalg og strategi og alle viktige beslutninger som har betydning for deres arbeidshverdag.
- Skap fleksibilitet i arbeidssituasjonen ved å sikre god balanse mellom arbeid og privatliv, og at de ansatte får varierte arbeidsoppgaver.
- Sørg for at medarbeidere utvikles og stadig lærer noe nytt.
- Ikke lag budsjett på tradisjonell måte, men utnytt de muligheter som oppstår i markedet.
- Gi kundene god service, og riktig hjelp til rett tid.
- Forbered dine medarbeidere på at suksess ikke kommer uten hardt arbeid.

Kilde: Erling Grimstad

”
Vi føler at vi er et godt stykke foran i utviklingen av fremtidens advokatprofesjon.

TEMA:
OPPSTART AV
ADVOKATKONTOR

– Vi har til tider jobbet så det knaket, forteller advokatene Runar Homble og Ole Kristian Olsby, som holder til i Oslo sentrum.

12 ÅRS ERFARING SOM SPESIALIST-BOUTIQUE I ARBEIDSRETT:

– Rekrutterer dem som synes det er bedre å jobbe hos oss enn i de store firmaene

Du må ha en gründer i magen og ikke være for engstelig for å feile, sier grunnleggerne av spesialistfirmaet Homble Olsby. Firmaet ble i januar medlem av Littler Global, verdens største nettverk av arbeidsrettsjurister.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

I 2007 etablerte advokat Runar Homble og Ole Kristian Olsby advokatfirmaet Homble Olsby i Oslo. Etter noen relativt beskjedne oppstartsår har firmaet nå tolv ansatte advokater. I 2018 var omsetningen på 25 millioner kroner.

I den prestisjefylte Legal500-kåringen rangeres Homble Olsby som en «outstanding employment boutique» og omtales som «brilliant in all aspects». Tidligere i år ble en av firmaets advokater, Tore Lerheim, kåret til en av landets beste arbeidsrettsadvokater av Finansavisen.

– Vi bygget firmaet fordi vi hadde et ønske om å starte opp noe, et ønske mange advokater har. Vi har kanskje en større andel gründer i oss enn

mange andre jurister, og var ikke så redde for å feile. Mange jurister er kanskje for engstelige for nettopp det, sier Ole Kristian Olsby.

ULIK BAKGRUNN

De to advokatene kjente hverandre fra jusstudiet, men hadde litt ulik bakgrunn.

Mens Olsby i flere år jobbet som advokat i arbeidslivsavdelingen i Wikborg Rein, hadde Homble spesialisert seg i mindre arbeidsrettsfirmaer.

– Jeg trivdes kjempegodt i Wikborg Rein, men følte at totalpakken ble enda bedre med dette. Her fikk jeg trigget gründeren i meg, og brukt meg selv til å skape noe på en annen måte enn det man får i et stort system. Å starte opp et firma er ekstremt mye arbeid, men gir også mye fleksibilitet som passet bra med at vi begge var i en fase av livet med små barn, sier Olsby.

IKKE BEST PÅ ALT

Advokatene mener at det ikke er tilfeldig at de har lyktes.

– Når du har et lite firma må du bestemme deg for hva du skal tilby. Du kan ikke gå ut å si at du er best på alt. Du kan velge å drive bredt, med en type «landhandler»- eller generalist-tilnærming – men det var ikke aktuelt for oss. Vi ønsket å fokusere på å løse problemer og utfordringer i arbeidslivet, og bestemte oss for å gå ut i markedet som et nisje/spesialist-firma, forklarer Olsby.

Spesialisering er alfa omega, understreker kollega Homble.

– Vi mener det er en forutsetning for å nå målene våre at vi skal være blant de beste innen vår nisje. Da må vi rekruttere blant de beste advokatene, og gjerne da mennesker som ønsker å jobbe hos oss fordi de ser det som et bedre alternativ enn en karriere i et av de store advokatfirmaene, sier Homble.

Fra kunder og advokatkolleger får de gode tilbakemeldinger, forteller de to.

– Vi har fått entydige signaler på at dette er den riktige veien å gå.

Å starte advokatfirma passer ikke for alle, understreker Olsby.

– Når du starter opp må du leve med risikoen, og ha en klar idé om hva du skal leve av. Veldig mange advokater er svært gode på sine felt. Å leve av å konkurrere med dem er vanskelig, uten selv å være spesialisert, sier Homble.

LIKEDELINGSMODELL

Å rekruttere ansatte som er enige i verdibasen, målsetningene og prioriteringene er nøkkelen, mener Olsby.

– Når du har et nisjefirma, og vil ta mål av deg om å være ett av de bedre i landet, må du bruke tid på å vokse, være tålmodig, og lojal mot planen du har lagt. Hadde vi hatt tilgang på de rette personene tidligere, kunne vi vokst forttere. Samtidig

gir den langsomme veksten oss både robusthet og soliditet, sier han.

Likedeling er en viktig verdi for firmaet.

– Hvis du ser på advokatfirmaer på sammenlignbar størrelse, har mange et kontorfellesskap med kostnadsdeling. Vi driver etter en likedelingsmodell, der vi er opptatt av å være et team, ikke et «deg og meg». Vi tror det er den beste plattformen å utvikle noe på. Mitt inntrykk er at de som begynner her opplever totalpakken som noe de identifiserer seg med, og totalt sett som attraktiv, sier Olsby.

– Er det noe dere angrer på som dere kunne gjort annerledes?

– I ettertid kan vi si at vi burde vært tøffere og rekruttert flere medarbeidere litt tidligere. Det har vært perioder hvor vi har opplevd at det er sårbart å være et lite firma og at det hadde vært fint å ha flere ressurser å spille på. Nå som vi er tolv advokater er vi mer robuste og mindre sårbare, sier Olsby.

Advokatfirmaet får nå flere større oppdrag.

– Vi har hele veien tenkt at vi er skalerbare når vi eksempelvis har laget dataløsninger. Vi var bevisst på å velge løsninger der vi kunne koble på flere. Dette var ikke så lett for tolv år siden som det er i dag, men har vist seg å være en god idé, sier Olsby.

Firmaet har planer om ytterligere vekst fremover, men vil ikke vokse ut av profilen og konseptet.

SAMARBEIDSAVTALE ÅPNER DØRER

Tidligere i år skrev de under en avtale med Littler Global, et nettverk bestående av arbeidsrettsjurister i tjuelund land, fordelt på 85 kontorer.

Målet er at samarbeidet skal styrke firmaets posisjon og gi internasjonale oppdrag, både for utenlandske klienter som trenger arbeidsrettslig bistand i Norge, og for norske klienter som trenger arbeidsrettslig bistand i utlandet.

– Fremtidens marked krever teknologisk utvikling, men også forretningsutvikling. Dette igjen krever investering i en utvikling advokatfirmaer tradisjonelt ikke har vært spesielt flinke til. De store firmaene har ressurser, mens for oss som er mindre vil det være krevende. Det er også noe av bakgrunnen for at vi er blitt med i Littler, sier Olsby. •

! Fem tips til hvordan skape ditt eget boutique-firma

- Våg å lage en tydelig profil du kan kommunisere i markedet.
- Ha en plan for hvordan du skal få de første klientene dine.
- Ha et bevisst forhold til at du må jobbe aktivt med salg.
- Avklar hvilke verdier som er viktige for dem som skal jobbe sammen.
- Kostnadsfokus er viktig – men velg løsninger som ikke står i veien for vekst.

Kilde: Runar Homble og Ole Kristian Olsby

DYRK DIN NISJE

Startet nisjefirmaer mot det polsk- og russiskspråklige markedet

Olga Halvorsen og Gracja Skallerud jobber sammen, men i hvert sitt firma. For å lykkes som selvstendig advokat må man finne sin nisje og dyrke den, mener de to.

TEKST OG BILDE: THEA N. DAHL

STRØMMEN:

Om lag tretti minutter med tog utenfor Oslo jobber Gracja Skallerud og Olga Halvorsen i Strømsveien på Strømmen. De driver begge egen advokatvirksomhet uten andre ansatte enn seg selv, men deler lokaler og nyter godt av fellesskapet med hverandre.

Begge er helt enige om hva som er det aller viktigste å ha på plass før man klipper snorene til sitt eget advokatfirma: Noe å selge.

– Det å ha en egen nisje var avgjørende for at vi turte å satse. Man må være sikker på at man har noe å selge og at det er et behov. Det må være noe spesielt ved tilbudet som gjør at klienten velger deg, sier Skallerud og Halvorsen.

– Man kommer heller ikke unna det praktiske og det økonomiske. Samtidig må man være trygg på at man får nok å gjøre. Vi er så heldige at vi har fordelene av både å ha spesialisert faglig kompetanse, og språket, sier Skallerud.

FRIHET

Halvorsen er opprinnelig fra Ukraina og snakker russisk, mens Skallerud er polsk. Derfor er også de fleste av klientenes deres av utenlandsk opprinnelse, og de er godt etablerte navn i sine respektive markeder.

Mens Halvorsen har drevet for seg selv siden 2013, er Skalleruds firma såpass ferskt at det nettopp hadde sitt første årsjubileum.

– Jeg har hele tiden hatt lyst til å starte for meg selv, og til å ha større mulighet til å påvirke egen arbeidshverdag. Jeg ville bestemme selv, samtidig som jeg da kunne satse enda mer på spesialisering innen enkelte felt. I tillegg var det mange polaker, og også andre, som tok kontakt direkte med meg, og da skjønte jeg at det lå et marked der som jeg kunne ta del i, forteller Skallerud.

Akkurat friheten som følger ved å være selvstendig næringsdrivende peker også Halvorsen på som et pluss.

– Jeg har aldri vært særlig begeistret for at andre bestemmer over meg, men man må være klar over at det følger mange ulemper ved å drive for seg selv. Det følger stort ansvar og frihet, men på en annen side er det ingen andre å skylde på hvis det skulle gå galt. Da er det deilig å ha en kollega som man kan rådføre seg med.

FAGLIG AVGRENSNING

Både Skallerud og Halvorsen anbefaler at man setter en begrensning for hva man skal drive med, og sørger for at man har god kontroll på feltene man satser på.

– Størstedelen av min portefølje består av utlendingsrett, men det har også blitt en del barnevern og barnerett etter hvert. Jeg velger det bevisst, og sier nei til oppdrag som faller utenfor min spesialisering, sier Halvorsen.

– Det gjør jeg også. Jeg tar bare sakene jeg er mest komfortabel med, sier Skallerud.

– Det å klare å si nei til oppdrag var noe jeg lærte etter hvert. Usikkerheten ligger der hele tiden om hva som skjer hvis jeg siler saker; vil jeg ha nok å gjøre, har jeg nok økonomisk grunnlag til å fortsette og så videre. Å lære seg å sette grenser er superviktig uten å være redd for å miste klienter, fortsetter Halvorsen.

Olga Halvorsen er også leder for Advokatforeningens lovutvalg for asyl- og utlendingsrett.

UAVHENGIG FELLESSKAP

Hverken Skallerud eller Halvorsen legger skjul på at det blir mye jobb. Derfor mener de det er essensielt å ha noen å dele arbeidshverdagen med, selvstendig advokat eller ei.

– For meg er det veldig viktig å ha en annen å prate med. Det som kan være virkelig tøft når man jobber på egenhånd, er at man sitter alene med alt. Da kan det ofte bli mye. Vi har ikke fullmektiger eller andre ansatte, så om vi

SEKS TIPS

- Lag en plan og vit hva du skal selge. Hvem skal være kundekretsen, hva kan du tilby?
- Nødvendig kunnskap innen avgrensede felt er avgjørende. Hold deg faglig oppdatert.
- Finn en god balanse mellom jobb og fritid, og bruk tid på det som gjør at du kobler helt ut.
- Hvis man savner informasjon om hvordan man starter og driver egen virksomhet; les på Advokatforeningens nettsider eller ta en telefon dit.
- Bruk tid på å etablere god struktur og gode rutiner.
- Ta vare på deg selv og gjør en stor innsats når du er klar for det. Husk å ta pauser når du kan.

Kilde: Gracja Skallerud og Olga Halvorsen

–Tenk deg nøye om, det blir ikke tid til mye annet enn jobb og familie. Og så er det en del praktiske ting, og så må man holde seg faglig oppdatert. Det blir mange baller i lufta, sier Olga Halvorsen og Gracja Skallerud.

trenger flere hender, ringer vi hverandre, sier Skallerud.

Halvorsen er enig.

– Som advokat får man utfordringer hele tiden, både faglig og utenom. Det er bra fordi man aldri står stille, men det er en fordel å ha noen å diskutere med. Det er fint å ha et uavhengig fellesskap hvor man ikke har ansvar for hverandre.

Skallerud legger til at det avgjørende at man tar godt vare på seg selv.

– Når man driver på egenhånd kan man ikke kjøre seg selv i grøfta. Da blir det krise. Man må koble ut en stund for å koble seg på igjen sterkere senere.

– Så dere tar sommerferie?

- Ja, selvsagt, sier Skallerud.
- To uker, svarer Halvorsen. •

TEMA:
OPPSTART AV
ADVOKATKONTOR

FUSJON

– Finn en du kunne tenke deg å gifte deg med

I fjor slo Tønsbergs to eldste advokatfirmaer seg sammen og dannet HBL advokatfirma. – En vellykket fusjon krever god kjemi, understreker partnerne.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

TØNSBERG:

Man kan ikke bare vedta å fusjonere, like lite som man kan vedta å gifte seg. Kjemi skal ikke undervurderes, sier partner Aksel Haraldsen.

– To kulturer skal sammensmeltes, og man må være villig til å endre seg, sier partner og daglig leder Knut H. Strømme.

Advokatbladet møter de to i firmaets nyoppussede lokaler i hjertet av Tønsberg, i en bygård eid av Aksel Haraldsens familie. Halvannet år er gått siden de to tradisjonsrike firmaene slo seg sammen for å lage et større og mer robust advokatfirma.

– Advokater er ikke maskiner. Vi jobber og lever i en småby. Man kan ikke vinne en sak, og så oppføre seg som en drittsekk. Det handler om hvordan man ter seg. Man må like hverandre, og ha et ønske om å jobbe sammen, dersom sammenslåingen skal bli vellykket, sier de to.

LANG HISTORIE

Aksel Haraldsens bestefar Josef Haraldsen var grunnlegger av Haraldsen Bydal-delen av firmaet, der også hans far, Sven Haraldsen, arbeidet, og har holdt til her i Storgaten i Tønsberg siden

– Å bli attraktive, robuste og i stand til å rekruttere flinke advokater, gjerne kvinner, var noen av målene for sammenslåingen, forteller Aksel Haraldsen og Knut H. Strømme.

1936. Mens Knut H. Strømme kommer fra Lie-delen av firmaet, som har en historie helt tilbake til 1895.

Mange av de fjorten advokatene som nå utgjør advokatfirmaet, hadde kjent hverandre i årevis før sammenslåingen. De hadde noenlunde lik portefølje, og hadde ofte møtt hverandre i retten.

– Vi respekterte hverandre. Den menneskelige siden var like viktig som den faglige. Så begynte noen av oss å tenke at vi ville stå sterkere sammen, at vi ville bli mer attraktive, forteller Haraldsen.

Begge firmaene brukte tid på interne drøftelser. I Advokatfirmaet Lie sluttet to av advokatene i løpet av prosessen, mens hos Haraldsen og Bydal var alle positive.

I januar 2018 flyttet advokatene i Advokatfir-

maet Lie & Co inn til sine tidligere konkurrenter, etter å ha planlagt fusjonen i ni måneder.

NY FIRMAKULTUR

– Når et firma flytter til et annet, kan man ikke bare si at «slik gjør vi det her». Du må på en måte skru klokken tilbake, og starte på nytt, sier Haraldsen.

Rutiner og arbeidsmåter ble nøye gjennomgått, og en ny «best practice» ble etablert. En viktig beslutning var at det var Knut H. Strømme, som kom fra innflytterfirmaet, som skulle være det nye firmaets daglige leder.

– Dette var helt bevisst, og noe alle var enige om. Vi hadde tidligere ikke hatt en daglig leder, men det trengte vi nå. Han har utfordret oss litt. I en slik prosess må begge parter gi og ta, og vise endringsvilje i alle ledd. Jeg synes det har gått

veldig bra. Prosessen har gitt mye ny energi til firmaet, sier Haraldsen.

Fusjonen ble markedsført med en omfattende annonsekampanje i Tønsbergs Blad.

– Ett av målene med sammenslåingen var å etablere et varig advokatfirma, og i enda større grad enn før tydeliggjøre at vi er lokalt forankret. Vi ønsker å være det foretrukne advokatfirmaet for lokalbefolkningen, i generasjon etter generasjon. Med annonsekampanjen forsøkte vi å snakke direkte til folk; og å vise frem hvem vi er, og hva vi kan hjelpe folk med. Vi synes at vi lyktes godt med kampanjen, forteller Strømme.

Fusjonen er blitt godt mottatt både blant eksisterende og nye kunder, men firmaet kan foreløpig ikke vise til noen stor omsetningsvekst, forteller de.

SPESIALISERING

– Det koster å slå seg sammen, og vi brukte mye ressurser både på markedsføring, oppussingen og innkjøp av nytt utstyr. Men bunnlinjen blir jo likevel bedre, ettersom de administrative kostnadene totalt sett blir mindre.

Et annet mål med fusjonen var å spisse firmaets kompetanse på enkelte områder.

– Alle kan ikke jobbe med alt. Enkelte dyktiggjør seg nå på bestemte områder. Begge firmaene har alltid jobbet mye med fast eiendom og byggesaker. Fem av våre advokater har eiendomsme-glerbevilling. Vi jobber mye med konkurser, arv og skifte, og har også mye prosedyre, og er faste bostyrere og bistandsadvokater.

Firmaet er ikke på noen måte i mål, understreker de.

– Nå har vi flere å spille på, rent faglig, og er mindre sårbare. Men vi har ikke avsluttet å tenke på hva vi skal være, og hva vi skal drive med fremover. Å tro at man er ferdig, kan være en fallgrube. Utviklingen må skje hele tiden, sier Knut H. Strømme. •

”

To kulturer skal sammen-smeltes, og man må være villig til å endre seg.

Tips til god fusjonering

- Tenk grundig gjennom hvorfor firmaet ønsker å fusjonere, og hva man ønsker å oppnå.
- Vær veldig sikker på at du fusjonerer med de rette. Tenk på det som et giftermål. Før du gifter deg, må du treffe den rette. Hvilke personer / firmaer er de rette for deg?
- Tenk langsiktig.
- Å ha det hyggelig på jobben er veldig, veldig viktig.
- Ikke undervurder de menneskelige relasjonene. Fusjoner mislykkes ofte fordi folk tenker på helt forskjellige måter.
- Godt forarbeid er avgjørende. Alle må få god informasjon.
- Vær bevisst på alle avgjørelser som treffes underveis. Husk at det er svært mye å ta stilling til, alt fra datasystemer, ulike lønnsnivåer, kontorplasser, arkiv, sekretærfunksjoner og så videre.
- Vis endringsvillighet.
- Vær lojal mot de endringene som gjøres.

Kilde: Aksel Haraldsen og Knut H. Strømme

– Det tar litt tid før hjulene begynner å rulle, men nå har jeg mange saker og må passe på at jeg begrenser meg, sier Silje Roaldstveit Frisak.

ENKELTPERSONFORETAK

– Man må være både tålmodig og utålmodig

Silje Roaldstveit Frisak opprettet enkeltpersonforetak med en gang bevillingen var på plass. Å tenke bredt er hennes strategi.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

KONGSBERG:

Man må være innstilt på at oppstartsfasen tar tid og investere i å bli godt etablert, samtidig som man har lyst til å få det til.

Det er hovedbudskapet fra Notodden-advokat Silje Roaldstveit Frisak, som har drevet for seg selv i et drøyt år.

Frisak opprettet enkeltpersonforetak med en gang bevillingen var på plass. Nå jobber hun i fellesskapet Advokatene Notodden sammen med to advokater, men bor selv på Kongsberg. For Frisak er

hovedingrediensen enkel, men viktig: Motivasjon.

– Uten motivasjon tror jeg ikke at man har en sjanse, uten at det nødvendigvis trenger å bety blod, svette og tårer for å lykkes. Det er kanskje litt optimistisk å si, men har man lyst, så får man det til, sier hun.

– Hva er det beste ved å drive på egenhånd?

– Det må være friheten til å styre hverdagen selv. Helt klart.

GYLLEN MULIGHET

Etter fem år på jussen i Bergen jobbet Frisak i Crawford & Company i Sandvika før hun havnet hos Advokatene Notodden som fullmektig. Allerede da ble det klart at hun skulle starte for seg selv så fort bevillingen var i boks – og det gjorde hun.

– Jeg fikk en gyllen mulighet – både det å komme inn i noe etablert som likeverdig og ny samtidig, i tillegg til å starte egen virksomhet.

! ÅTTE TIPS

1. Jobb i et fellesskap.
2. Utnytt informasjonen og veiledningen som ligger på Advokatforeningens nettsider.
3. Skaff deg en regnskapsfører og en revisor som du har god dialog med.
4. Gi deg selv god tid til å komme riktig ut fra hoppkanten, og sørg for at du har rom til å etablere deg. Ikke har for høye krav til deg selv, til driften og til resultater i oppstartfasen.
5. Lag gode maler og rutiner ved oppstart.
6. Har du mulighet, så spar opp en buffer og sørg for at du har økonomisk trygghet.
7. Utnytt erfaringene og rådene du får fra andre etablerte som har holdt på lengre enn deg.
8. Ivareta motivasjonen, tenk positivt og ha et realistisk forhold til at en oppstartsfase faktisk er en oppstartsfase.

Kilde: Silje Roaldstveit Frisak

Dermed stod jeg ikke helt alene, sier Frisak og mener kompetansen som ligger i et fellesskap er gull verdt: – Både det at man har ulike erfaringer, kan dele dem med hverandre og diskutere problemstillinger. At arbeidsplassen er et sted der det er sosialt og hyggelig å være, er fint. Jeg er yngst i fellesskapet, og lærer veldig mye av de andre.

LANDHANDLERI

Skal man drive for seg selv på et forholdsvis lite sted, tror Frisak det er lurt å tenke bredt.

– Det blir litt som et landhandleri. Å høste erfaring fra ulike saksfelt er nyttig. Ved behov sender vi gjerne klienten videre til en advokat som er spesialisert. Det er viktig å kunne sette en grense der man selv ikke har nødvendig kompetanse.

– Hva er de største utfordringene ved å drive som selvstendig advokat?

– Ansvar, både for sakene og det som ligger i hvert oppdrag, men også ansvaret knyttet til økonomi. Man er nødt til å stå på for å generere inntekter. Selv hadde jeg allerede innarbeidet en faktureringsprosess. Det kommer godt med.

Frisak anbefaler at man sikrer seg mot potensielt fravær, og minner om at veien til økonomiske bekymringer er kort.

– Man må ha en plan for hva som skjer hvis man plutselig ikke kan være på jobb en stund. Sørg for å ha alle forsikringer på plass, og opparbeid en buffer i bunn. Da er det også en fordel å være i et fellesskap hvor det er flere advokater til stede, og man kan overføre saker til andre.

Nå har Frisak holdt sin egen virksomhet i gang i et drøyt år, og hun mener det er fornuftig å ha et bevisst forhold til hva som er realistisk å forvente i begynnelsen, samtidig som at man har en god porsjon is i magen.

– Man må være tålmodig og utålmodig samtidig. Man må være innstilt på at oppstartsfasen tar tid og investere i å bli godt etablert, på samme tid som at man er sulten på å få det til. •

— OPPSTART AV ADVOKATKONTOR —

God forsikring

- Advokatforeningens tilbyr en gunstig sikkerhetsstilte- og profesjonsansvarsforsikring for advokatvirksomhet. Sjekk premietabell på Advokatforeningens nettsider.
- I tillegg tilbys sykeavbruddsforsikring, styreansvarsforsikring, bobestyrerforsikring (dødsbo og konkursbo), gruppelebensforsikring, reiseforsikring, yrkesskadeforsikring, fritidsulykkesforsikring, familieulykkesforsikring og kontorforsikring.
- Alle forsikringstilbudene er samlet på www.advokatforeningen.no/medlemstilbud/advokatforsikringen

MER HJELP PÅ VEI

Advokatforeningen vil snart lansere oppdatert, detaljert informasjon og rådgivning om risikostyring og drift av advokatvirksomhet på sine nettsider. Foreningen har arbeidet med oppdateringen over lang tid, og forventer å lansere informasjonen samlet i løpet av høsten.

SMARTE TIPS PÅ TAMPEN

NYTTIG Å LASTE NED

- På Advokatforeningens nettsider kan du helt gratis laste ned boken *Organisering av advokatvirksomhet*, skrevet i 2014 av advokat Elisabeth Wille.
- Du kan også laste ned forslag til avtaler om skattemessige forhold, kontorfellesskapsavtale, kontordriftsselskap, stiftelsesdokument, partneravtale og selskapsavtale om indre selskap: www.advokatforeningen.no/radgivning/oppstart-drift-og-avvikling/organisering-av-advokatvirksomhet/

Engelsk og norsk

Russisk

Norsk

Tysk

Albansk

Dari

Punjabi

Urdu

Polsk

Arabisk

Snakk om spennende gjeng

Polsk, russisk, tysk, arabisk og punjabi er bare noen av språkene som beherskes til fingerspissene av advokater i Help. Å speile storsamfunnet er et viktig mål for advokatfirmaet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Der det norske språket er uforståelig, vil morsmålet kunne kompensere. På den måten forhindrer vi kommunikasjonsvikt, og sørger for at klienten føler seg ivaretatt, sier advokat Blerande Thaqi.

Med språkforståelse følger også kulturell kompetanse, sier Sargi Singh.

– Å ha flerkulturell forståelse handler blant annet om evnen til å kommunisere korrekt gjennom kjennskap til sosiale normer, for eksempel om noe så enkelt som hvordan man hilser på hverandre i andre kulturer. Norske jurister med minoritetsbakgrunn har ikke bare juridisk kompetanse, men har med seg det beste fra to verdener. Hvem vil ikke anse det som en fordel, spør Singh.

Help-sjef Johan Dolven har helt bevisst lett etter ansatte med ulik bakgrunn, forteller han.

– Jeg lærte for noen år siden at kunder fra Kristiansand synes det er hyggelig å snakke med advokater med sørlandsdialekt. Våre advokater bør speile kundene, og vi har derfor ansatt folk med variert bakgrunn, både språklig og kulturelt. Dette gir et bedre arbeidsmiljø, og gjør det morsommere å jobbe her, sier Dolven.

FÅ FORSTÅR «JURIDISK»

Å orientere seg i det norske rettssamfunnet som snakker «juridisk», er krevende for de fleste, mener Help-advokatene.

– Dersom man ikke behersker det norske språket, er sjansene for å forstå det juridiske språket minimale. Vi ser at det kan føre til frustrasjon, og til en følelse av ikke å bli hørt. Den gjengse person oppsøker normalt en advokat med saker som for dem er særlig viktige. For mange er det derfor avgjørende at advokaten kan snakke språket, sier Blerande Thaqi.

MER ENN HVITE MENN

Dersom arbeidsmiljøet bare består av «gamle, hvite menn», blir det lite attraktivt, mener Jevgenija Charipoca.

– Mangfold er bra for miljøet. Grunnen til at dette er viktig i advokatbransjen helt konkret er at vi tross alt er en viktig del av rettssystemet. Det er viktig at vi da gjenspeiler sammensetningen av folk i storsamfunnet, sier hun. •

ERLEND STUART SERENDAHL (27)

Advokatfullmektig
Utdannet ved: UiO
Skrev masteroppgave om: Unilateral acts anno 2017 - om unilaterale rettsaker i folkeretten, med et særlig blikk på sosiale medier

MORSMÅL: Norsk og Engelsk

– Min mor er norsk, og far er fra USA. Jeg har selv bodd i Norge hele livet, men vokste opp med engelsk som en naturlig del av barndommen, og har tilbrakt mye tid i USA. Det er når klienten selv har engelsk som morsmål at min amerikanske familiebakgrunn særlig viser seg nyttig. Å kunne møte klienten med deres eget morsmål og opprettholde naturlig, god flyt i samtalen, hjelper mye i forholdet mellom advokatfullmektig og klient.

JAVAD JAGHORI (33)

Advokat
Utdannet ved: UiB
Skrev masteroppgave om: Straffeprosessloven § 170 a (Et tvangsmiddel kan brukes bare når det er tilstrekkelig grunn til det. Tvangsmidlet kan ikke brukes når det etter sakens art og forholdene ellers ville være et uforholdsmessig inngrep.)

MORSMÅL: Dari

– Opprinnelig fra Afghanistan og kom til Norge som flyktning i 2002. Etter endt studie, har jeg jobbet i barneverntjenesten i Bergen kommune, deretter i påtalemyndigheten i politiet før jeg startet i Help i 2019.

MARTA FRYDRYCH TORKILDTSEN (36)

Senioradvokat
Utdannet ved: UiB
Skrev masteroppgave om: Factoringutlegg

MORSMÅL: Polsk

– Mine foreldre flyktet fra Polen og bodde ett år i Østerrike i påvente av fast mottakerland. De kom til Norge i 1983, og jeg ble født en måned senere.
 – Jeg bruker språket på jobb ved å bistå kolleger med å forklare deres klienter om faktisk og rettslig bakgrunn for status i saken. Har også bistått med å tolke eller forklare innhold i dommer.

JEVGENIJA CHARIPOVA (29)

Advokat
Utdannet ved: UiB
Skrev masteroppgave om: Lenkesoning

MORSMÅL: Russisk

– Jeg omtaler meg gjerne som et Sovjet-produkt. Min mor er russisk, min far halvt usbekisk og halvt ukrainsk, de møttes i Russland og flyttet til Polen, hvor jeg ble født. Jeg bodde så i Russland, i Kaliningrad og St. Petersburg til jeg var ni år. Da kom jeg til Stavanger, og studerte så i Bergen, før jeg flyttet til Oslo.
 – Det er ikke så ofte jeg får brukt morsmålet på jobb, men det dukker opp jevnlig. Om jeg ser at det er innkomne saker fra det som sannsynligvis er russisktalende klienter, tilbyr jeg ofte å ta den innledende samtalen på russisk, dersom klienten ønsker det. Det har også skjedd at russisktalende klienter har sett mitt navn på våre nettsider og tatt direkte kontakt med meg. Om en er mer komfortabel med å kommunisere på et annet språk enn norsk så har det jo en kjempestor verdi å kunne forklare sin sak på sitt morsmål.

ARNE JOHAN ALMELAND (54)

Advokat
Utdannet ved: UiB
Skrev masteroppgave om: Spesialfag i politirett, fremmed- og flyktingrett og internasjonale menneskerettigheter

MORSMÅL: Norsk

– Mangfold speiler samfunnet. Det gjør oss – ofte oppfattet som verdikonservative advokater - rikere. Jeg tror våre klienter oppfatter mangfold som utelukkende positivt. Det er dessuten veldig kjekt, i stedet for å stotre på ujevn engelsk, å si til klienten at jeg skal sette deg over til en kollega som er snakker språket ditt flytende.

SARGI SINGH (26)

Advokatfullmektig
Utdannet ved: UiO
Skrev masteroppgave om: Straffeprosess, og politiets bruk av provokasjon som etterforskningsmetode.

MORSMÅL: Punjabi

– Jeg er født og oppvokst i Oslo. Min mor og far er fra delstaten Punjab i India, og kom til Norge på 1980-tallet. Jeg har nettopp begynt i HELP, og har foreløpig ikke hatt noen erfaring med bruk av mitt morsmål, men i min tid som saksbehandler i JURK fikk jeg overraskende mye bruk for det. Klientene var i mange tilfeller vanskeligstilte kvinner som ikke behersket norsk godt nok til å kunne forklare vanskelige juridiske problemstillinger. Dermed fikk jeg en stor fordel av å kunne et språk som en stor andel av verdens befolkning kan.

BLERANDE THAQI (28)

Senioradvokat
Utdannet ved: UiT
Skrev masteroppgave om: Om arbeidsgivers plikt til å sørge for klarhet i ansettelsesforhold.

MORSMÅL: Albansk

– Da jeg var ni måneder gammel, bestemte mine foreldre at de skulle flytte fra Kosovo i håp om at barna deres skulle få en mer stabil og trygg fremtid. Norge var landet vi endte opp i. Det er, etter vår mening, det beste valget mine foreldre noen gang har tatt. Jeg er oppvokst i Drammen. Jeg har jobbet i Help i snart fem år nå. Jeg bruker ikke morsmålet så mye på jobb, fordi de albanske familiene som bor i Norge, gjerne behersker språket godt. Det er likevel flere i den eldre generasjonen som ikke forstår det juridiske språket. Av og til oversetter jeg juridiske vurderinger til albansk. I noen tilfeller har jeg brukt morsmålet til tross for at klienten har behersket språket godt for å skape et ekstra godt klientforhold.

MONA AHWAZI (25)

Advokatfullmektig
Utdannet ved: UiO
Skrev masteroppgave om: Medvirkningsansvaret til oppbevaring av narkotika

MORSMÅL: Arabisk

– Jeg har en mor fra Marokko og en far fra Iran. De kom til Norge for mange år siden og både jeg og mine søsken er født og oppvokst i Skien. Jeg har hatt mye bruk for arabisk i tidligere jobber, blant annet i JURK, men ettersom jeg er såpass fersk i Help, har jeg ikke kunnet nyttiggjøre morsmålet mitt her ennå.

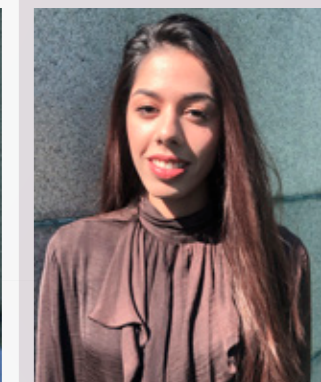

BERNHARD KEYSAN DORNHOFER (37)

Advokat
Utdannet ved: Universitat Wien, LL.M. fra UiO,
Skrev masteroppgave om: Liability of the subscriber for contracts of third parties with Premium Rate Service Providers

MORSMÅL: Tysk

– Jeg er født og oppvokst i Østerrike, og flyttet til Norge i 2008. Jobbet som dommerfullmektig og advokatfullmektig i Østerrike før jeg flyttet. Jobbet fire år i Wikborg Rein før jeg begynte i Help.
 – Help har mange tyskspråklige kunder og i noen tilfeller kan det oppstå misforståelser på grunn av språket. I disse tilfeller har jeg ofte overtatt saker for å kommunisere med kundene på tysk.

SUMIYYAH M. KAPUR (28)

Advokat
Utdannet ved: UiO
Skrev masteroppgave om: Hensynet til barnets beste i saker om utvisning

MORSMÅL: Urdu

– Jeg er født i Norge, og oppvokst på Lørenskog i Akershus og i London. Foreldrene mine kom fra Pakistan på 80-tallet og har stort sett oppholdt seg i Norge, foruten vårt opphold i London der faren min jobbet med utvikling av eiendom.
 – Mange med minoritetsspråklig bakgrunn synes ikke det alltid er like lett å forstå seg på det norske rettsystemet. Nettopp i slike tilfeller har det vært en ekstra fordel å kunne koble over til urdu der det har vært hensiktsmessig. Andre ganger har det vært viktig for sakens utfall at jeg med mitt morsmål og kulturelle perspektiv som verktøy, har greid å forventningsstyre og realitetsorientere kunder som ellers ikke hadde forstått de mange vurderingene som blir gjort i løpet av en rettslig prosess.

”
Våre advokater bør speile kundene, og vi har derfor ansatt folk med variert bakgrunn, både språklig og kulturelt.

ERLEND WESSEL CARLSEN var frem til utgangen av 2016 redaksjonssjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008 til 2016. Han har vært kommentator i Advokatbladet siden 2017.

Store ord, små dønninger

Mange har pekt på at innovasjon nærmest er et fremmedord i advokatbransjen. Det kan gjøre veien til suksess på egne ben kronglete og fallhøyden stor.

KOMMENTAR: ERLEND WESSEL CARLSEN

V i har sett det før. En advokat eller en hel avdeling hopper av firmabåten til fordel for å seile sin egen sjø på en litt mindre sikker flåte. Det skal gjøres nytt, tenkes nytt, satses nytt og ambisjonene er skyhøye.

Men legges listen for høyt før første hopp, er sjansen større for soleklart riv.

Fire punkter peker seg ut som begrunnelser å gjøre noe nytt:

HJEMBYEN LOKKER: Noen flytter hjem, eller et distriktskontor skal legges ned, eller man vil drive advokathuset på sin egen måte. Og ikke som de sier i Oslo. Dette er den saftige modellen, og har fungert bra i flere byer, eksempelvis med Adviso i Ålesund.

VIL HA MER AV KAKEN: Man er en presterende og/eller høyt rangert avdeling i et firma som ikke føler seg prioritert nok i det store bildet, og prøver lykken på egenhånd for å få mer av kaken/oppmerksomheten, og for å kunne gjøre det helt og holdent på egen måte.

UENIGHET ELLER EVENTYRLYST: Man er en eller flere anerkjente advokater som ikke er helt enige i måten eller verdiene firmaet drives på, og som vet at de har kompetansen — og driven — til å prøve selv. Denne driven kan være «gründeren i magen», kjærligheten til faget, økt frihet, eller lysten på å prøve noe nytt.

TRENDER: Man ser en trend i samfunnet, markedet eller i det internasjonale advokatmarkedet, som man tenker at kommer til Norge, og man satser på å treffe denne bølgen.

Her kan man eksempelvis nevne Lawbotics og andre advokater som har satsset på digitalisering av advokattjenester.

Det er flere store ord enn kassasuksesser å vise til, om man ser på oppstartene i markedet. Det har ikke skapt særlige dønninger i bransjen. Faktisk ingen. Ennå. Flere av de nytenkende har sågar allerede avsluttet sine eventyr til fordel for mer faste rammer og streite avtaler. Hvorfor kan de bare svare på selv.

Ser man på de litt større firmaene, er det få som har gjort det så veldig mye bedre enn før de brøt ut. Glittertind var en gullkalv i Schjødt, sluttet og ble sin egen gullkalv. Fend-advokatene gjorde det bra i Hjort, og gjør det bra nå, men har kanskje fått litt mer kredibilitet og spalteplass som eget firma. Det samme kan sies om DSA.

De lokale utbryterne får nok mer lokal oppmerksomhet, men mister nettverket de hadde som en del av noe større, og oppdragene er nok i større grad lokalbasert.

Men penger er jo ikke alt, og det er meget mulig — og høyst sannsynlig også — at mange av dem har det vel så bra i sin nye hverdag basert på arbeidsoppgaver, miljø, og faglige utfordringer.

Har man økonomiske motiver er oppstartsbedrift kanskje ikke veien å gå. En hvilken som helst bransje vil ta dette for gitt, men i advokatbransjen er man nok ikke nødvendigvis like innstilt på det. Har man behov for rampelys, er oppstartbransjen farlig, fordi man ofte skinner når man lover gull og grønne skoger, og da skal man stå i det noen år for å unngå å miste ansikt.

To firmaer som startet for seg selv for en tid tilbake, har lyktes godt med sin strategi. Både Lund og Co og CLP startet som nisjefirmaer, men har sakte men sikkert økt antall partnere, medarbeidere og arbeidsområder. Begge har klart å opparbeide seg unike posisjoner i markedet, samtidig som de har gjort bedriftene sine til lukrative firmaer.

Det skjedde ikke over natten, men gjennom konsekvent arbeid i år etter år, kombinert med faglig tyngde og anerkjennelse blant klienter, konkurrenter og i ulike kåringer. Men de har også utvidet virksomheten sin fra den opprinnelige ideen. Det er ingen forutsetning for å lykkes å dele ambisjoner og ferdighetsnivå med gud og hvermann. Det holder å levere til klienten, så tar markedsmekanismene seg av resten. •

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeistringstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Lovendringer

1. MAI 2019

Barne- og likestillingsdepartementet:

LOV-2018-04-20-6 om endringer i barneloven og straffeloven mv. (**bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep**), barneloven § 56 andre ledd andre punktum. Hele endringsloven i kraft.

Helse- og omsorgsdepartementet:

NY: LOV-2017-06-16-56 om Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten, *delt ikraftsetting* § 3, § 5 til § 19 og § 21. Hele loven i kraft.

3. MAI 2019

Finansdepartementet:

LOV-2019-05-03-14 om endringer i innskuddspensjonsloven mv. (**egen pensjonskonto**), *delt ikraftsetting*, del II og III.

Nærings- og fiskeridepartementet:

LOV-2019-05-03-15 om endringer i sjøloven (**tilgang til opplysninger i Folkeregisteret**).

10. MAI 2019

Nærings- og fiskeridepartementet:

LOV-2019-05-10-16 om endringer i EØS-vareloven (**behandling av klager på avgjørelser om akkreditering**). Endringene innebærer at Norsk akkrediterings klageordning er i tråd med de krav som følger av forvaltningsloven og den internasjonale standarden for akkreditering.

1. JULI 2019 (NB! Flere ikrafttredelser ventes)

Olje- og energidepartementet:

NY: LOV-2019-03-22-7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (**havbunnsmineralloven**).

Helse- og omsorgsdepartementet:

NY: LOV-2017-12-15-107 om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten (**helse-tilsynsloven**), men § 15 nr. 3 trådte i kraft 1.7.2018. Lovens formål er å etablere et statlig tilsyn som bidrar til å styrke sikkerheten og kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten og befolkningens tillit til helsepersonell og

helse- og omsorgstjenesten. Tilsynsmyndighetene består av Statens helsetilsyn som overordnet organ, og Fylkesmannen som regionalt organ. Flere lover blir også endret.

Finansdepartementet:

LOV-2018-20-12-105 om endringer i bidragsinnkrevingsloven. **LOV-2018-12-20-106** om endringer i skattebetalingsloven, hele loven i kraft. **LOV-2018-12-20-107** om endringer i tollloven, *delt ikraftsetting*. **LOV-2018-12-20-108** om endringer i a-opplysningsloven, ny § 6 a, hele loven i kraft. **LOV-2018-12-20-109** om endringer i SI-loven (Statens innkrevingsentral). **LOV-2018-12-20-110** om endringer i skatteforvaltningsloven, *delt ikraftsetting*. **LOV-2018-12-20-111** om endring i folkeregisterloven.

Arbeids- og sosialdepartementet:

LOV-2018-12-20-98 om endringer i folketrykkløven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover, *delt ikraftsetting*, hele loven i kraft.

Strafferett: Delvis fullbyrdelse av fengselsstraff etter brudd på vilkår om narkotikaprogram med domstolskontroll

Høyesterett avsa 4. april 2019 enstemmig dom – **HR-2019-677-A** – som gjaldt fullbyrding av betinget fengselsstraff etter brudd på vilkår om gjennomføring av narkotikaprogram med domstolskontroll. Spørsmålet var hvilket fradrag et delvis gjennomført program skal gi i fengselsstraffen. Høyesterett kom til at domfelte etter brudd på et slikt særvilkår skulle sone åtte måneder av fengselsstraffen på 18 måneder. Hvor stor del som skulle fullbyrdes ble avgjort etter et helhetlig skjønn. Det var naturlig å ta utgangspunkt i hvor stor forholdsmessig del av den forutsat-

te gjennomføringstiden etter oppstart av programmet domfelte faktisk hadde gjennomført. Dette utgangspunktet ble korrigeret for hvorledes domfelte hadde forholdt seg til programmet under gjennomføringen. Avgjørelsen har betydning for fastsettelsen av hvor stor del av en betinget fengselsstraff som må fullbyrdes etter brudd på vilkår om narkotikaprogram med domstolskontroll.

Dommere: Matheson, Ringnes, kst. dommer Lindsetmo, Bergh og Indreberg.

Sivilprosess: Anke når Aktørportalen er nede

Hålogaland lagmannsrett tok i kjennelse 25. april 2019 – **LH-2019-55836** – stilling til hva en advokat må gjøre for å overholde ankefristen når Aktørportalen er nede på grunn av tekniske problemer ved portalen. I saken var det ubestridt at ankefristen over tingrettens dom utløp 8. mars 2019. Videre var det ubestridt at ankende parts prosessfullmektig ikke fikk logget inn i portalen, og at anken først ble levert dagen etter, 9. mars 2019.

Lagmannsretten kom til at ankefristen var oversittet. Advokaten skulle i en slik situasjon ha sendt anken pr. e-post, som straks skulle følges opp med brev eller elektronisk innsendelse. Lagmannsretten uttalte:

«Slik lagmannsretten oppfatter det er rettstilstanden etter dette at ordinær post fremdeles avbryter frister, herunder ankefrister, også for advokater. Av Rt-2010-688 fremgår videre at en epost vedlagt under-

skrevet anke avbryter ankefristen dersom originalen «omgående følger etter», jf. avsnitt 16. Overført til vår sak må dette så vidt lagmannsretten kan se medføre at fristen kunne vært avbrutt ved at anken ble sendt på e-post til tingretten innen fristens utløp, og ettersendt i Aktørportalen straks denne igjen var tilgjengelig.»

Lagmannsretten tilføyer at det i felles retningslinjer for bruk av Aktørportalen, som blant annet er tilgjengelig på www.domstol.no, i pkt. 5 annet avsnitt heter:

«Når teknisk svikt, driftsustabilitet eller lignende hendelser gjør det tilnærmet umulig å sende inn dokumenter i Aktørportalen, sendes dokumenter til domstol på annen måte, enten e-post eller post. Forsendelsen bør inneholde en forklaring om hvorfor forsendelsen kommer på denne måten. Dette vil da være fristavbrytende. Forsendelsen må sendes på nytt i Aktørportalen når tekniske problemer er løst.»

Oppsummert er det lagmannsrettens syn at plikten til å benytte elektronisk kommunikasjon med domstolene ikke innebærer at en er avskåret fra å avbryte frister på samme måte som tidligere, altså ved brev eller e-post som straks følges opp med brev eller elektronisk innsendelse. Tvert imot må man i tilfeller der Aktørportalen av ulike grunner ikke er tilgjengelig, benytte slike alternative kommunikasjonsformer for å avbryte frister. Etter dette er ankefristen i vår sak oversittet.»

Jeg tilføyer at det ble gitt oppfriskning for oversittelse av ankefristen.

Advokaten skulle i en slik situasjon ha sendt anken pr. e-post.

Entrepriserett: Krav om vederlagsjustering ved utførelsesentreprise.

Høyesterett avsa 2. mai 2019 enstemmig dom – **HR-2019-830-A** – som gjaldt krav om vederlagsjustering under en enhetspriskontrakt i forbindelse med bygging av en ny to-felts vei i Gran kommune etter oppdrag fra Statens vegvesen Region øst. Partene benyttet **NS 8406:2009 Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt**.

Høyesterett mente i motsetning til lagmannsretten at entreprenøren hadde krav på vederlagsjustering, og lagmannsrettens dom ble opphevet. Ved prisingen av sprengningsarbeidene baserte entreprenøren seg blant annet på en arealopplysning i en prosess i konkurransegrunnlaget som direkte gjaldt «bergrensk». Sprengningsarbeidene var beskrevet i en annen prosess. Arealopplysningen i prosessen om bergrensk var feil, og entreprenøren gjorde gjeldende at dette førte til at sprengningsarbeidene ble priset for lavt.

Høyesterett gav entreprenøren medhold i at han hadde et vederlagskrav på dette grunnlaget. Det var ikke uforsvarlig at entreprenøren å bygge på arealopplysningen ved kalkylene. Arealopplysningen innebar en prosjekteringsfeil som Statens vegvesen hadde ansvaret for. Dommen gir veiledning om ansvars- og risikofordelingen i entreprisekontrakter.

Dommere: Bergsjø, Matheson, Kallerud, Ringnes og Matningsdal.

EU-rett: To avgjørelser fra EU-domstolen

Sak **C-101/18** - deltagelse i anbudskonkurranse - gjaldt hvorvidt en beslutning om å avise en leverandør bestående av en gruppe foretak under henvisning til at et av foretakene har begjært tvangsakkord er i strid med **direktiv 2004/18/EF art. 45 andre ledd**. Direktivet er nå erstattet av **anskaffelsesdirektivet (2014/24/EU)** med tilsvarende bestemmelse i **art. 57 fjerde ledd**. Domstolen kom til at direktivet ikke var til hinder for nasjonal lovgivning som kan utelukke en markedsdeltager som har begjært tvangsakkord. Anskaffelsesdirektivet er gjennomført i norsk rett gjennom anskaffelsesloven 2016 og anskaffelsesforskriften. *Kilde: EuroRett nr. 8/2019.*

Sak **C-681/17** - angrerett for en forbruker - gjaldt om en forbruker hadde angrerett ved kjøp av en madrass over internett når forseglingen var brutt, jf. **forbrukerdirektivet (2011/83/EU)**. En forbruker har en angrerett på 14 dager ved fjernsalg med mindre noen av unntakene i direktivets art. 16 kommer til anvendelse. Domstolen kom til at unntaket i forbrukerdirektivet art. 16 e) skal tolkes slik at forseglede varer, som av helse- eller hygienemessige årsaker ikke er egnet til å bli returnert der forseglingen er brutt etter levering, ikke omfatter en vare, slik som en madrass, der forseglingen er blitt fjernet av forbrukeren etter levering. Forbrukerdirektivet er gjennomført i norsk rett gjennom angrerettloven 2014. *Kilde: EuroRett nr. 9/2019.*

Arverett: Ny arvelov – enkelte hovedpunkter

Forslaget til ny arvelov er nå behandlet av Stortinget, jf. **Prop. 107 L (2017-2018)** og **Innst. 252 L (2018-2019)**. Den nye loven vil erstatte arveloven og skifteloven. Felleseieskiftereguleringene i skifteloven flyttes til et nytt kap. 18 i ekteskapsloven. Loven vil neppe tre i kraft før tidligst 1. januar 2021, men det åpnes for ulike ikrafttredelsestidspunkter.

Den viktigste endringen under stortingsbehandlingen gjelder **pliktdelsarven**. Regjeringen foreslo i forslaget til ny arvelov at den beløpsmessige grense for pliktdelsarven skulle heves fra dagens **1 mill. kroner til 25 ganger folketrygdens grunnbeløp**, det vil si ca. 2,5 millioner kroner. Arvelovutvalget foreslo 40 G (ca. 4 mill.). Justiskomiteen, medlemmene fra Høyre, FrP, SP og SV foreslo å senke den beløpsmessige grensen til **15 G**, det vil si ca. **1,5 millioner kroner**. Dette ble også vedtatt, jf. § 50. Arbeiderpartiet ville følge regjeringens forslag. Advokater må være oppmerksomme på endringen i Stortinget både med henblikk på eventuelt å endre eldre testamenter og ved opprettelse av nye testamenter hvor det kan oppstå pliktdelsspørsmål. Viktige overgangsregler i § 180 tredje ledd.

Det er viktig å merke seg at det *kvalitative* pliktdelsvernet forsvinner, og arvelateren kan bestemme at pliktdelen skal utbetales i kontanter, jf. § 51. Dette vil for eksempel kunne gjøre det lettere å overføre et landsted med høy verdi til ett av barna. Lovendringen på dette punkt vil også kunne «redde» eldre testamenter.

Den nye loven vil ikke påvirke tidligere testamenter formelle gyldighet, men dersom bestemmelser i testamentet strider mot bestemmelser i den nye loven, kan de på nærmere vilkår bli satt til side. Merk at etter den nye loven behøver ikke vitnene lenger å være til stede sammen når testator underskriver testamentet, jf. § 42, men det reparerer ikke eventuelle formfeil ved eldre testamenter.

Uskifte: Merk 4 ting: (1) Det absolutte forbudet i dagens arvelov § 19 om gavesalg av fast eiendom, videreføres ikke, jf. 23 første ledd. (2) Det er en praktisk viktig nyvinning i den nye loven § 25 om at det blir lettere for arvinger å kreve bevissikring utenfor retts sak, hvis det er grunn til å tro at gjenlevende ektefelle har rådet over uskifteboet i strid med reglene. (3) Omstøtelse av ugyldige gaver skal skje ved tilbakeførings

Det absolutte forbudet i dagens arvelov § 19 om gavesalg av fast eiendom, videreføres ikke.

av gavens verdi og ikke naturaloppgjør som i dag, jf. 23 andre ledd. (4) Viktige overgangsregler i § 180 andre og tredje ledd.

Privat skifte: Advokater bør være oppmerksomme på at det i § 119 er en bestemmelse (sjekkliste) om oppgaver som normalt skal eller bør gjøres ved gjennomføringen av privat skifte. Den vil kunne være et nyttig hjelpemiddel for advokater også i dag.

Avkortning i arv: I motsetning til i dag kan avkortning i arv bare skje hvis det er satt som *betingelse* for gaven, jf. § 75. I dag kan avkortningspåbudet komme lang tid etter gaven.

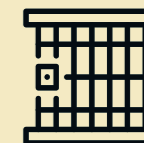
Digital signatur av testamenter (?): Man kan merke seg at Stortinget vedtok en forskriftshjemmel i § 43 siste ledd om at Kongen kan gi regler om at testamenter kan opprettes digitalt. Det kan bli spennende å se om og eventuelt på hvilken måte dette kan realiseres. Se kritikken til professor John Asland i Nytt i privatretten nr. 2/2019.

Arbeidsrett: Gyldigheten av oppsigelse av overstyrmann

Høyesterett avsa 16. mai 2019 enstemmig dom – **HR-2019-928-A** – som gjaldt en overstyrmann i Hurtigruten som ble sagt opp etter at han hadde navigert feil gjennom Finnsnesrenna i Troms, slik at skipet berørte grunnen. Overstyrmannen hadde ikke på forhånd lagt inn ruteplan for Finnsnesrenna, og navigeringen skjedde uten at radar eller kartmaskiner ble kontrollert for å fastslå skipets posisjon. Seilasen skjedde i tykk tåke.

Høyesterett kom til at det ikke var feil ved det faktum som Hurtigruten bygget oppsigelsen på, og at skjønnnet var forsvarlig når Hurtigruten konkluderte med at selskapet ikke lenger hadde nødvendig tillit til overstyrmannen. Overstyrmannen fikk tilbud om stilling som førstestyrmann i selskapet samtidig med oppsigelsen (endringsoppsigelse). Dette ble vektlagt ved den samlede saklighetsvurderingen. Uttalt at tidsnære forklaringer normalt har større vekt enn det partene sier etterpå i forbindelse med rettsaken (avsnitt 53). En granskingsrapport med en tidsnær beskrivelse av hendelsen, utarbeidet av fagpersoner i tråd med forsvarlig saksbehandling, var helt sentral ved vurderingen av faktum i saken. Hurtigrutens anke førte frem og rederiene ble frifunnet.

Strafferett: Forvaring idømt ung lovbrøyer

Høyesterett avsa 2. mai 2019 enstemmig dom – **HR-2019-832-A** – som gjaldt spørsmålet om forvaring skulle idømmes en lovbrøyer som var 17 år og 3 måneder på gjerningstidspunktet. Han forsøkte å drepe et tilfeldig og sakesløst offer med i alt 53 knivstikk. Drapsforsøket, sammenholdt med domfeltes øvrige atferdsmønster og sosiale og personlige funksjonsevne, medførte at det var en særlig nærliggende fare for at han på ny ville begå alvorlige voldslovbrudd. Andre muligheter for å ivareta samfunnsvernet enn forvaring fantes ikke.

De ordinære vilkårene for å idømme forvaring var oppfylt, til tross for den usikkerhet som kan gjøre seg gjeldende når det gjelder farlighetsvurderingen for unge lovbrøyer, jf. straffeloven § 40. For å idømme siktede under 18 år forvaring kreves «*helt ekstraordinære omstendigheter*». Dette vilkåret var også oppfylt, jf. avsnitt 73 – 84, og påtalemyndighetens anke over reaksjonsspørsmålet førte frem. Dommen gir veiledning for anvendelse av forvaring overfor unge lovbrøyer.

Dommere: Kallerud, Høgetveit Berg, Falch, Matheson og Matningsdal.

Transportrett: Vegfraktloven eller sjøloven ved kombinert transport

Høyesterett avsa 14. mai 2019 enstemmig dom - **HR-2019-912-A** - som gjaldt krav om erstatning for skade på gods under en transport fra Norge til England som dels skjedde på vei og dels på skip. Godset (en kabel) ble totalskadet under sjøreisen, og spørsmålet var om ansvarsreglene i vegfraktloven eller i sjøloven fikk anvendelse. Høyesterett kom, i motsetning til lagmannsretten, til at sjølovens regler her skulle anvendes. Transportørens erstatningsansvar vil kunne bli forskjellig avhengig av om ansvarsreglene i vegfraktloven eller sjøloven får anvendelse. Blant annet er ikke ansvaret begrenset på samme nivå i vegfraktavtaleloven § 32 og sjøloven § 280. Reglene om ansvars gjennombrudd i vegfraktavtaleloven § 38 og sjøloven § 283 er også ulikt utformet.

Vegfraktloven § 1 avgrensner lovens anvendelsesområde. Det hindrer ikke anvendelse av loven at en del av transporten skjer med skip, jf. **vegfraktloven § 4 første ledd**. Men det må skje en totalbedømmelse av det avtalte oppdraget og måten dette utføres på (avsnitt 44). Høyesterett var enig med lagmannsretten i at transportoppdraget, bedømt som helhet, fremtrådte som godsbeholdning på vei, og at vegfraktloven som utgangspunkt kom til anvendelse (avsnitt 49 - 55).

Høyesterett hadde derimot et annet syn enn lagmannsretten når det gjaldt spørsmålet om unntaksregelen i **vegfraktloven § 4 andre ledd** fikk anvendelse, og kom til at skaden på kabelen var omfattet av sjølovens ansvarsregler (avsnitt 56 - 80). Etter denne bestem-

melsen skal sjølovens ansvarsregler anvendes dersom skaden «ikke skyldes vegfraktføreren, men en hendelse som bare kunne inntreffe under og på grunn av» sjøtransporten. Bestemmelsens inngangsvilkår var oppfylt - godset ble skadet "under" sjøtransporten, og sjølovens ansvarsregler er ufravikelige.

Høyesterett kom til at skaden på godset ikke skyldtes veifraktføreren (avsnitt 61 - 73), og at skaden på kabelen oppstod ved en hendelse som bare kunne inntreffe under og på grunn av sjøtransport (avsnitt 74 - 78). Lagmannsrettens dom ble opphevet på grunn av feil lovanvendelse.

Dommere: Falch, kst. dommer Lindsetmo, Bergh, Webster og Indreberg.

Sivilprosess: Rettens ansvar for rettsanvendelsen

Det følger av **tvisteloven § 11-3** at retten har ansvar for rettsanvendelsen. Loven gir imidlertid en begrenset mulighet for revisjon av rettsregler, jf. § 11-3 tredje punktum. I § 11-3 femte punktum er det bestemt at juridiske utredninger «foranlediget av saken» bare kan fremlegges som bevis med samtykke fra alle parter. Det forutsetter at retten finner det ønskelig, jf. § 11-3 tredje og fjerde punktum.

En juridisk utredning er «foranlediget av saken» dersom den er avgitt med tanke på å brukes i det aktuelle søksmålet, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 3. utg. 2017 side 875. Se også NOU 2001: 32B side 706 og Schei m.fl., *Tvisteloven Kommentartutgave*, 2. utgave side 399. En annen sak er at en prosessfullmektig selv sagt kan bruke utredningen som grunnlag for egne synspunkter. Begrensningen i § 11-3 femte punktum kommer da ikke til anvendelse.

Et eksempel på hvor partene var uenige om en juridisk utredning var «foranlediget av saken» er Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse **HR-2019-841-U**. To juridiske utredninger var innhentet i forbindelse med at den ene parten i en voldgiftssak hadde tatt skritt i England for å fullbyrde den norske voldgiftsdommen. Samtidig hadde motparten reist søksmål i Norge vedrørende voldgiftsdommens gyldighet, og spørsmålet var om de to juridiske utredningene kunne fremlegges i den «norske» saken. Da tvistene var knyttet til det samme underliggende saksforholdet og den samme rettslige konflikten mellom partene, mente ankeutvalget at utredningene var "foranlediget av saken" også vedrørende søksmålet i Norge. Det hadde ikke betydning at tvangsinndrivelsen skjer i England, mens gyldighetssøksmålet går i Norge.

Ankeutvalget kom også til at det ikke forelå samtykke fra partene om å fremlegge utredningene i den norske saken.

Strafferett: Tolkning av eksportkontrollovens straffebestemmelse om uriktige opplysninger

Høyesterett avsa 13. mai 2019 enstemmig dom - **HR-2019-900-A (Nigeria-båtene)** - som gjaldt spørsmål om en unnlattelse av å korrigere uriktige opplysninger før utførsel er straffbar etter **eksportkontrollloven (lov nr. 93/1987) § 5 første ledd nr. 3**, hvor skyldkravet er forsett.

En ansatt i Forsvarets logistikkorganisasjon hadde vært ansvarlig saksbehandler ved avhending av syv fartøyer til et engelsk selskap. Fartøyene ble demilitarisert i forbindelse med salget og falt da ikke inn under Utenriksdepartementets lister over lisenspliktige varer. Men også demilitariserte fartøyer er lisenspliktige ved utførsel til militær bruk til områder hvor det er krig, eller krig truer, eller til land hvor det er borgerkrig. Etter avtale med departementet innhentet saksbehandleren en såkalt sluttbrukererklæring fra den engelske kjøperen om at det var dette selskapet som også var sluttbruker. Da han før utførselen ble klar over at et nigeriansk selskap var den reelle kjøper og sluttbruker av fartøyene, unnlot han å gjøre Utenriksdepartementet oppmerksom på dette.

Høyesterett fant at unnlattelsen av å korrigere de tidligere formidlede sluttbrukeropplysningene falt inn under straffebestemmelsen i § 5 første ledd nr. 3, som rammer den som gir uriktige opplysninger til offentlig myndighet i anledning utførsel eller søknad om tillatelse til utførsel.

Dommere: Arntzen, Endresen, Noer, Østensen Berglund og justitiarius Øie.

Strafferett: Straffutmåling for grovt forsikringsbedrageri

Høyesterett avsa 2. mai 2019 enstemmig dom - **HR-2019-831-A** - som gjaldt straffutmåling, særlig for et grovt forsikringsbedrageri og grovt skadeverk gjennom ildspåsettelse av et hotell, jf. straffeloven § 376, jf. § 375 første ledd bokstav b. Høyesterett tok utgangspunkt i at det gjaldt ett tilfelle av ildspåsettelse der gjenoppbyggingskostnaden var anslått til 93,7 millioner kroner.

Det kunne utmåles straff for både forsikringsbedrageriet og skadeverket, da det forelå idealkonkurrens. Retten tok utgangspunkt i det grunnleggende forholdet, forsikringsbedrageriet. Det forelå ikke praksis fra Høyesterett knyttet til et så stort beløp som i saken her, jf. Rt-2010-447, Rt-2015-1165 og Rt-2008-1213, men også på dette området må straffen øke med større beløp, men ikke lineært. Høyesterett så hen til straffen ved grovt utroskap, jf. f. eks. Rt-2008-1473 (seks års fengsel/99 millioner kroner). Det ble ikke trukket noen endelig konklusjon for straffutmålingen for forsikringsbedrageriet isolert sett, da det i denne saken hang nært sammen med skadeverket. Det var straffeskjerpene av lovbruddene var begått sammen med en annen, og var planlagt og gjennomført over tid. Høyesterett utmålte straffen samlet til fengsel i seks år. I tillegg kom forhold som den domfelte var dømt til ett års fengsel for i tingretten, men som ikke var anket. Samlet straff ble fengsel i seks år og seks måneder, jf. straffeloven § 79 første ledd bokstav a.

Dommere: Høgetveit Berg, Falch, Matheson, Kallerud og Matningsdal.

Husleierett: Utleiers krav på dekning av utbedringsutgifter

Høyesterett avsa 25. april 2019 dom - **HR-2019-781-A** - som gjaldt tilbakelevering av utleide forretningslokaler. Spørsmålet var om utleier kan kreve kompensasjon etter **husleieloven § 10-3 andre ledd** fra leietager for utbedring av lokalene uavhengig av om det foreligger økonomisk tap. Bestemmelsen lyder:

«Er husrommet i dårligere stand enn hva som er avtalt eller fastsatt i § 10-2, kan utleieren kreve dekket nødvendige utgifter til utbedring. Kravet må være framsatt innen rimelig tid etter at utleieren burde ha oppdaget mangelen. Regelen i annet punktum gjelder ikke dersom leieren har opptrådt grovt uaktsomt eller i strid med redelighet og god tro.»

Høyesterett kom til at utleier ikke kunne kreve dekning av utgifterne ved å sette de utleide lokalene i den stand de etter avtalen skulle ha ved tilbakelevering, da slik utbedring var uaktuelt. Det var ved leietidens opphør klart at lokalene skulle bygges helt om.

Man kan merke seg at det er dissens når det gjelder begrunnelsen. **Flertallet** (Bull, Bergh og Webster) mente at det dreier seg om et erstatningskrav der de vanlige vilkårene for erstatning gjelder, blant annet økonomisk tap (avsnitt 26 - 42).

Mindretallet (kst. dommer Sæbø og Bergsjø) mente derimot at utleiers krav på dekning av nødvendige utgifter til utbedring av mangler ikke er et erstatningskrav. Slike utgifter kan følgelig dekkes selv om utleier ikke er påført et økonomisk tap ved misligholdet. Det må imidlertid gjøres unntak når utbedring ikke har noe fornuftig formål, som tilfellet var i denne saken (avsnitt 46 - 60).

Straffeprosess: Lagdommers habilitet – domstolloven § 108

Høyesterett avsa 13. mai 2019 enstemmig dom - **HR-2019-899-A** - som gjaldt spørsmål om en lagdommer som hadde deltatt ved en avgjørelse om fortsatt fengsling, var habil til å delta under den senere ankeforhandlingen i straffesaken. Saken gjaldt seksuelle overgrep mot en syv år gammel gutt. Lagdommeren ble funnet inhabil i den etterfølgende ankesaken som følge av uttalelser i fengslingskjennelsen.

Under ankeforhandling i en straffesak ble det fremsatt habilitetsinnsigelse mot rettens leder. Det ble blant annet anført at lagdommeren ved behandling av en anke over fengsling på grunnlag av gjentagelsesfare hadde kommet med uttalelser som lå nært opp til en *skyldkonstatering*. Innsigelsen førte ikke frem, og lagdommeren var med ved pådømmelsen av saken. Høyesterett la til grunn som sikker rett at en dommer som treffer avgjørelse om fengsling etter straffeprosessloven § 171, ikke ved dette alene blir inhabil i den etterfølgende straffesaken. I denne saken hadde imidlertid lagmannsretten ved vurderingen av

”

Det ble blant annet anført at lagdommeren ved behandling av en anke over fengsling på grunnlag av gjentagelsesfare hadde kommet med uttalelser som lå nært opp til en skyldkonstatering.

om det forelå gjentagelsesfare, formulert seg som om det var et faktum at tiltalte hadde begått forholdene han var siktet for.

I tillegg hadde lagmannsretten, på bakgrunn av siktelsen, lagt til grunn at siktede over lengre tid hadde vist at han manglet «sperrer mot å begå alvorlige straffbare handlinger overfor barn». Høyesterett mente derfor at lagmannsretten ved avgjørelsen hadde lagt seg så tett opp mot en skyldkonstatering at lagdommeren var inhabil ved senere ankeforhandling, jf. domstolloven § 108. Lagmannsretten var da ikke lovlig sammensatt, og både dom og ankeforhandling måtte oppheves, jf. straffeprosessloven §§ 343 andre ledd og 347.

Dommere: Østensen Berglund, Endresen, Noer, Høgetveit Berg og justitiarius Øie.

Utlendingsrett: Aldersfastsettelse – krav om helhetlig vurdering skjerpes

Sivilombudsmannen publiserte 30. april 2019 uttalelse - **SOM-2017-4181** - som gjaldt utlendingsmyndighetenes anvendelse av utlendingslovens regler om fastsettelse av alder når det er grunn til tvil om utlendingen er barn eller voksen, jf. **utlendingsloven § 88 første ledd**, som lyder:

«Dersom det i en sak om asyl eller i en sak om oppholdstillatelse for et familiemedlem ikke er mulig å fastslå med rimelig sikkerhet om utlendingen er over eller under 18 år, kan utlendingen anmodes om å la seg undersøke for å klargjøre alderen. Resultatet av undersøkelsen skal vurderes i forhold til de øvrige opplysningene i saken.»

Saken gjaldt en gutt som kom fra Afghanistan til Norge og søkte om beskyttelse. Han mente han var 15 år gammel, men UDI med tilslutning av UNE mente at han var ett år eldre. Etter at ombudsmannen kom på banen, vurderte UNE alle aldersopplysningene i saken på nytt og kom til at den alderen klageren selv hadde oppgitt, skulle legges til grunn.

Ombudsmannen ba både UNI og UNE om å innskjerpe i sine organisasjoner de kravene som utlendingsloven § 88 første ledd stiller til vurderinger av aldersopplysninger i den enkelte sak. I den konkrete saken, hvor det var et vesentlig tvilsspørsmål knyttet til søkerens alder, skulle saken vært avgjort av en nemndleder og to nemndsmedlemmer etter hovedregelen i utlendingsloven § 78 første ledd - og ikke av nemndleder alene.

Se for øvrig Borgarting lagmannsretts dom - **LB-2018-20230** - hvor lagmannsretten, i motsetning til tingretten, kom til at *simpel sannsynlighetsovervekt* er nok når en skal fastslå om en asylsøker er mindreårig. Dommen er ikke rettskraftig.

Norges Lover: Fortsatt rød lovsamling

Stortingets presidentskap har besluttet å videreføre utgivelsen av den gjenkjennelige røde lovsamlingen, Norges Lover. Norges lover samlet i ett bind kom på markedet i 1930. Utgivelsen vil heretter skje annet hvert år, og de faglige fotnotene videreføres ikke for å holde kostnadene nede. Norges lover vil følgelig fortsatt være tilgjengelig i trykt form og ikke «bare» digitalt. På Det juridiske fakultet i Oslo får for øvrig studentene ikke lenger bruke Norges Lover som hjelpemiddel på eksamen, men må holde seg til Lovdata.

Plan- og bygningsrett: Manglende ulovlighets- oppfølging etter plan- og bygningsloven § 32-1 – klagerett og fylkesmannens prøving

Sivilombudsmannen publiserte 28. februar 2019 uttalelse - **SOM-2018-4398** - som blant annet gjaldt spørsmålet om det er klagerett på kommunens beslutninger om ulovlighetsoppfølging etter **plan- og bygningsloven § 32-1**.

Ombudsmannen kom til at kommunens beslutninger knyttet til ulovlighetsoppfølging etter § 32-1 første ledd ikke er enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningsloven § 2 bokstav b), jf. bokstav a. Det ble vist til forarbeidene, Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) side 172 og side 352. I § 32-1 andre ledd andre punktum er det for øvrig uttrykkelig angitt at beslutning om å avstå fra å forfølge overtredelser av «mindre betydning» ikke er et enkeltvedtak.

Det følger av forvaltningsloven § 33 andre ledd siste punktum at dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal underinstansen avvise saken. Men et slikt avvisningsvedtak er et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen etter forvaltningsloven § 2 tredje ledd. Spørsmålet er da hva fylkesmannen skal prøve når de mottar klager på slike avvisningsvedtak. Ombudsmannen kom til at fylkesmannen da kun skal prøve om det var riktig av kommunen å avvise klagen, det vil si å kontrollere at kommunens beslutning om manglende ulovlighetsoppfølging ikke er et enkeltvedtak med klagerett.

Fylkesmannen skal ikke prøve om det foreligger en ulovlighet, og om denne eventuelt er av «mindre betydning», jf. § 32-1 andre ledd. Det er verdt å merke seg at ombudsmannen på dette punkt har et annet syn enn det Kommunal- og moderniseringsdepartementet har lagt til grunn. Etter departementets syn skal fylkesmannen når man mottar klage på avvisningsvedtak i denne sammenheng ta stilling til om vilkåret i § 32-1 andre ledd er oppfylt. Hvis vilkåret om «mindre betydning» ikke er oppfylt, må avvisningsvedtaket oppheves, og kommunen vil da ha plikt til å følge opp det ulovlige forholdet. Det må antas at fylkesmennene etter ombudsmannens uttalelse har endret sin praksis.

”

Det følger av forvaltningsloven § 33 andre ledd siste punktum at dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal underinstansen avvise saken.

Nå har Pus og Fido fått egen bok om lov og rett

Visste du at det ikke er lov å binde hunden utenfor butikken mens du handler? Eller å koke for mange levende krabber samtidig? Kristiansand-advokaten Vegard Bø Bahus har skrevet ny bok om dyrejuss.

TEKST: THEA N. DAHL

For nær åtte år siden fikk Vegard Bø Bahus ideen om å skrive den som skulle bli Norges aller første innføringsbok om dyrs rettsforhold under navnet Dyrevelferdsrett.

– Målet var å lage en slags lærebok, som handler om alt fra regler rundt hundehold til informasjon om dyrehelsepersonell og veterinærvirksomhet, forteller Bahus.

Man kan også lese om hjelpeplikten, tilsyn og medisinsk behandling av dyr, så vel som straff for mishandling, særregler for jakt og vern av truede dyrearter – for å nevne noe. Boka skal altså være et hjelpemiddel for folk flest som har med dyr å gjøre, både bonden, Mattilsynet, og advokaten som får en kattesak i fanget.

I tillegg til lovbestemmelsene, ønsket Bahus også å skrive om de etiske problemstillingene.

– I dag er det eksempelvis fritt fram å ta livet av dyr, så lenge det skjer på en ordentlig måte og med bedøvelse. En problemstilling er derfor om man bør kreve en grunn til å ta livet av dem, og om det bør stilles noen minstekrav.

OVERRASKELSER

Bahus er selv dyrevenn, og temaet «dyrevelferd» har engasjert ham som advokat, samtidig som

han har veiledet flere studenter som har skrevet avhandlinger om temaet.

– Jeg har jobbet en del sammen med veterinærer, gårdbrukere og dyrevernsforeninger og hatt saker for dem. De har fortalt om behovet for å slå opp i en bok, for eksempel i situasjoner om forsvarelig avlivning eller forståelse av hjelpeplikten. Egentlig var det en samtale med Arnfrid Robstad, lederen for foreningen Dyrenes beskytter i Kristiansand, som ga meg ideen, sier Bahus.

Han har også fått god hjelp av jurist og seniorrådgiver Bjørnar Stavenes i Mattilsynet, samt professor i dyreatferd, Bjarne Olai Braastad, ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

”

Målet var å lage en slags lærebok, som handler om alt fra regler rundt hundehold til informasjon om dyrehelsepersonell.

ØNSKER EGET FAG

Rettsområdet er relativt ungt, og loven om dyrevelferd trådte først i kraft i 2010. Utover et par kommentarutgaver, finnes det ikke noe annen litteratur om dette i Norge.

– Det er et ganske stort miljø der ute, slik som i

USA og Spania. Sistnevnte har til og med et eget master-studium i dyrevelferd ved universitetet i Barcelona. Vi er litt etter, så jeg lener meg særlig på litteratur fra Sverige, sier Bahus, som nå håper på en større debatt om temaet.

– Det hadde vært en styrke dersom det ble bygget opp et eget valgfag om dette i Norge. Det finnes ikke ved noen av universitetene.

DYREVELFERDS- RETT

Forfatter:

Vegard Bø Bahus

Forlag: Fagbokforlaget 2019

Sider: 230

Pris: 549 kroner

Bør det være lov å ta livet av et dyr fordi man skal på ferie, spør Vegard Bø Bahus i den ferske boka «Dyrevelferdsrett». FOTO: Privat

Forfatter:
Caroline Bang
Stordrange
Forlag: Gyldendal
2019
Sider: 480
Pris: 879 kroner

Aksjeutsteders løpende informasjonsplikt og erstatningsansvar

«Utsteders løpende informasjonsplikt og erstatningsansvar for brudd på denne plikten har i liten utstrekning vært gjenstand for analyse i norsk juridisk teori», skriver forfatteren i boken, som er hennes doktorgradsarbeid. Boken reiser to ulike typer forskningsspørsmål; først om gjeldende rett er effektiv, og så om hvordan gjeldende rett kan effektiviseres. Den inneholder også såkalt de lege lata-analyser av plikt- og ansvarsnormene.

Forfatter:
Jørn Jacobsen
Forlag: Fagbokforlaget
Sider: 340
Pris: 499 kroner

Valdtektsstraffebudet. Gjeldende rett og spørsmålet om reform

«Den nylige endringa i svensk straffere rett, av og til omtala som «samtyckesreformen», sette i gang ein ny runde av kriminalpolitisk debatt her heime. (...) #MeToo-rørsla har og bidrege til ei større allmenn merksemd omkring seksuelle krenkingar, valdtekt inkludert. Frontane i debatten her heime verkar relativt steile. (...) Særleg når det kjem til kravet om reform, har ikkje styrken i dette kravet avspegla tilsvarande god kjennskap til rek-

kevidda av det eksisterande straffebudet om valdtekt og relaterte straffebod. (...) At debatten lir av mangel på kunnskap om dei ulike rettslege dimensjonane av emnet, må samstundes rettsvitenskapen ha ei viss skuld for. Litteraturen om valdtektsstraffebudet generelt, og reformspørsmålet spesielt, må seiest å ha vore knapp», skriver forfatteren i forordet. Boken drøfter den nåværende reguleringsinnhold og eventuelle mangler, og peker mot hvordan regelverket kan reformeres.

Forfatteren drøfter blant annet bestemmelsen om at bevissthetsforstyrrelse som er en følge av selvforskyldt rus, ikke fritar for straff. «Det er likevel ikkje gjeve korleis ein prinsipielt sett skal fordele ansvaret og straffeskulda i tilfelle der begge parter er rusa og tek del i eller initierer seksuell omgang med kvarandre. Kanskje særleg for unge menneske er det ein påtrengande problematik som gjeldande rett ikkje gjev noko klart og gjennomtenkt svar på, men som bør vere gjenstand for særleg merksemd i ei reform».

Forfatter:
Jon Christian
Fløysvik Nordrum
Forlag: Gyldendal
2019
Sider: 656
Pris: 790 kroner

Bedre regulering? Årsak-virkningsanalyser i norsk reguleringsprosess

«Hovedspørsmålet i denne boken er om det er hensiktsmessig å legge om den tradisjonelle norske reguleringsprosessen til en evidensbasert reguleringsprosess – i tråd med blant annet OECDs anbefalinger», skriver forfatteren innledningsvis. Juristene har lært å lese og tolke rett i større grad enn i å lage rett, noe som bør endres, mener han, og tar til orde for at rettsvitenskapen må bli en styringsvitenskap der årsak-virkningsanalyser av regler står sentralt. Boken er Nordrums avhandling.

Forfatter:
Åste Marie Bergseng
Skullerud,
Marius Engh Pelle-
rud, Cecilie Rønne-
vik, Jørgen Skorstad
Forlag: Universitets-
forlaget 2019
Sider: 752 sider
Pris: 1499 kroner

Personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR). Kommentartutgave

Bokens formål er å være et oppslagsverk for alle som arbeider med personvernrelatert juss, samt behandlingsansvarlige, databehandlere, personvernombud og andre som jobber med informasjonssikkerhet, skriver forfatterne. Bjørn Erik Thon, direktør i Datatilsynet, har skrevet bokens forord, og omtaler forfatterne som «noe av den beste kompetansen vi har innen personvern og informasjonssikkerhet i Norge».

Boken starter med en historisk oversikt, og behandler deretter alle lovens og forordningens paragrafer / kapitler. Arbeidet med kommentarene til forordningen ble avsluttet i desember 2017, men denne 2019-utgaven av boken (den første kom i 2018), er supplert med kommentarer til bestemmelsene etter at forordningen ble gjennomført i norsk rett.

Forfatter:
39 jurister er listet
som medarbeidere,
redaktør er Harald
Irgens-Jensen
Forlag: Universi-
tetsforlaget 2019
Sider: 800
Pris: 999 kroner

Knophs oversikt over Norges rett, 15. utgave

Boken har hatt posisjon som førsteinnføring i jussens verden: «Ragnar Knoph var en ener i norsk rettsvitenskap. Viten-

skapsmannens tankeklarhet og kunstneres form forente seg hos ham til et harmonisk hele», heter det i forordet. Boken presenterer alle sentrale juridiske områder. Bidragsytere er kjente jurister og advokater.

Forfatter:
Tore Lunde og Terje
Lundby Michaelsen
Forlag: Gyldendal
2019
Sider: 592 sider
Pris: 979 kroner

Markedsføringsloven med kommentarer, 3. utg.

Boken kommenterer og analyserer markedsføringslovens bestemmelser. Siden 1.utgaven kom i 2010, og 2. utgaven i 2015, er det skjedd betydelige endringer i markedsføringsloven og angrerettloven. Denne utgaven er oppdatert med disse endringene i lovverket, også med avgjørelser fra EU-domstolen.

Forfatter:
Marianne Mathilde
Rødvei Aagaard
Forlag: Cappelen
Damm Akademisk,
2019
Sider: 491
Pris: 1190 kroner

Restitusjon. Om virkninger av formuerettslig ugyldighet

Boken, som er forfatterens avhandling, analyserer virkningene av ulike formuerettslige ugyldighetsgrunner når innsigelsen gjøres gjeldende først etter at den aktuelle disposisjonen er oppfylt, med fokus spesielt på restitusjonskrav og ugyldighetens tingsrettslige virkninger.

Høstens møteplasser

De årlige kursene til JUS er faste samlingspunkter for bransjen. Nytt av året er et årlig kurs i menneskerettigheter med foredragsholdere som blant annet Marius Emberland fra Regjeringsadvokaten og Andreas Kravik fra Utenriksdepartementet.

DET ÅRLIGE PERSONVERNKURSET

For deg som ønsker en oppdatering på hva som skjer på personvernfronten – juridisk og teknologisk. Temaer er blant annet håndtering av innsynsbegjæringer, sletting, avvikshåndtering og samtykke som behandlingsgrunnlag, samt oppdateringer innen norsk og internasjonal rett, og saker Personvernemnda har behandlet det siste året.

31. oktober – 1. november, Sandefjord, 5450 kroner

SELSKAPSRETT- OG TRANSAKSJONSKONFERANSEN

Oppdatering på hva som har skjedd det siste året, samt fokus på endringene i aksjeloven, deadlock-reguleringer og forsikring av transaksjoner.

21. – 22. oktober, Sandefjord, 5450 kroner

SANDEFJORDKURSET I FAMILIE- OG ARVERETT

Foruten nytt i familie- og arveretten vil vi denne gangen se på småskiftene som opptar en stor del av den arverettslige porteføljen for mange. Også egen etikkbolk.

24. – 25. oktober, Sandefjord, 6950 kroner

DET ÅRLIGE AJOURFØRINGSKURSET

Her får du på kort tid ajourført dine kunnskaper på sentrale rettsfelt. Oppdateringen av rettspraksis og nye lover og regler deles opp med en sesjon på hver av de to dagene.

14.–15.november, Bergen

21.– 22. november, Oslo

5.–6. desember, Tromsø

Alle steder: 6450 kroner

DET ÅRLIGE KURSET I MENNESKERETTIGHETER

Det viktigste og mest aktuelle innenfor internasjonal rett. Nasjonal institusjon for menneskerettigheter orienterer om diskusjonen om ytringsfrihetens grenser, Utenriksdepartementet foredrar om nytt i folkeretten og hvordan den påvirker andre rettsområder, samt blant annet nytt fra Høyesterett og EMD.

23. september, Oslo, 3850 kroner

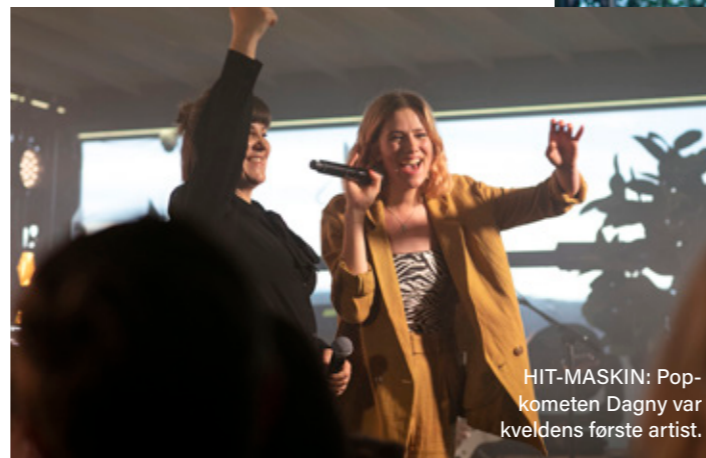

GØY MED STÆSJ: Fra v. Morten Bjønness, Monica Andresen, Roar Andersen, Øyvind Steen, Hanna Motzfeldt og Mia Karlsson.

SVÆRT FOLKELIGE: Nils Brenna har undersøkt om advokater er som folk flest.

SPLITTER PINE: Gamle slagere slo an tonen. Fra v. Alexander Aas, Marianne Liaklev, Geir Winters og Silje L. Hjeldebakken

HIT-MASKIN: Pop-kometen Dagny var kveldens første artist.

MÅ SNUS PÅ HODET: – Taushetsplikten handler ikke om hemmelighet, men om klientenes åpenhet, sa Jens Johan Hjort i sin tale til landets nye advokater.

NORGES STØRSTE ADVOKAT-PARTY

Trampeklapp og allsang da 750 advokater festet på Taket av Steen & Strøm i Oslo i slutten av mai under Advokatenes fagdager.

TEKST: THEA DAHL FOTO: MONICA KVAALE OG THEA N. DAHL

”
Ta vare på
livsledsageren
din, hvis
du har en!

Tradisjon tro arrangerte Advokatforeningen en mottagelse for nye advokater i forkant av den store advokatfesten. Alle som har fått bevilling siden forrige advokatfest i fjor, ble invitert.

Siv Hallgren, tidligere advokat og nå leder av Gjenopptakelseskommisjonen, holdt tale for de nye advokatene.

– Ta vare på livsledsageren din, hvis du har en! Og hvis du ikke har en, er det mulig å skaffe seg en her i kveld. Jeg fant min mann for syv år siden her, på denne festen, sa Hallgren.

Hun og mannen, tidligere sivilombudsmann Arne Fliflet, har nå vært gift i et par år.

SOM FOLK FLEST

Fagdage ble tidligere på dagen åpnet med et

foredrag av folkekjenneren Nils Brenna. Han har brukt det meste av sitt yrkesliv til å kartlegge nordmenn, blant annet i NRK og VG. Ved hjelp av statistikk og en spørreundersøkelse gjort blant rundt halvparten av fagdagens deltakere, konkluderte han med at advokater faktisk er mer folkelige enn folk flest, særlig kvinnelige advokater.

– Dere er snille, engasjerte og morsomme menneskekjennerne. Damene er redde for ikke å strekke til på jobben. I motsetning til folk flest er dere veldig glad i sushi, og skulle dere valgt et annet yrke, ville mennene blitt lege, økonom eller snekker. Kvinnene ville blitt lege, psykolog eller lærer. Kvinnelige advokater blir ofte kritisert for å mase og gnåle, men det gjør ikke noe, for mennene blir kritisert for å være dårlig til å lytte, oppsummerte Brenna.●

STINN BRAKKE: Rundt 750 advokater tok turen innom advokatfesten.

NYE ADVOKATER: – Jeg opplever at det å kombinere jobb og fritid fungerer mye bedre enn det jeg hadde fryktet på forhånd, sier Tone Steffensen, advokat i Utdanningsforbundet. Her med Viktoria Antonsen, advokat i EY.

ANSVAR: – Husk at dere kan forandre livet til mennesker, det er et ansvar som bør tyngre litt, sa Siv Hallgren.

- På 60-tallet hadde vi Maos lille røde. Nå har vi fått Fougners store blå

Å satse på egne, fast ansatte folk gir de beste bedriftene, mener arbeidsrettsekspert Jan Fougner. Hans nye bok om norsk arbeidsrett kommer til å bli et standardverk på fagfeltet, mener flere arbeidsrettsekspert.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

NORSK ARBEIDSRETT

Forfatter:

Jan Fougner

Forlag: Universitetsforlaget 2019

Sider: 1080

Pris: 1199 kroner

Boken gir en beskrivelse av arbeidsrettens grunnleggende prinsipper, og setter disse inn i en historisk og politisk sammenheng. Under et lanseringsseminar i Wiersholms lokaler i Oslo var ikke lovordene få.

— Allerede i innledningen løfter han blikket, og rammer inn faget på en presis måte. Dette er altså ikke bare en teoretisk lærebok om ett fagfelt, sa BÅHR-partner Tarjei Torkildsen, som er leder av Advokatforeningens arbeidsrettsutvalg.

— Jeg vil si at dette er den viktigste boken på arbeidsrettsfeltet siden høyesterettsjustitiarius Pål Bergs bok fra 1930. At denne boken nå er kommet ut er en givenhet, sa Torkildsen.

BRED KOMPETANSE

Han fikk støtte av leder for juridisk avdeling i NHO, Margrete Meder.

— Det som slo meg da jeg leste boken, er hvor pedagogisk den er, sa Meder.

Arbeidslivsforsker og tidligere utdanningsminister Gudmund Hernes tok også ordet.

— På 60-tallet hadde vi Maos lille røde. Nå har vi fått Fougners store blå, sa Hernes spøkefullt, før han stilte spørsmål om hvordan EU-retten har påvirket norsk arbeidsrett.

Fougner, som regnes som en av landets fremste arbeidsrettsadvokater, har lang erfaring fra begge sidene av bordet i arbeidsrettskonflikter.

Fougner har eksempelvis representert fagforeninger i arbeidskamp i mekling, sittet i Rikslønnsnemnda, og prosedert på vegne av fagforeninger i Høyesterett. Han har også ledet en rekke profilerte granskninger, som av Gerd-Liv Valla i forbindelse med Yssen-saken, og av Hydro, Yara, Unibuss, Adecco og Monika-saken.

— At jeg har vært med i alle roller, mener jeg er et viktig premiss for å kunne se helheten. Det var selvfølgelig en debatt i Wiersholm om vi som forretningsadvokatfirma skulle kunne representere fagforeninger. Det valgte vi å si ja til - for å

— Advokater er rådgivere, og skal du være en god rådgiver, må du kunne forstå helheten. Mange er nå blitt veldig spesialiserte, jeg vil slå et slag for et bredt perspektiv, sier Jan Fougner, partner i Wiersholm.

kunne se helheten bedre. Vi tror det er gunstig for alle at det finnes aktører i bransjen som ikke bare representerer den ene siden, sier Fougner.

SKEPTISK TIL MIDLERTIDIGHET

— Å samarbeide og styre hånd i hånd med de ansatte er det viktigste budskapet i boken. Veldig mange tenker optimalisering hele tiden, og ønsker kanskje å leie inn fra en utenlandsk base. Jeg tror det å satse på dine egne folk vil videreutvikle og til slutt gi de beste bedriftene, sier Fougner.

— Tariffavtalesystemet har vært en lykke for Norge. Du må ha et gjensidig og forpliktende samarbeid med dine ansatte. Du må

satse på egne folk. Vi er i en digitalisert tid, der det kan fremstå spennende å leie, eller kjøpe inn midlertidige tjenester. Jeg har tro på en modell der man starter noe, ansetter noen fast, jobber med dem, og utvikler bedriften sammen med de ansatte, sier Fougner.

”
Advokater er rådgivere, og skal du være en god rådgiver, må du kunne forstå helheten.

Advokatforeningen har mekka meklings-Mekka

Mekling er en strukturert prosess for å løse konflikter. Den foregår ved at en nøytral fagperson hjelper partene til å finne en løsning de begge kan akseptere. Kapasitets- og kostnadsutfordringer knyttet til å få sivile tvister løst i domstolene, gjør mekling til et stadig mer aktuelt alternativ for mange.

Mekling er gjerne rimeligere enn domstolsbehandling, dels fordi færre profesjonelle aktører blir involvert, og dels fordi partene deler på kostnadene. Den viktigste årsaken har med fart å gjøre; mekling kan igangsettes umiddelbart, noe som gir en raskere løsning. Risikoen er dessuten mindre for at konflikten eskaleres, og for mange betyr det også mye at partene kan påvirke prosessen, og hvordan forlikavtalen skal bli — der løsningsrommet favner bredere enn i en retts sak.

Hva taler mot mekling? Mekling vil i i mindre grad gi rettsutvikling, som er en positiv samfunns-effekt, enn domstolsbehandling. Rent praktisk er det også noen utfordringer, sett fra innsiden av advokat-kappen. For mekling er noe mange profesjoner kan tilby, i konkurranse med oss advokater.

Disse dilemmaene har vært grundig diskutert i Advokatforeningen, ikke minst i hovedstyret, og de ble utførlig drøftet før og under min årstale om tvisteløsning i november i fjor. Kort oppsummert er det vårt syn at mekling er en god konfliktløsningmetode som advokater bør tilby. Mekling vil bli brukt stadig mer for å løse tvister og konflikter - med eller uten oss. Vi har derfor valgt å gripe rattet, og har etablert et meklings-senter i Advokatforeningens lokaler. Etableringen av et meklings-senter handler ikke minst om å posisjonere advokater som en relevant og kompetent profesjonsbakgrunn i alle meklingsprosesser.

Advokatforeningen har jobbet aktivt i flere år for å kvalifisere, posisjonere og markedsføre advokater som meklere. I samarbeid med Juristenes Utdannings-senter har vi utviklet et meget populært kurs der advokater kan sertifisere seg som meklere. Vi har også opprettet nettstedet mekling.no, der retts-hjelpssøkende privatpersoner og selskaper får god informasjon om mekling, og hvor man kan finne en mekler som egner seg for sin konflikt.

Bygg- og anleggsbransjen har benyttet mekling i stor grad i flere år. Det handler om at tid i bygg-

og anleggsbransjen er mye penger. Erfaringsmessig opplever partene også at det er enklere å beholde en god relasjon etter en meklingsprosess, enn etter en domstolsbehandling. Og det var nettopp tunge aktører fra denne bransjen som nylig møttes i Advokatforeningens lokaler for å undertegne en avtale om å opprette et meklings-senter. Utover Advokatforeningen er aktørene Nye veier, Bane Nor, Statsbygg, Entreprenørforeningen Bygg og anlegg (EBA)

og Nelfo. Senteret skal ha oversikt og føre lister over sertifiserte meklere, og være en arena for økt bruk av mekling. For å samordne og styre aktivitetene i avtale-perioden, som foreløpig er på to år, vil partene og Advokatforeningen utnevne et råd bestående av fem medlemmer utpekt av Advokat-

foreningen, og ett medlem utnevnt av hver av de øvrige aktørene.

Meklings-senteret får sekretariat i Advokatforeningen, og vil i oppstartfasen ledes av SANDS-advokat Morten Tveten, som også sitter i Advokatforeningens meklingsutvalg.

Det er Advokatforeningens mål at meklings-senteret skal være en pådriver til å benytte mekling i stadig flere konflikter i bygg- og anleggsbransjen, og også i andre bransjer hvor metoden passer. Og selvsagt; vi gir ikke fra oss rattet. Senteret skal under vår ledelse bidra til å styrke advokatenes rolle som et naturlig valg når ulike konflikter forsøkes løst gjennom mekling — i alle bransjer.

JENS JOHAN HJORT,
leder av Advokatforeningen
hjort@advrp.no

RETNINGSLINJENE FOR SIVILE SAKER MÅ BRUKES

Av KNUT BOYE, advokat i Simonsen Vogt Wiig

Felles Retningslinjer for behandling av sivile saker skal utgjøre en ny giv for tvisteloven, men er advokatene klare til å yte sitt?

Etter at de felles retningslinjene – som ble utarbeidet av et arbeidsutvalg med medlemmer oppnevnt av Dommerforeningen og Advokatforeningen – ble presentert i januar 2019, har Domstoladministrasjonen tilbudt endagskurs i aktiv saksstyring for dommere på fem seminarer i fire byer i Norge. De fleste domstoler har gjennomgått retningslinjene og gjort de til sine, i noen tilfeller med mindre tilpasninger.

Men det meldes fra enkelte dommere at enkelte advokater de møter i saksforberedelsen ikke alltid er kjent med de nye retningslinjene. Dette til tross for at den nye malen for innkallingsbrev til planmøte angir de utvidede temaene som retningslinjene omfatter.

Det tilbys nå kurs for advokater i Oslo fra Advokatforeningen/JUS i bruk av retningslinjene, og det planlegges lokale samlinger i enkelte kretser, også i samarbeid med lokale domstoler.

I mellomtiden er det viktig at advokatene er klar over enkelte punkter som gjør det mulig å gjennomføre en effektiv saksforberedelse og et vel forberedt planmøte. I planmøtet skal tvistepunktene i saken gjennomgås og klarlegges. Formålet med dette er at bevisforselen

skal knyttes opp til og spisses inn mot det som er omtvistet i saken.

For at planmøtet skal bli mest mulig fruktbart, og for å unngå at mange spørsmål utskytes til senere avklaring, bør følgende være angitt allerede i stevning og tilsvaret:

Prosessfullmektigene forutsettes å forberede emner som skal behandles i planmøtet i samråd med klienten. Dette gjelder særlig spørsmål om retts-

tid hovedforhandlingen antas å være ut fra det som er kjent om saken, jf. tvl. § 9-2 (2) g og §9-3 (3) d. Det samme gjelder tidspunkter da parten/prosessfullmektigen ikke er ledig for hovedforhandling. Berømmelse av saken vil normalt skje i planmøtet, jf. tvl. § 9-4 (2) h, men reservasjon av tid kan varsles fra domstolen tidligere.

Stevning og tilsvaret skal angi de bevis som vil bli ført, jf. tvl. § 9-2 (2) e og § 9-3 (3) c, og også angi hva beviset skal godtgjøre, samt redegjøre kort om viktig informasjon som vil bli gitt ved beviset så langt parten ikke kan regne med at motparten er kjent med denne, jf. § 21-6 (2). Dette omfatter også eventuell begjæring om bevisstilgang.

Det er ikke i samsvar med lovens krav, og uansett uheldig, om det angis at «bevisoppdrag vil bli inngitt senere (når tilsvaret er mottatt)» eller lignende. Bevisene skal angis ut fra hva som aktes fremlagt slik prosessfullmektigen kjenner saken når stevning eller tilsvaret skrives, slik at de kan gjennomgås som forutsatt i planmøtet, jf. § 9-4 (2) f, selv om det kan bli endringer etter hvert som saksforberedelsen fortsetter.

Dersom prosessfullmektigen har noen synspunkter på de øvrige punktene som er angitt i retningslinjene og i § 9-4 (2) bør det angis i stevningen eller tilsvaret, jf. tvl. § 9-2 (2) g og §9-3 (3) d, slik at retten og den andre parten får forberedt sitt standpunkt til dette.

Når disse forholdene er opplyst i stevningen og tilsvaret, får man et bedre grunnlag for å forberede seg til planmøtet, slik at saksforberedelsene frem til hovedforhandlingen blir hensiktsmessig. Som det fremgår av tvl. § 9-4 (2) c og retningslinjene, vil det i noen saker være behov for oppfølgende rettsmøter under saksforberedelsen. •

”
Det meldes fra enkelte dommere at enkelte advokater de møter i saksforberedelsen ikke alltid er kjent med de nye retningslinjene.

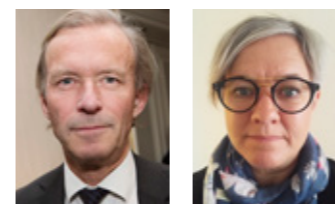
mekling, og avklaring av om det er tidspunkter for berømmelse av hovedforhandlingen som kan være vanskelig for klienten.

Stevningen, og i hvert fall tilsvaret, bør kort og konsist angi hva prosessfullmektigen oppfatter at partene er enige om og hva de er uenige om, altså hva som er de sentrale tvistepunktene i saken.

Stevning og tilsvaret bør angi partens standpunkt til rettsmekling. Dersom rettsmekling ikke ønskes bør grunnen angis. (Dersom rettsmekling er aktuelt vil det i noen tilfeller kunne berømmes uten at planmøte er avholdt, og således spare unødig saksforberedelse).

Stevning og tilsvaret bør angi hvor lang

– DET VAR EN GOD FØLELSE Å VÆRE PÅ LAG MED STINE

Av FRODE SULLAND, advokat og TONJE BRÅTHEN, kontorsjef, Advokatfirmaet Sulland

Vår kjære kollega Stine Nybø døde så alt for tidlig 14. mars 2019 – bare 48 år gammel. Hun etterlot seg sin kjære ektemann Kristian og to flotte døtre, Sara og Hedda.

Det var ganske kort før jul i 1997 at Stine kom som en virvelvind inn i våre advokatliv – med sin flagrende røde manke og den latteren vi alle husker så inderlig godt. Vi hadde annonsert etter ny advokatfullmektig og intervjuet flere. Men så mente Truls Dramer at han ville ta en ekstra titt i bunken og han fikk oss til å ta ett ekstra intervju. Og der sto plutselig Stine på en halvtimes varsel – litt andpusten og ganske så lattermild over å komme inn i et slags reserveheat etter at startskuddet hadde gått.

Intervjuet varte ikke lenge – og det tok oss etterpå ingen tid å bestemme oss for at dette var et menneske vi ville ha blant oss! Både Stine og vi andre har takket Truls en rekke ganger for at han på denne tilfeldige måten førte oss sammen.

Og siden ble det oss! Hun startet kort etterpå som advokatfullmektig i et vikariat i februar 1998. Hun ble fast ansatt fra januar 1999 og avtalen ble da signert på en serviett under en firmatur til Roma.

I 2011 – etter mye tvil og tro – ble hun partner i det som da fortsatt het Advokatfirmaet Hestenes og Dramer & Co. Hun sto fortsatt øverst på brevarket blant

oss i Advokatfirmaet Sulland den dagen hun døde. I løpet av disse over 21 årene var hun dommerfullmektig på Høkk-sund 2005-2006 og deretter i Oslo tingrett til 2009. Hun hadde også bestått sin første prøvesak i Høyesterett.

Men hvorfor valgte Stine livet som forsvarer og advokat i det vi kan kalle retts-sikkerhetssaker? Hvorfor ville hun bruke dette ene livet på dem som kanskje hadde hatt en klump hasj i lomma eller fått litt for mange kroner fra NAV, og andre ganger på dem som anklages for å ha gjort de forferdeligste ting?

Og hvorfor ville hun hjelpe de somaliske familiene som ble fratatt barna sine, eller være bistandsadvokat for kinesiske foreldre som kom helt til Norge da sønnen var blitt drept under studieopphold i Norge?

”
Stine var ikke bare klientenes gode hjelper, men hun var også vår kollega, partner, sjef og venn.

Et slikt arbeidsliv blir man jo ikke rik av, og det finnes ingen regulert arbeidstid. Og for Stine var det aldri aktuelt å ikke alltid gjøre det ytterste og mer til for dem hun påtok seg å følge i noen av livets vanskeligste øyeblikk.

Vi oppdaget raskt at det nok hang sammen med at det hos Stine brant en ild der inne et sted for dem som ikke hadde fått utdelt vinnerloddet, for dem som hadde tråkket feil, og kanskje enda sterkere for dem som andre hadde tråkket på.

Stine Dordy Laier Nybø er død.

Vi hadde gjennom alle disse årene både små og store saker sammen – ikke minst i rettssalene. De fleste var uskyldige – mente vi – men også noen skyldige iblant. Og alle klientene ble trygge når Stine kom inn i livet deres. Selvfølgelig var hun en strålende jurist med et klart hode og solide kunnskaper. Men det kan mange ha. Stine hadde i tillegg både engasjement, mye energi og enda mer varme. Og så var hun blant de få som kunne – på sitt direkte og usnobete vis – få til den samtalen som ga dem hun møtte tillit til at hun kunne holde deres liv i sine hender.

For oss som delte arbeidslivet med Stine var hun ikke bare klientenes gode hjelper, men hun var også vår kollega, partner, sjef og venn. Og i alle rollene var Stine både varm og omsorgsfull. Med sin ærlige og direkte væremåte og gode vurderingsevne, var hun en uvurderlig samtalepartner. Hun skapte trygghet og heiet på de rundt seg. Det var en god følelse å være på lag med Stine. Hun farget samtaler og diskusjoner med engasjement og humor. Stine stod stødig på sitt verdigrunnlag, men var langt fra skråsikker.

Stines brennende flamme har sluknet. Men vi vil stadig tenne et lys på kontoret til minne om denne flammen og om deg, kjæreste Stine. •

Høsten
2019

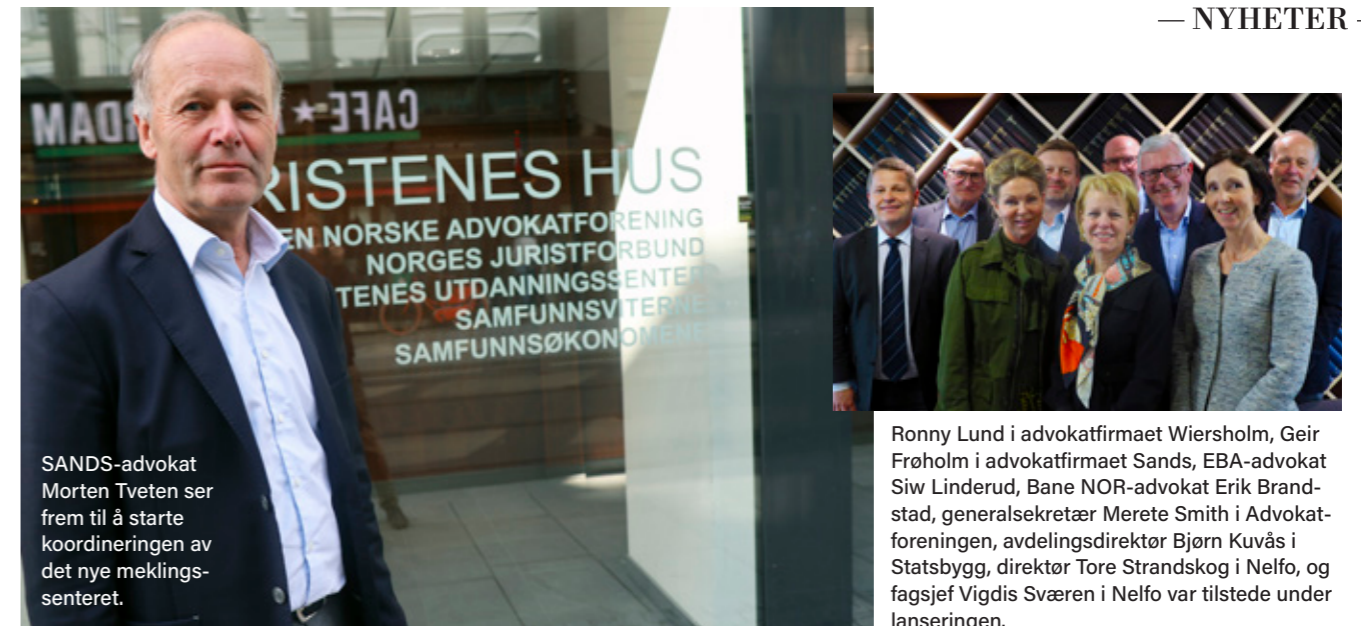
OPPDATERING OG FELLESSKAP

ÅRLIGE JUS-KURS

Våre årlige kurs er viktige møteplasser for hele bransjen. Her blir du oppdatert innen fagområdet, treffer fagfeller og kan utveksle erfaringer i et sosialt fellesskap.

ET UTVALG AV HØSTENS KURS:

AJOURFØRINGSKURSET Det årlige ajourføringskurset i Bergen Ajourføringskurs / 13 juridiske timer / 2 eiendomstimer / Bergen 14.-15. NOV	MEDIERETT Det årlige medie- og markedsrettskurset Ajourføringskurs / 6 juridiske timer / Oslo 25. SEP
Det årlige ajourføringskurset i Oslo Ajourføringskurs / 13 juridiske timer / 2 eiendomstimer / Oslo 21.-22. NOV	MENNESKERETTIGHETER Det årlige kurset i menneskerettigheter Ajourføringskurs / 6 juridiske timer / Oslo 23. SEP
Det årlige ajourføringskurset i Tromsø Ajourføringskurs / 13 juridiske timer / 2 eiendomstimer / Tromsø 5.-6. DES	PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETT Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset Ajourføringskurs / 10 juridiske timer / Larvik 5.-6. NOV
COMPLIANCE Det årlige kurset i compliance Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Larkollen 17.-18. OKT	PERSONVERN Det årlige personvernkurset Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Sandefjord 31.-1. OKT-NOV
FAMILIE-, ARVE- OG SKIFTERETT Det årlige Sandefjordkurset i familie- og arverett Ajourføringskurs / 12 juridiske timer / Sandefjord 24.-25. OKT	SELSKAPSRETT Den årlige selskapsrett- og transaksjonskonferansen Ajourføringskurs / 12 juridiske timer / Sandefjord 21.-22. OKT
HELSE- OG TRYGDRETT Det årlige helserettskurset Ajourføringskurs / 12 juridiske timer / Larvik 24.-25. OKT	PERSONVERN Det årlige shipping- og offshorekurset Ajourføringskurs / 15 juridiske timer / Tromsø 23.-26. OKT
KONTRAKTSRETT Det årlige kontraktsrettskurset Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Sandefjord 12.-13. NOV	

SANDS-advokat Morten Tveten ser frem til å starte koordineringen av det nye meklings-senteret.

Ronny Lund i advokatfirmaet Wiersholm, Geir Frøholm i advokatfirmaet Sands, EBA-advokat Siw Linderud, Bane NOR-advokat Erik Brandstad, generalsekretær Merete Smith i Advokatforeningen, avdelingsdirektør Bjørn Kuvås i Statsbygg, direktør Tore Strandskog i Nelfo, og fagsjef Vigdis Sværen i Nelfo var tilstede under lanseringen.

Lanserer meklings-senter med bygg- og anleggsbransjen

Advokatforeningen starter opp et senter for meklings som skal markedsføre og hjelpe bedrifter med utenomrettslig tvisteløsning i samarbeid med fem bygg- og anleggsaktører.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

ANNONSE

Nye veier, Bane Nor, Statsbygg, Entreprenørforeningen Bygg og anlegg og Nelfo har skrevet under en toårig avtale med Advokatforeningen om å opprette et eget meklings-senter. Senteret skal ha oversikt og føre lister over sertifiserte meklere og være en arena for økt bruk av meklings. – Vi har tro på at meklings kan bidra til å løse konflikter utenfor rettssalene, og at det passer både til store og mindre saker der partene skal jobbe sammen etter at konflikten er ferdig. Og for store byggeprosjekter er meklings en særlig egnet konflikt-løsningsmetode. Nå må vi klare å vise hvordan og hvorfor, og er veldig glade for at dere er med på å bidra til dette, sa Merete Smith henvendt til aktørene fra byggebransjen under lanseringen.

ARENA FOR MEKLING

Senterets sekretariat vil i oppstarten ledes av SANDS-advokat Morten Tveten. Han får en kontor plass i Advokatforeningens lokaler i Oslo.

Dette er noen av ambisjonene for det nye Meklings-senteret:

- Være en arena som skal arbeide for økt bruk av meklings.

- Tilby sertifiserte meklere og andre som er kvalifisert som meklere.
- Utvikle team bestående av meklere og oppmenn/eksperter.
- Kvalitetssikre og videreutvikle kompetansen til meklere gjennom kurs og co-meklingsordning.
- Skal bidra til utvikling av standardklausuler og verktøy for meklings og oppmenn i samråd med læresteder.
- Foreta nøytral og partsuavhengig evaluering av meklingsene.
- Føre statistikk over meklings.
- Drive generell markedsføring og informasjonsvirksomhet.
- Jobbe politisk for økt bruk av meklings.

I startfasen legges det opp til at senteret skal fokusere på bygg- og anleggsbransjen.

– Med tiden ønsker vi få til det samme for andre bransjer, eksempelvis arbeidsrett og forsikring, sa Smith.

Meklings-senteret er et prøveprosjekt i to år.

– Blant advokater er det sikkert litt ulike meninger om meklings, men først og fremst er det nok ukjent. Det vil derfor være nødvendig å legge opp en strategi for å få meklings mer frem i lyset, sa Tveten. •

Advokatene **SÆVERUD & CO**
MEDLEMMER AV DEN NORSKE ADVOKATFORENING

Advokatene Sæverud & Co er et etablert kontor fellesskap i sentrum av Bergen, beliggende like ved Bergen tingshus.

Kontor fellesskapet består av 6 selvstendige advokater med varierte porteføljer, herunder strafferett, familierett og fast eiendoms rettsforhold.

Vi får ledig plass i fellesskapet for ADVOKAT

Vi tilbyr et godt arbeidsmiljø med høy kompetanse og gode samarbeidsforhold. Kontor fellesskapet har nøkterne driftsutgifter.

Tiltredelse etter avtale.

Ta kontakt med advokat Steinar Moritz Andersen for en uformell samtale. 55 36 20 90 / 482 24 519 sma@saverud.com

- Kvinner må bli flinkere til å utnytte mulighetene

Kvinner må tro mer på seg selv, og ikke tenke at andre er flinkere, mener Ingjer Ofstad, nyvalgt styreleder i BDO Norge, et selskap med 1600 ansatte fordelt på 72 kontorer i Norge. Selv hadde hun tidlig ambisjon om å bli partner.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Ingjer Ofstad fra Trondheim er medlem i Advokatforeningens kvinneutvalg, og har markert seg som en pådriver for å få flere kvinner opp og frem i advokatbransjen.

Kvinner kan med fordel jobbe med å bygge opp selvtilliten, råder hun.

Ingjer Ofstad kom til BDO i februar 2016 fra Arntzen de Besche, der hun på det tidspunktet var den eneste kvinnelige partneren. I BDO har hun vært med på å bygge opp firmaets advokatvirksomhet i Trondheim, der kontoret har 18 ansatte i advokatvirksomheten og 160 ansatte totalt. Nå er hun BDO Norges første kvinnelige styreleder.

Hvordan var det å lede sitt første styremøte?

– Etter min oppfatning gikk det bra. Jeg brukte mye tid på å forberede meg. Det gjorde at vi oppnådde fruktbare og nyttige diskusjoner.

Fikk du noen nyttige råd i forkant som andre kan ha glede av å høre om?

– Ja, jeg hadde møte både med administrerende direktør og tidligere styreleder før det første møtet jeg skulle lede. De rådet meg til å utvise god ledelse og tidsstyring, og til å utfordre dem som sier minst i diskusjoner.

Hva er den største forskjellen mellom å jobbe i et norsk advokatfirma og å jobbe i et internasjonalt konsern der advokattjenester bare er ett av flere fagfelt?

– Vi jobber mer tverrfaglig. Tidligere

måtte jeg hente tjenester utenfra når jeg arbeidet med en transaksjon. Nå kan jeg benytte folk fra våre øvrige tjenesteområder, som revisjon, regnskap og rådgivning, og levere et komplett produkt til kunden.

Og hva slags saker jobber du vanligvis med?

– Jeg arbeider hovedsakelig innenfor rettsområdene selskapsrett, kontraktsrett og arv og skifte. Jeg bistår blant annet med rådgivning i tilknytning til kjøp og salg av virksomheter, omorganisering, finansiering, due diligence-prosesser, aksjonæravtaler og så videre.

Hvis du skal trekke frem én sak fra din advokatpraksis som har hatt stor betydning for din karriere, hvilken sak er det, og hva lærte du av den?

– Jeg har hatt det juridiske ansvaret for flere store transaksjoner, som et oppkjøp av en stor bilvirksomhet i hundremillioner-klassen. Da handler det ikke bare om jus, men også om strategi og om å håndtere mennesker. Bransjekunnskap er viktig for å bli en god juridisk rådgiver i transaksjoner. Å bli en god transaksjonsadvokat krever erfaring, det er ikke noe man kan lese seg til. Om du har lyst til å jobbe med transaksjoner, er mitt råd å delta i prosessene fra A til Å for å lære.

Du har tidligere sagt til Advokatbladet at du mener at jenter ikke har like stor selvtillit som menn.

Hva bør kvinner gjøre for å få større selvtillit?

– Jenter bør bli flinkere til å benytte de mulighetene de får i arbeidslivet, og tørre å ta utfordringer som kommer på grunn av at de har gjort en god jobb. Og ikke tenke at andre er mer kvalifisert eller flinkere.

Har du selv alltid hatt stor selvtillit?

– Nei – det er noe som har kommet med erfaring i arbeidslivet.

Hva er det viktigste valget du har tatt i din karriere som har ført deg dit du er i dag?

– At jeg valgte å ha ambisjon om å bli partner.

Hva mener du må til for at flere kvinner skal tas opp som partnere i den norske advokatbransjen?

– Flere må ha som mål å bli partner, og jobbe strukturert mot målet. Du må være villig til å investere tid og energi på jobben som advokat.

Hvis du skal gi et råd til unge advokater på starten av sin karriere, hva vil det være?

– Engasjer deg og meld deg på i diskusjoner og i det som rører seg både faglig og sosialt knyttet til arbeidsplassen din. Skriv gjerne faglige innlegg og hold kurs for å markere deg.

Hva blir du inspirert av?

– Folk som tørr å si hva de mener og kjemper for det de tror på. Det står det respekt av! •

INGJER OFSTAD (45)

TITTEL:

Partner/advokat

OPPRINNELIG FRA:

Skaun i Trøndelag

BOSTED:

Jakobsli i Trondheim

SIVILSTATUS:

Samboer, datter på 17 år.
Samboer har to barn på ti og tretten år.

Ingjer Ofstad synes det morsomste med å være styreleder er å være med å påvirke og forme utviklingen til selskapet hun jobber i.

3 KJAPPE

1. Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Tror jeg svarer Anne Sofie Bjørkholt, partner i BAHN, selv om hun jobber mer med eiendomstransaksjoner enn meg. Hun er knalldyktig og et forbilde for yngre advokater.

2. Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– John Egil Bergem, tidligere sorenskriver, partner i Arntzen de Besche og nå pensjonert. Han kan alt og er et flott menneske.

3. Hva brenner du for, rent faglig?

– At folk skal benytte seg av juridisk rådgivning i forkant av saker istedenfor at det blir tvister i ettertid.

HILS PÅ JON

NAVN: Jon Wessel-Aas
ALDER: 52
BOSTED: Skøyen, Oslo
OPPRINNELSESSTED: Oslo
SIVIL STATUS: Gift, tre barn.

ANTALL TIMER PÅ JOBB I UKEN:

50+

ANTALL SAKER I RETTEN I SISTE ÅR:

6

ANTALL CAMPAGNEGLASS I MÅNEDEN:

2

FAVORITTER:

 ADVOKAT-KJENDIS: JOHN CHRISTIAN ELDEN	 BOK: NIGHT AND DAY, TOM STOPPARD
 TV-SERIE: BETTER CALL SAUL	 SOMMERLÅT: WARMTH OF THE SUN, BEACH BOYS

Vil raskest mulig avkriminalisere narkotika

Jon Wessel-Aas (52) har vært mye i rampelyset i vår, som advokat for skuespillere og regissøren i Ways of Seeing. Nå skal den nye Lund & Co-partneren lede et regjeringsoppnevnt utvalg for å hindre seksualisering av barn på nett, men håper å finne tid til litt bretturfing mellom slagene.

TEKST OG FOTO: EMIL GJØRVAD

Hva er det mest spennende du har jobbet med denne våren?

— Av det jeg kan snakke om? Å representere skuespillerne og regissøren i Ways of Seeing. Saken involverte mer enn bare jus, det dreide seg om å forsvare noen i offentligheten mot påviselig mye feilinformasjon, og hvor politi og påtalemyndighet også var aktive i media uten at jeg, som forsvarer, engang hadde mottatt saksdokumentene. Det er ikke uvanlig i dag at man må ivareta klientens interesser i media, men denne saken var egenartet, særlig i dagene før og etter pågripelsen av justisministerens samboer.

Hvis du skal trekke fram en sak fra din advokatpraksis som har hatt stor betydning for din karriere, hvilken sak er det, og hva lærte du av den?

— Det jeg har lært mest av var å gå i retten som ung advokat med alminnelige saker, og lære betydningen av at teoretisk «god» jus må suppleres med å vinne sympati for klientens sak.

Hvem er ditt faglige forbilde og hvorfor?

— Jeg har betydelig sans for pensjonert

høyesterettsdommer Ketil Lund, både for hvordan han opptrådte i advokattjeringene og hvordan han voterte som dommer. Han var ganske fæl med meg da han administrerte Høyesterett i min andre sak, men siden har vi blitt godt kjent. Det som gjør ham til et faglig forbilde, er at han alltid har hatt de menneskelige skjebnene i sentrum. Han minner meg på at for en god jurist gjelder det å finne den juridiske argumentasjonen som fører til det rimelige resultatet, og ikke for lett føle seg tvunget til å treffe avgjørelser som er helt urimelige.

Hvilken lov bør endres raskest mulig og hvorfor?

— Vi bør raskest mulig avkriminalisere bruk av narkotika. Man må diskutere omsetning og det øvrige, men at avkriminalisering av bruk er det eneste riktige, mener jeg vi har mer enn nok empiri for. Den delen av justispolitikken i Norge har spilt falitt. Å straffe brukerne har jo ikke ført til at livet deres har blitt noe bedre. Det har også bidratt til å nedlesse hele straffesakskjeden, på bekostning av andre saker som burde bli behandlet.

Everybody's gone surfin'!
 Foto: Privat

Han kaller det bare Barfotkontoret. Foto: Privat

” En veldig effektiv måte å få jobb og hverdag ut av hodet på, er å bedrive fysisk aktivitet som krever at du er hundre prosent tilstede.

FØLG SOMMER-SERIEN PÅ NETT!

hyggelig drink i ettermiddagssolen, for å så gå ut når vinden har løyet for å fange noen bølger på surfebrettet før middag.

Hvor går sommerferien i år?

— Når vi først har investert i sommerhuset, blir det ikke så mange andre reisemål.

Hva får deg til å havne i feriemodus?

— En veldig effektiv måte å få jobb og hverdag ut av hodet på, er å bedrive fysisk aktivitet som krever at du er hundre prosent tilstede for at du ikke skal gå på trynet. For meg er det brettseiling og surfing, det fungerer som meditasjon.

Hvem er din drømmegjest ved middagsbordet, og hva ville du servert?

— Reggae-musikk har vært i hjertet mitt fra jeg var tenåring, så det måtte ha vært Bob Marley. Til musikken og pratet måtte det bli vegetarkost, for å si det sånn. Og en jamaikansk Red Stripe-øl. •

Hvilken sak i nyhetsbildet hittil i år har engasjert deg mest, utenom de du har deltatt i selv?

— Fremveksten av anti-demokratiske krefter i vårt eget hjørne av verden. Selv om vi i Norge scorer helt i toppsjiktet i indekser på demokrati, rettssikkerhet og ytringsfrihet, er det fullstendig naivt å tro at vi er immune. Demokrati er et vedlikeholdsprosjekt, det er ikke noe man bare vedtar. Autoritære tendenser smitter over på oss også, med hvilke vir-

kemidler man er villig til å ta i bruk i kriminalitetsbekjempelse.

Hva er en perfekt sommerdag for deg?

— Jeg har jo dansk kone, og vi har hatt sommerhus mellom sanddynene på vestkysten av Jylland i 19 år. Den perfekte sommerdagen er å være sammen med hele familien der, og at vi har en god dag på vannet med bra vind i seilbrettene, kommer inn igjen og har en

ANNONSF

RASK HJELP VED OPPGJØR AV DØDSBO

Vi tilbyr rask taksering og salg av kunst, møbler, antikviteter og smykker ifm. skifte av dødsbo. Kontakt oss for mer informasjon, nettauksjon@blomqvist.no eller tlf. 45 93 92 00.

blomqvist.no/nettauksjon

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Caterina Håland Gaeta
SANDS – Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange
DA OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Aleksander Thon Aasen Osloadvokatene AS OSLO
Nina Håkonsbakken Andersson Advokatfirmaet Økland & Co DA SØRUMSAND
Ida Strøm Bakken Mazars Legal Advokater AS OSLO
Håvard Berntzen Kluge Advokatfirma AS OSLO
Rebekka Eckhoff Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Helle Pharo Glæserud Advokatfirmaet Alver AS GJØVIK
Victoria Kathleen Gram Deloitte Advokatfirma AS OSLO
Astrid Marie Haga Advokatfirmaet Fosse & Christiansen AS OSLO
Temour Hussain Advokatfirma Simonsen og Rana AS OSLO
Hedda Iversen Advokatfirmaet KPU DA OSLO
Helene Kristiansen Advokatfirmaet NOVA DA OSLO
Siri Agnethe Kristiansen Haver Advokatfirma AS STAVANGER
Thea Åhsbom Kristiansen Austin Lyngmyr & Co advokatfirma AS DRØBAK
Liz-Helen Løchen Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO

Kjetil Løyland Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Christina Kvarekvål Mack Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR
Marina Opstad Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS MOLDE
Inger Amdal Osvåg Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS HAUGESUND
Ingrid Margrethe Petersen Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS KRISTIANSUND N
Ragnhild Rafto Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS OSLO
Elise Enerstad Sauarlia Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Sindre Strømsvik Deloitte Advokatfirma AS OSLO
Rikke Vibe Advokatfirmaet Selmer AS OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Julie Ryvarden HELP Forsikring AS OSLO
Line Weea HELP Forsikring AS OSLO

Fullmektig hos offentlig advokat

Elisabet Gjerde Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten BERGEN

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Marit Gjersvold Finansklagenemnda OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Hilde Avløs Grande Advokat Endre Grande ENK NESTTUN

Kine Fusche Jenssen Advokatfirmaet Meling AS STAVANGER
Martine Linge Johnsen Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Karsten Karlsen Sunde Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS FØRDE

Bedriftsadvokater

Javad Jaghori HELP Forsikring AS OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Peter Christen Hovelsrud Finansklagenemnda OSLO

Offentlig ansatt advokat

Marte Benedicte Engesli Lysaker Karmøy kommune - Kommuneadvokaten KOPERVIK

Organisasjonsadvokat

Solveig Haraldseth NHO Service og Handel OSLO
Yvonne Pedersen Landsorganisasjonen i Norge OSLO

Privatpraktiserende advokater

Hilde Bjerkestuen Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Ida Elin Halleem Advokatfirma Blikra, Slotterøy & Fonn AS FØRDE
Ida Kindseth Codex Advokat Oslo AS OSLO
Heidi Merete Ludvigsen Advokat Heidi W. Ludvigsen SANDNES

Jørn Johannessen Lyche Advokatfirmaet Strandenæs AS OSLO

Ieva Zigure Kavkaz-din advokat Ieva Zigure HALDEN

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Ole Petter Clausen SANDVIKA

ADVOKATFORENINGEN SPONSER OSLO LEGAL HACKATHON

- Over 24 timer, fra 21.–22. september, arrangeres Oslo Legal Hackathon for andre gang i hovedstaden.
- Hackathon har som mål å kombinere jus, teknologi og design for å skape nye, innovative løsninger som gagnar både samfunnet og næringslivet.
- I tillegg til tolv av de største advokatfirmaene i Norge, er Advokatforeningen en av 26 samarbeidspartnere.

ANNONSE

ANNONSE

Foto: Mario Travani

Gaven som redder liv

En gave til Leger Uten Grenser kan være et godt og livsviktig alternativ i forbindelse med **bryllup**, **bursdag** eller **jubileum**.

Det er flere måter å støtte Leger Uten Grenser på:
Du kan vippe et valgfritt beløp til 2177, eller benytte kontonummer: 5005 06 36728.

Merk innbetalingen med navn på jublant/brudepar, samt navn på giver(e) av gaven.

Mer informasjon på www.legerutenegrenser.no.

upartisk // nøytral // uavhengig

ØSTBY AARSKOG

ADVOKATFIRMA

ØSTBY AARSKOG Advokatfirma AS er i sterk vekst med økende oppdragsmengde og søker derfor advokat og/eller advokatfullmektig. Det er ønskelig med søkere som er faglig solide, som har god arbeidskapasitet og som har ambisjoner for videre faglig og kommersiell utvikling i vårt firma. Både jurister med arbeidserfaring og nyutdannede oppfordres til å søke. Erfarne advokater er også velkommen til å ta kontakt. Som advokat / advokatfullmektig hos ØSTBY AARSKOG Advokatfirma AS vil man dels bli tildelt saker som forventes å bli håndtert med betydelig selvstendighet og dels ta del i arbeidet på saker som i hovedsak håndteres av andre advokater. Det er betydelig tilfang av tvistesaker for domstolene. Søkere til stilling som advokatfullmektig kan derfor påregne å få sine saker i løpet av en vanlig fullmektigperiode. For mer erfarne kandidater legges også opp til at man kan ta del i firmaets markedsarbeid. Kontaktperson for spørsmål om stillingen er Mauritz Aarskog; Mob. 480 33 659, e-post mauritz@ostbyaarskog.no

Lønn og arbeidsbetingelser etter nærmere avtale.

ØSTBY AARSKOG Advokatfirma AS er i dag et framoverlent og moderne drevet advokatfirma med røtter i en av de eldst eksisterende advokatpraksisene i Hamar. Arbeidsmiljøet er uhytellig preget av engasjerte mennesker med arbeidsglede og godt humør. Vi inspirerer og lar oss inspirere. Kontorlokalene er i toppetasjen i Midtbyen Park med utsikt over Mjøsa. Virksomheten er forankret i høye faglige og etiske standarder, integritet og sterkt engasjement for den enkelte sak og klient. Sakstifanget er bredt med hovedvekt på sivil juss der fast eiendom og kommersielle spørsmål står sentralt. Vår ambisjon er å være det naturlig foretrukne advokatfirmaet i vår region. Innen våre mest sentrale arbeidsfelt har vi oppdrag geografisk spredt over hele landet. Enkelte oppdrag har også internasjonale sider.

Christopher Clausen, Espen A. Werring og Trine Melsether.

Kompetanse- etterslep

Advokatbransjen er ikke gode nok til å rådgi klienter i digitaliseringsprosesser, mener Thommessen-partnerne Espen Werring og Christopher Clausen.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Mange sier at de tar initiativ til utviklingen av legal tech, men snakker da i hovedsak om ulike verktøy. Det som virkelig betyr noe for en klient som står overfor digitaliseringsutfordringer, er at advokaten forstår problemstillingene, hva slags juss det er snakk om, hva slags prosjekter de jobber med, og kontraktene det innebærer. Det er et kompetanseunderslep i advokatbransjen på dette området.

Det sier Thommessen-partnerne Espen Werring, Christopher Clausen og Trine Melsether, som mener at rådgivning inn mot klienter som selv er i digitaliseringsprosesser er et underkommunisert tema der advokatbransjen har et ganske stort forbedringspotensial.

– Vi er nødt til å forstå klientenes behov, hva målsettingen er og hvordan de skal fortsette å tjene penger etter at en «hype» er over. Dette er selvsagt veldig sammensatt. En start er å være de flinkeste på jussen og evne å sette den i sammenheng.

Oversikt er et viktig stikkord, fremholder de to.

– Skal du inn i en digital prosess og endre bedriften, må du forstå en del av de omkringliggende problemstillingene. Å være en totalrådgiver gir en stor trygghet hos klienten. Å få bistand fra noen som kan navigere mellom fallgruvene i det landskapet de står overfor. Det mener jeg er oppskriften på suksess for advokater som oss, slår Werring fast. •

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 5. august. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT NATHALIE BRINKMANN har sluttet i Advokatfirmaet Viken i Oslo og har startet opp Advokatfirmaet Brinkmann i Moss.

ADVOKAT HANNE KJERSTI ULLEREN VIK har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og har begynt hos Discovery Network Norway AS.

ADVOKAT KIM VILLANGER har sluttet i Advokatfirmaet Erland, Verling & Co DA i Bergen og begynt i Stiegler WKS Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT KIRSTEN GJERMSTAD har sluttet i Protector Forsikring AS i Oslo og tiltrådt som partner i Nordia Law Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT CHRISTINA ØSTBY HOLTAR sluttet i KPMG Law Advokatfirma AS og har tiltrådt som senioradvokat i Brækhus advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT NICOLAI V. SKJERDAL har sluttet som partner i Advokatfirmaet Hjort DA og begynt i Fend Advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT TROND OLSEN ASPAAS har sluttet som partner i Advokatfirmaet Erbe & Co DA i Trondheim og tiltrådt som partner i Adnor Advokat AS i Trondheim.

ADVOKAT GUNN KRISTIN QVARSTEN OLIMSTAD har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og begynt i Hovedorganisasjonen Virke i Oslo.

ADVOKAT HEGE KITTELSEN har sluttet i HELP Forsikring AS i Oslo og begynt i HELP-Advokatene i Oslo.

ADVOKAT ØYVIND GRAVDAL har sluttet i W.R. Berkley Insurance Nordic NUF i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Schjødt AS.

ADVOKAT FREDRIK LUND SKYBERG har sluttet i Codex Advokat Oslo AS og begynt i NITO – Norges Ingeniør og Teknologiorisasjon i Oslo.

ADVOKAT ANNE HELSINGENG har sluttet som partner i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og tiltrådt som partner i Bull & Co advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT LAUREL MITTENHAL har sluttet i Siemens AS i Oslo og begynt i Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) i Oslo.

ADVOKAT OLE BREDER WAHL har sluttet i Codex Advokat Oslo AS og begynt i Advokatfirmaet Ness Lundin DA i Oslo.

ADVOKAT EVA TERESE DAUGSTAD har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i DNB Bank ASA i Oslo.

ADVOKAT CHRISTINE ULRICHSEN har sluttet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Berngaard AS i Oslo.

ADVOKAT SIRI VAN KREVEL RØSKAFT er i permisjon fra Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Trondheim for å jobbe ett år for Ringerike kommune.

Kim er ny klage-general

Kåre I. Moljord, leder av Disiplinærutvalget for Oslo krets, er ny talsperson for alle landets disiplinærutvalg.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Arntzen de Besche-partner Kåre I. Moljord, eller Kim blant kjente, har hittil vært leder for disiplinærutvalget i Oslo krets.

Opprettelsen av den nye rollen ble nylig vedtatt av Advokatforeningens hovedstyre, og skjer som en følge av en ny elektronisk advokatklageordning som er på trappene, og dels som følge av et ønske om å skille talsperson-rollen i disiplinærsaker fra generalsekretæren-rollen.

– Vi har klar en moderne og elektronisk basert advokatklageordning, som skal ruller ut. Jeg ser frem til å ta fatt på den nye oppgaven. Behandlingstiden på klagesakene har tradisjonelt vært for lang, selv om den nå gledelig har gått noe ned det siste året, grunnet et godt arbeid av disiplinærutvalgene og et særskilt ad hoc-utvalg, forteller Moljord.

TAR UT FORLIKSKLAGE

En av Moljords oppgaver blir å følge opp saker der advokater som blir klaget inn i disiplinærsystemet rutinemessig tar opp forliksklage med det motiv om å forhindre klienten i å ta saken videre.

– Jeg har altfor ofte sett at advokaten slår kontra med å ta ut forliksklage når det blir inngitt salærklage fra klienten.

Da blir klageren ofte skremt fra å forfølge salærklagen, og trekker oftest også de deler av klagen som ikke gjelder salærspørsmål. Dette er en bestemmelse, som etter min oppfatning, har blitt misbrukt, uttalte Moljord nylig til Advokatbladet.

– Dette er et viktig arbeid som må følges opp. Det er behov for å klargjøre reglene ytterligere på dette området, sier Moljord.

– Hvordan blir det å kombinere rollen som partner med å være talsperson i disiplinærsaker mot andre advokater?

– Jeg tror det blir helt uproblematisk, og ser på det som et samfunnsoppdrag å bidra til utvikling av advokatstanden og at advokatene følger god advokatskikk. I tillegg bor det nok en liten skolemester i meg, sier Moljord.

På det årlige fellesmøte for alle disiplinærutvalgene som ble avholdt i mai, orienterte Kåre I. Moljord om saker mot advokater som er brakt inn for domstolene.

GRUPPEDISKUSJONER OM LEGAL RISK MANAGEMENT

Advokatforeningens internadvokatutvalg holdt nylig rundebordskonferanse i Oslo. Professor Tobias Mahler ved Universitetet i Oslo, og Haavind-partner Arne Byberg (bildet) innledet, før deltagerne delte seg i grupper. Temaet var risikostyring.

VOGT ADVOKATFIRMA
ESPAÑA SL 1999 - 2019

- Fast eiendom
- Arv/Skifte
- Skatt
- Forretningsjuss
- Regnskap & Selvangivelser
- Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L
Ricardo Soriano 65 · 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com //www.vogtlaw.com

Tøffere tider for småkontorene

Sentralisering og konkurransen fra bank- og forsikringsbransjen skaper tøffere tider for små advokatkontorer i distriktene, forteller advokat Espen Andersen fra Egersund. Han er skeptisk til frislipp for juridisk rådgivning, slik forslaget til ny advokatlov åpner for.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Med sin skjermede havn, vakre trehusbebyggelse og spennende historie er Egersund et mål for mange turister. Trehusbebyggelsen er en av Norges best bevarte, og et prosjekt er nå på gang for å male husene fra dagens hvite og grå til fargene de hadde på 1850- og 1900-tallet.

Egersund har en av Norges største fiskerihavner, målt i mengden fisk ført i land her, og har om lag 11.500 innbyggere.

Espen Andersen jobber i Stokkeland Advokat, et av tre advokatfirmaer i Egersund. Firmaet ble etablert i 1980, og består av fem advokater. De jobber med de fleste fagfelt, som arv, skifte og fast eiendom, barn og barnevern, strafferett, arbeidsrett og erstatningsrett.

– Hva er den største utfordringen i firmaet ditt akkurat nå?

– Firmaet som sådan har ikke noen store utfordringer. Vi har eksistert i godt over tretti år, og er et veletablert firma. En av utfordringene i vår distrikt, er økende sentralisering på mange områder, også innenfor advokatbransjen.

”

Utfordringen er å få folk til å skjønne at de fortsatt får et godt tilbud ved å bruke den lokale advokaten.

Det begynner å bli noen ganske store aktører i markedet. Aktører i bank og forsikring beveger seg inn på advokatmarkedet, og vil ha litt av det. Den største utfordringen er å få folk til å skjønne at de fortsatt får et godt tilbud ved å bruke den lokale advokaten, i stedet for å søke inn mot de store byene og de store firmaene.

– Og den største utfordringen for bransjen som helhet?

– Det er store individuelle forskjeller ut fra hva en driver med. Men det er ikke tvil om at det er et økt

kunnskapskrav generelt i bransjen. Veien til informasjon for folk er mye kortere nå enn den var tidligere. Samtidig må vi passe på at juridiske tjenester ikke blir forbeholdt dem som har evnen til å betale for det; at det blir en spissing der vi går mer og mer mot der pengene ligger.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Det var en sak som dreide seg om kontraktsrevisjon mellom to internasjonale selskaper. Det ene hadde tilknytning til Spania og det andre til Finland. Samtidig fantes det bånd til Norge som gjorde at vi ble involvert her i lille Egersund. Det ble brukt én advokat i Finland, og så representerte vi den parten som har tilknytning her og i Spania. Vi stilte oss spørsmålet om vi egentlig hadde kompetanse til å bistå på dette området, men vi fant ut at «vi gir gass – dette kan vi ordne like godt som noen andre». Det synes jeg også at vi klarte.

– Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

– Generelt sett synes jeg advokatyret er et godt yrke å være i. Det finnes mange flinke folk som vil det aller beste. Så må vi ikke alltid søke mot forretningsjussen og der pengene ligger – det finnes fryktelig mange der ute som trenger hjelp.

– Og trekk du synes er positive?

– Det er positivt at advokatbransjen generelt har et godt omdømme. Folk har tiltro til bransjen, i motsetning til i andre land der advokater blir sett på som åtseldyr og gribber. Den generelle oppfatningen i Norge er at advokatene leverer gode tjenester.

– Hva er den viktigste politiske saken for Advokatforeningen å jobbe med i år?

– Det er utvilsomt å se på hele ordningen knyttet til fritt rettsråd. Det er veldig mange som er opptatt ene

og alene av salærsatsen – hvor mye penger advokaten skal få – men det er vel så viktig at mange faller utenfor ordningen, selv med lav inntekt. Advokaterne vil alltid kunne ha til salt i grøten, men vi må få økt inntektsgrensen for å ha krav på fri retts hjelp.

– Hvordan reagerer du på forslaget til ny advokatlov?

– Det er positivt at det kommer et regelverk som kanskje vil være enklere å forholde seg til for folk flest. Jeg er skeptisk til å åpne opp for flere aktører på rådgivningssiden som egentlig ikke har den utdannelsen som kreves, men det har å gjøre med at vi ønsker å verne om egen prosess, og har yrkesstolthet. Når folk søker råd på nettet i juridiske spørsmål, er svarene til å grine av. Jeg tror ikke på fullstendig frislipp, og jeg er skeptisk til om det finnes en bra måte å luke vekk useriøse aktører på.

– Hvordan tror du at advokathverdagen din vil forandre seg i løpet av de neste fem årene?

– Det avhenger av domstolstrukturen fremover. Dalane tingrett er en av de minste i landet, og en av dem som er under press. Vi er veldig glade i tingretten vår, og vi kommer til å gjøre det vi kan for å få beholde den, men det er nok et spørsmål om tid før den ikke er her lenger og er sammenslått med en større enhet i Stavanger. Tjenestetilbudet vil forandre seg i forbindelse med digitaliseringen. Vi må tenke annerledes om hvordan vi skal serve kundene våre. Vi skal på muligheten for å slå oss sammen med andre former for tjenesteytere.

– Hvem er den svakeste parten i den norske rettsstaten, synes du?

– Utvilsomt den parten som havner rett over inntektsgrensen for fri retts hjelp. En utfordring er at saker blir mer sammensatt, også sivile saker som gjerne er knyttet opp mot familierett eller barnevern. Der er det udekket behov for dem som havner mellom to stoler. Vi havner ofte i en rådgiversituasjon som går ut over jussens grenser; som samtalepartnere, nesten som psykologer, som støttespillere ut mot offentlige instanser. Det er ikke alle som har et nettverk rundt seg som kan hjelpe, og da ender en del spørsmål på pulten hos oss. Du kan si at det ikke er vårt bord, eller du kan si at det er en del av det å hjelpe enkeltmennesket.

– Hvis du fikk være justisminister for en dag, hva ville du ha gjort?

– Det er vel omtrent den generelle levetiden for en justisminister i denne regjeringen. Hvis vi slenger på noen fullmakter som diktator i tillegg, er det ikke tvil om at jeg hadde gjort noe med fritt rettsråd-ordningen og sørget for at flere fikk adgang til fri sakførsel, og ikke minst justert hele salærsatsen. Problemet med sakene knyttet til fri retts hjelp og fri sakførsel er at en aldri vil oppleve at noen har sympati for advokatene. For å få gjort noe, må det være vilje politisk, og ønske om å styrke retts hjelpen totalt sett for de svake i samfunnet.

NAVN: Espen Andersen

ALDER: 36

STILLING: Advokat i Stokkeland Advokat

SPESIALITET: Familie, arv, barnevern, straff, avtaler og kjøpsrett

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Artikkel 51 i FN-pakten om land og staters rett til selvforsvar

FAMILIE: Gift, en sønn på fire år og en datter på seks år

BOSTED: Egersund

OPPRINNELIG FRA: Egersund

BOKTIPSET

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

– Peter Wessel Zapffes *Om det tragiske*. Det er et verk som stiller grunnleggende spørsmål ved tilværelsen.

Hvordan velger du lesestoff?

– Temmelig tilfeldig. Det er stort sett avhengig av hva jeg kommer over.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

– Det vet jeg ikke.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

– Alf B. Bryn, *Tinder og banditter*. Jeg var så heldig å få en førsteutgave fra 1943 i bursdagsgave nå nylig.

Kan du anbefale en fagbok?

– Det må vel bli Augdahls *Obligasjonsrett*, men siden tiden dels er løpt fra den, blir det vel Hagstrøms ditto.

Leser du e-bøker?

– Nei. Har aldri forsøkt. Liker best papir.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

– Min gamle venn og studiekamerat, advokat Bjørn Kvernberg i Stavanger. Han er det altfor sjelden jeg ser, og jeg lurer på hva han holder på med for tiden, herunder om han leser, og i tilfelle hva.

HVEM: Brynjar Østgård

TITTEL: Advokat

ARBEIDSSTED: Advokatfirmaet Østgård, Oslo/Tromsø

Brynjar Østgård rundet nettopp seksti år og arbeider som advokat i eget firma i Oslo og Tromsø. Han har også vært lagdommer i noen år. Han har to barn på 18 og 20 år, og bor i Oslo. Studerte i Bergen tidlig på åttitallet, og prøver i tillegg til jobb å få tid til litt friluftsliv og kanskje litt vedlikehold og latmannsliv på feriestedet, som er en gård på landet i nord.

«Om det tragiske sies å ha litterære og filosofiske kvaliteter som overskrider vanlige vitenskapelige normer. Boken er juristens prosedyre mot «Gud Herren», når han fører menneskets sak, og fremmer dets krav overfor makthaveren om en rettfærdig verdensorden. Filosofiens historie kan neppe vise til et tilsvarende verk som er så klart i sitt budskap, og så ironisk og satirisk i sin form; og som i så stor grad kan leses av leg og lærd.»
(Fra Pax forlags nettsider.)

50 år siden

DOM I FORHØRSRETT

Den 21. april 1969 har Riksadvokaten sendt følgende rundskriv til statsadvokatene:

«Dom i forhørsrett har som kjent stor praktisk betydning i strafferettspleien. Ordningen er rasjonell og gir mulighet for en raskere avgjørelse enn ved pådømmelse etter hovedforhandling. Det er imidlertid på det rene at visse saker ikke egner seg for pådømmelse i forhørsrett. Jeg viser til avgjørelse av 14. februar 1969, hvor det i en sak om uaktsomt drap ble uttalt at en sak med så alvorlige følger regelmessig var mindre egnet for pådømmelse i forhørsrett. I en sak som gjaldt to forsøk på voldtekt, ga Høyesterett i en kjennelse av 22. mars d.å. uttrykk for at det ville ha vært naturlig at saken ikke var blitt fremmet for forhørsretten. (...) Høyesterett har også i en sak vedrørende grovt tyveri (...) gjort oppmerksom på at det ikke var heldig at saken var pådømt i forhørsretten. Under henvisning til disse uttalelser fra Høyesterett vil jeg presisere at hensynet til en lettvinnt, billig og rask behandling av sakene, ikke må lede til at særpregede og alvorlige saker unndras den mer betryggende saksbehandling som en hovedforhandling med vanlig bevisførsel i alminnelighet innebærer.»

SPREK HUNDREÅRING

Bokanbefaling under spalten «Nye bøker» av Torvald C. Løchen

«For snart 100 år siden publiserte overrettsassessor O. A. Bachke i Norsk Retstidende sin avhandling «Om den saakaldte litterære og kunstneriske Eiendomsrett». Dette er den første større vitenskapelige behandling i Norge av opphavsrettslige problemer. Vi kan fremdeles glede oss over den klare form og den presise tankegang. Det er ikke noe tørt nedstøvet verk, men en forbausende underholdende og levende fremstilling. I realiteten kan avhandlingen betraktes som forarbeide for loven fra 1876 om beskyttelse av den såkalte skrifteiendomsrett og av 1877 om beskyttelse av den kunstneriske eiendomsrett.

Som honnør for Bachke, men også for å sikre et verdifullt verk i vår altfor spinkle opphavsrettslige litteratur, sørget Norsk Forening for Opphavsrett i 1967 for en faksimileutgave av Bachkes avhandling. Utsalgsprisen i bokhandelen er kr. 30,-. Boken anbefales til alle som er interessert i opphavsrett eller som i praksis står overfor problemer i dette felt.»

Norsk Advokatblad nr. 5–6, 1969

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Sak 17-187736TVI-BERG/4

Klientens erstatningskrav ble foreldet – advokaten frifunnet

En leilighetskjøper fikk bistand av advokat i tvist med selgeren. Underveis inntrådte foreldelse av et mulig erstatningskrav mot meglerforetaket som formidlet salget. Advokaten kunne ikke holdes ansvarlig for klientens tap.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Bergen tingrett, avsagt 4. mars 2019 (Sak 17-187736TVI-BERG/4). Bakgrunnen for saken var at klient A i november 2007 inngikk avtale om kjøp av en leilighet i et utbyggingsprosjekt. Meglerforetaket C var engasjert av utbygger til å selge leilighetene. Etter avtaleinngåelsen ønsket A å heve kontrakten. A mente at han hadde tatt forbehold i avtalen om at et AS kunne stå som eier, og at selskapet fritt kunne leie ut leiligheten. Forbeholdet ble ikke oppfylt. Utbygger og meglerforetaket anførte at det var avklart allerede før avtaleinngåelsen at forbeholdet ikke lot seg gjennomføre, og at dette var akseptert av kjøper.

Klienten engasjerte advokat B, og kjøpekontrakten ble hevet av A. Utbygger foretok dekningsalg og fremmet erstatningskrav mot A. I Haugaland tingrett ble A i desember 2012 dømt til å betale erstatning til utbygger med 791.253 kroner. Advokat B innga anke til lagmannsretten i januar 2013 på vegne av A. Samtidig sendte advokat B et prosessvarsel til meglerforetaket med varsel om regress. Anken fra A førte ikke frem.

FORELDET KRAV

Klienten ønsket deretter å rette et erstatningskrav mot meglerforetaket for uaktsom opptreden i forbindelse med avtaleinngåelsen. Kravet viste seg å være foreldet. Advokatens prosessvarsel var fremsatt for sent. A fremmet da erstat-

ningskrav mot advokat B og dennes forsikringsselskap. A anførte at det var utvist uaktsomhet når foreldelse av kravet mot meglerforetaket ikke var avbrutt rettidig.

Advokat B avviste ansvar, og anførte at hans oppdrag var begrenset til tvisten med utbygger. Klienten tok deretter ut søksmål mot advokatens forsikringsselskap med krav om erstatning på i overkant av 1,6 millioner kroner.

”
Dersom skadelidte selv har utsatt seg for en risiko, kan skadelidte selv måtte bære risikoen for de forhold som utløste skaden.

Retten tok først stilling til hvilket oppdrag advokat B hadde. Etter rettens syn var oppdraget begrenset til å representere A i tvisten med utbygger. Retten viste til at klienten selv hadde håndtert saken mot meglerforetaket. Advokaten hadde da i utgangspunktet ikke noe ansvar for å gi råd om kravet mot meglerforetaket. Spørsmålet ble videre om advokat B, gjennom det oppdrag han faktisk had-

de, likevel burde ha gitt råd til A om mulige frister i saken mot meglerforetaket. Med henvisning til rettspraksis, viste retten til at det ved oppdragsutførelsen kan bli avdekket uventede risikoer som står i sammenheng med oppdraget. I så fall vil det kunne kreves av advokaten at han identifiserer slike risikoer og tar adekvate eller hensiktsmessige skritt for å eliminere dem, eller i det minste at han informerer klienten.

UTSATT SEG SELV FOR RISKIKO

Retten viste videre til at skadelidtes forhold også har betydning for ansvarsvurderingen. Dersom skadelidte selv har utsatt seg for en risiko, kan skadelidte selv måtte bære risikoen for de forhold som utløste skaden.

I den konkrete ansvarsvurderingen viste retten til at når A hadde bestemt at han selv skulle ta seg av kravet mot meglerforetaket, kunne A ikke forvente at advokat B skulle gi noen råd knyttet til kravet. Ved å håndtere saken selv, hadde A etter rettens oppfatning bevisst utsatt seg for en risiko for å gjøre feil som kunne få konsekvenser og føre til skade. Retten fant heller ikke at andre grunner tilsa at advokaten hadde noe rådgivningsplikt i det aktuelle tilfellet. Advokat B hadde da ikke opptrådt uaktsomt.

Advokatens forsikringsselskap ble således frifunnet. Klienten ble dømt til å betale 69.500 kroner i sakskostnader. Dommen er anket. •

hombre.olsby | Littler

Hombre Olsby Littler er et forretningsjuridisk advokatfirma spesialisert innen arbeidslivets juss. For å styrke laget søker vi nå etter advokater med 2-5 års erfaring. Se mer på www.hombre-olsby.no

Søknader mottas og vurderes også fortløpende. Tiltredelse etter avtale.

Søknadsfrist: 1. september 2019 i denne runden.

Søknader: post@hombre-olsby.no.

Spørsmål: Advokat/partner Merete Furesund, tlf. 957 20 050, furesund@hombre-olsby.no

Outstanding employment boutique

- Legal500

Hombre Olsby Littler advokatfirma as, Akersgata 28, N-0158 Oslo

Sikkerhet	Lager mat	Smurning	Styre-medlem-mene	Tema for LOV-2005-06-17-62
Debitor				
Interjeksjon		Rundet (omv.)		
Måltid		Fase		Flire
Drikk		Embal-lasje		For mot-parten
Beskyttelse		Land	Belysning	
Ikke-Trinn	Så lenge			
			Halvmørk Røre	
Hulmål	Klagesang			
Vinner	Retning			§
Gjerrig				Naboer
Passende (nyn.)			Vokse (omvendt)	

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **5. august**.

Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i nr. 4/19 var Else Marie B. Håkonsen, Bergen.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var FULLMEKTIG

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.200 kr
1/2 side 176x123	15.100 kr
1/4 side 176x58/116x83	9.950 kr
1/6 side 56x23/116x58	5.850 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt annonsekonsulent
Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil 41 41 44 40

advokatjobb.no

en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatorer gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Bred juridisk erfaring og kompetanse. Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

Sosiale medier

FOTOBOTH: Advokat og disiplinærnemnds-medlem Cecilie Lysjø Jacobsen fra Advokattelleskapet Mette Y. Larsen og co. feiret 50-årsdagen sin med egen fotoboks på festen. På gjestelisten sto blant andre advokatekteparet John Christian og Sol Elden.

GØY I KINA: Wikborg Reins Shanghai-praktikanter Bastian Jansen og Anne Marthe Hovland dro på padle-utfukt!

PRESTISJEFYLT: Haavind-partner Kari Gimmingsrud ble som eneste kvinnelige norske advokat nominert til prisen Euro-money LMG Europe Women in business Law Awards 2019 i kategorien «Privacy & Data Protection»!

SJØRØVERFEST: Advokatfirmaet Ræder inviterte til utkleddningsfest for firmaets advokater.

MANGFOLD: Advokatfirmaet DLA Piper markerte Pride-måneden juni med flaggheising og samling på terrassen.

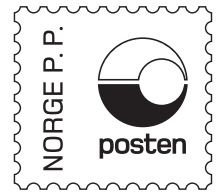
BERGEN VANT: Jusstudentene fra Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo samlet seg på Universitetsplassen i Oslo før starten av den 25. Lovstafetten. På den 414 kilometer lange turen over fjellet var det studentene fra Vestlandet som løp raskest, og endte 22 minutter og 49 sekunder foran konkurrentene fra hovedstaden.

EN SISTE HILSEN: Stig Bech sluttet som partner i BAHN ved nyttår, men lot plate-samlingen bli værende igjen til sine tidligere advokatkolleger.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Bedre føre var

Et styreverv medfører betydelig økonomisk risiko, også for deg som privatperson. Har du styreverv men ikke forsikring? Vi tilbyr en av markedets beste individuelle styreansvarsforsikringer.

Les mer på Advokatforeningen.no

ADVOKATFORENINGEN

Gjensidige

advokatforeningen.no